

Omgevingsvisie gemeente Coevorden

Versie: vastgesteld

Datum: 17 oktober 2023

BügelHajema
Ruimte voor de leefomgeving

**Gemeente
Coevorden**

Inhoud

1.	Inleiding	5
1.1	Wat is de Omgevingsvisie	5
1.2	Waarom een Omgevingsvisie	5
1.3	Samenhang met ander beleid en instrumenten	5
1.4	Hoe werkt het?	6
2.	Visie	9
2.1	Wie zijn wij?	9
2.2	Ons toekomstbeeld	12
2.3	Onze ambities	13
3.	Onze ambities in milieuperspectief	25
3.1	De vier milieubeginselen	25
3.2	Onze uitgangspunten voor milieukwaliteit	26
3.3	Verschillende onderdelen van milieukwaliteit	26
4.	Naar gebiedskompassen	31
4.1	Inleiding	31
4.2	De gebieden	32
5.	Gebiedskompas - Het reusachtige noorden	35
5.1	Karakter	35
5.2	Waar willen we aan werken?	37
6.	Gebiedskompas - Centrum van de boermarken	41
6.1	Karakter van het gebied	41
6.2	Waar willen we aan werken?	43
7.	Gebiedskompas - Lange lijnen in het westen	46
7.1	Karakter van het gebied	46
7.2	Waar willen we aan werken?	48
8.	Gebiedskompas - Het grootse oosten	51
8.1	Karakter van het gebied	51
8.2	Waar willen we aan werken?	53
9.	Gebiedskompas - Regiostad – Beleefstad	56
9.1	Karakter van het gebied	56
9.2	Waar willen we aan werken?	58
10.	Van idee naar plan met deze visie	62
10.1	Stappenplan	63
10.2	Tot slot	63
11.	Uitvoering en bijsturing	65
11.1	Werken in een beleidscyclus	65
11.2	Monitoring, herijking en bijstelling	65

11.3	Samenhang met programma's en omgevingsplan	66
11.4	Samenhang met milieubeginselen	67
11.5	Samenhang met beleid van andere overheden	67
11.6	Samenhang met de Wet voorkeursrecht	70
11.7	Financiën	70
12.	Achtergrond en verantwoording	74
12.1	Hoe hebben we de omgevingsvisie gemaakt?	74
12.2	Gebruikte informatie	75
	 Bijlage 1.....	 76
	Bijlage 2.....	77

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Wat is de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is een visie op de leefomgeving in onze gemeente. De Omgevingsvisie geeft het toekomstbeeld van en voor de gemeente en geeft aan waar we kansen zien en met welke opgaven we aan de slag willen. Het toekomstbeeld kijkt ver vooruit, de kansen en opgaven zijn de eerste stappen om ons toekomstbeeld te realiseren. Daarbij maken we verschil tussen gebieden. Want de stad Coevorden kent andere uitdagingen dan een dorp als Sleen of Oosterhesselen en elk van de 28 dorpen heeft zijn eigen karakter en gebruiken. De visie is van toepassing op de hele gemeente Coevorden. Om de visie een stap concreter te maken hebben we gebiedskompassen uitgewerkt: een koers op maat voor verschillende gebieden, zodat we de veelzijdigheid van onze gemeente recht kunnen doen. De scheidslijnen tussen de gebieden zijn globaal en dienen geen ander doel dan het bovenstaande.

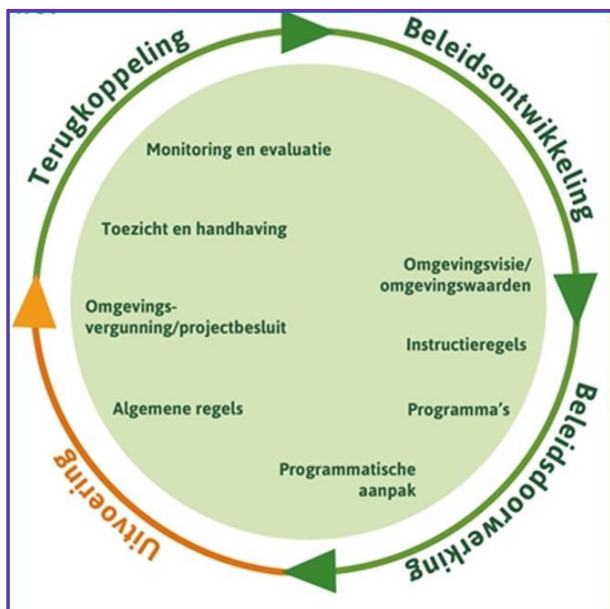
1.2 Waarom een Omgevingsvisie

Op 1 januari 2024 zal de Omgevingswet in werking gaan. Deze wet voegt alle bestaande wet- en regelgeving die gaat over de fysieke leefomgeving samen. Dat is ingrijpend voor alle gemeenten, dus ook voor Coevorden. Elke gemeente moet in het kader van de nieuwe Omgevingswet een Omgevingsvisie maken. Deze zorgt bovendien dat ons gemeentelijk beleid weer 'bij de tijd' is. En het belangrijkste: de visie helpt ons om samen met onze inwoners te blijven werken aan onze leefomgeving.

1.3 Samenhang met ander beleid en instrumenten

De Omgevingsvisie is maar een van de onderdelen van de nieuwe Omgevingswet. De programma's en een Omgevingsplan horen er ook bij. De visie, de programma's en het plan vormen straks een drie-eenheid.

Daarnaast passen we onze werkprocessen aan op de Omgevingswet. Zodat we aanvragen voor een Omgevingsvergunning goed kunnen beoordelen, met een integrale blik en binnen de tijd.

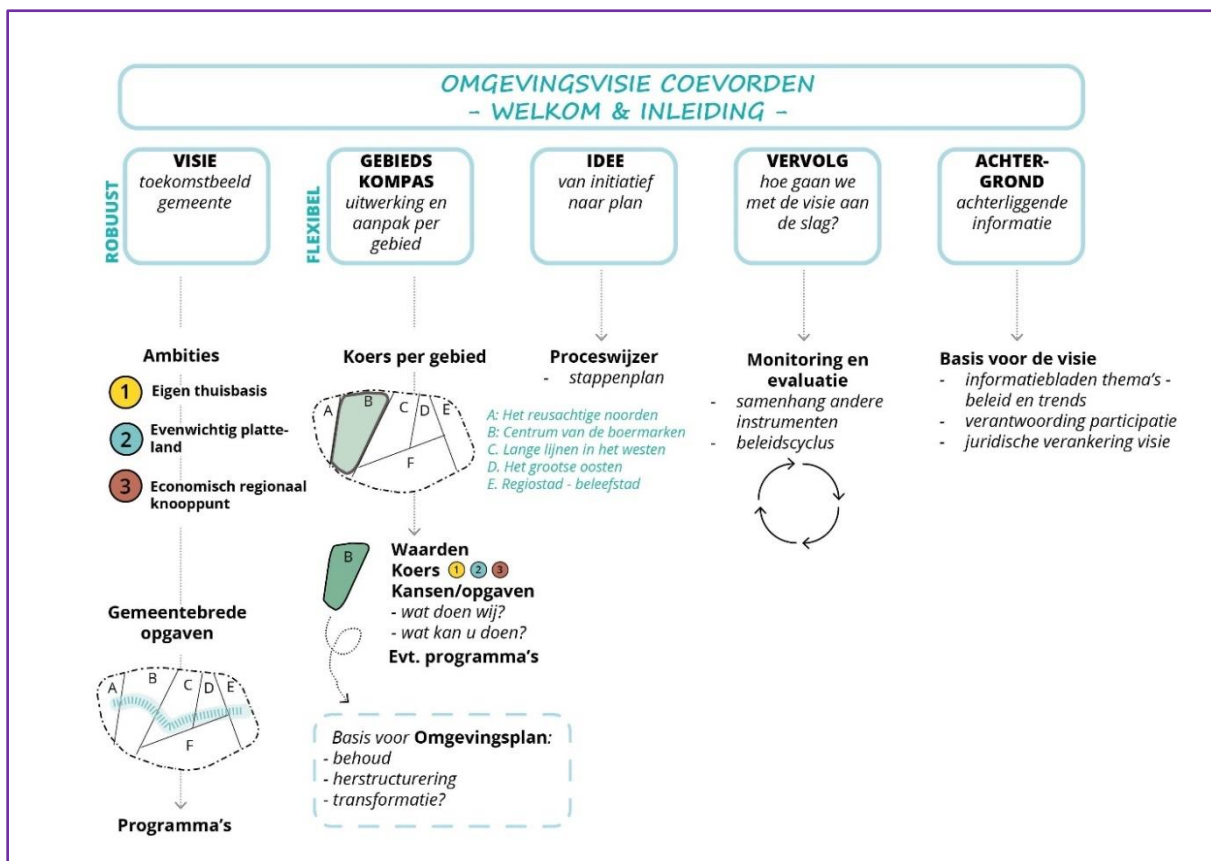

De Omgevingsvisie geeft de richting aan en is zelfbindend voor de gemeente. We geven dan ook aan op welke manier we als gemeente een bijdrage willen leveren aan de realisatie van de genoemde ambities (zie de paragrafen 2.3 en 11.3).

In programma's vertalen we de koers naar praktische acties. In het Omgevingsplan leggen we, net zoals we nu in een bestemmingsplan doen, de regels vast. Deze regels geven aan wat wel of niet mag in onze leefomgeving.

Naast de Omgevingsvisie hebben we meer beleid. Meestal zijn dit beleidsstukken op thema, zoals de economische visie, de duurzaamheidsvisie of het erfgoedbeleid. In de Omgevingsvisie houden we hier rekening mee. Ook beleid van andere overheden zoals het rijk, de provincie en het waterschap is verwerkt.

1.4 Hoe werkt het?

De Omgevingsvisie bestaat uit vijf onderdelen.

1. Het deel **'Visie'**. Hier leest u ons toekomstbeeld voor 2040 en de manier waarop we onder de Omgevingswet willen (samen)werken.
2. Het deel **'Gebiedskompassen'**. In dit deel maken we de ambities concreet. Daarvoor is de gemeente verdeeld in vijf deelgebieden. Voor elk gebied beschrijven we het karakter, wat er bijzonder is en welke ontwikkelingen we voor de toekomst van het gebied zien.
3. Het deel **'Idee'**. In dit deel leest u wat u kunt doen (en wat wij doen) als u een plan heeft in de gemeente Coevorden.
4. Het deel **'Vervolg'**. Dit deel bevat informatie over de beleidscyclus en de manier waarop we de Omgevingsvisie gaan realiseren, en hoe we de voortgang willen bijhouden. In dit deel vindt u ook een aantal juridische en milieutechnische aspecten.
5. Het deel **'Achtergrond'**. Alle informatie die we hebben gebruikt om deze Omgevingsvisie te maken, leest u in dit deel. Daar staat ook welke stappen we hebben doorlopen om tot een Omgevingsvisie te komen.

2. Visie

2.1 Wie zijn wij?

Coevorden is een veelzijdige gemeente met een stad, dorpen en een uitgestrekt buitengebied. Dit betekent dat in onze leefomgeving uiteenlopende functies een plek vinden. Onze identiteit is niet gemakkelijk te vatten: Coevorden is geen typische plattelandsgemeente en geen typische stadsgemeente. We zijn allebei.

In 2021 hebben we met het streven naar 'brede welvaart' in het achterhoofd en de langjarige lijnen die daarvoor nodig zijn een overkoepelende visie gemaakt. Durf, eigenheid, grensverleggend, verbindend en trots zijn de waarden van dit Koevers Kompas. Dit kompas zien wij als wegwijzer voor de lange termijn. Ook deze Omgevingsvisie geeft richting aan de toekomst van de gemeente. Daarom gebruiken we het Koevers Kompas als basis. Uit de waarden komen twee snelheden naar voren.

Onze waarden

Het Koevers Kompas zorgt voor een gedeeld beeld. Niet alleen van 'wat' de gemeente Coevorden is, maar ook over 'hoe' de gemeente de dingen wil doen.

In ons handelen en doen:

1. Tonen we **durf**: we moedigen inwoners aan om initiatieven te ontplooien. We hebben zelf het lef om voor de troepen uit te lopen.
2. Kiezen we voor **eigenheid**: we geven ruimte voor eigen identiteit en hebben aandacht voor authenticiteit. We leveren maatwerk waarbij menselijke maat, zorgzaamheid en herkenbaarheid centraal staan.
3. Kijken we **grensverleggend**: buiten de lijntjes denken mag en we kijken letterlijk over de grens. We stimuleren creativiteit en originele ideeën.
4. Werken we **verbindend**: we brengen actief partijen bij elkaar en sluiten aan als dat nodig is. We zijn uitnodigend en benaderbaar.
5. Zijn we **trots**: we zijn optimistisch en stralen naar binnen en buiten uit dat we trots zijn. Dat vergt geloof in wat we doen, mede door zelfkritisch vermogen.

Onze werkwijze

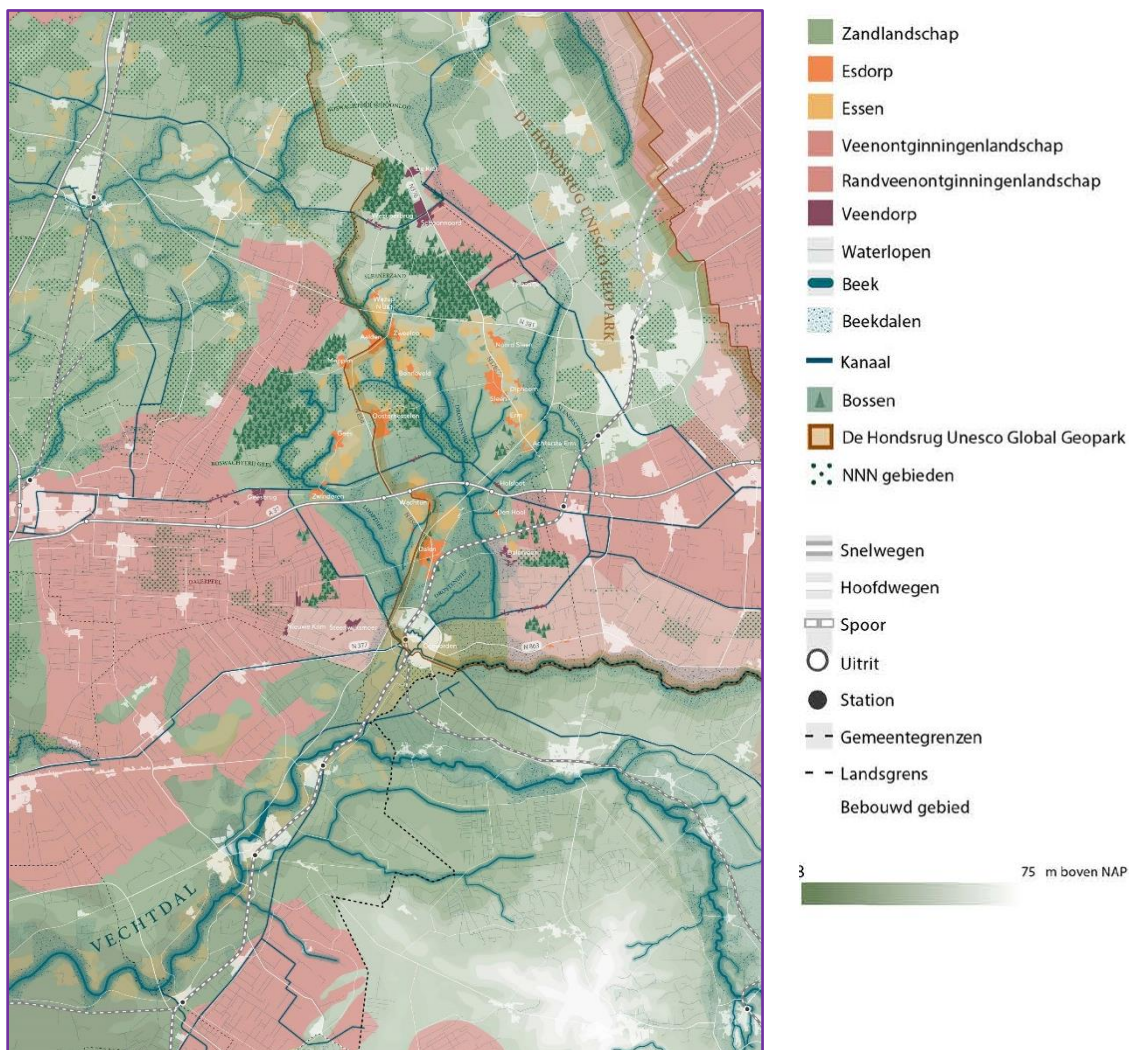
Wij zijn een gemeente met veel actieve inwoners, organisaties en bedrijven. We zijn er trots op dat er zoveel initiatief uit de samenleving komt en moedigen dit aan. We bekijken vraagstukken in samenhang, zodat we zoveel mogelijk kansen combineren en verzilveren. Als gemeente zien we het als onze rol om belangen af te wegen. We willen ontwikkelingen mogelijk maken die het algemeen belang zo goed mogelijk dienen. Daarom bieden we maatwerk binnen heldere kaders.

Tegelijk vinden we het belangrijk om onze inwoners een leefomgeving te bieden die schoon, heel en veilig is, en waarbij onze inwoners op de gemeente kunnen rekenen om deze waarden te beschermen. We realiseren onze doelen binnen geldende wetten en normen. Is het nodig om te handhaven, dan doen we dit volgens de landelijk vastgestelde handhavingsstrategie en de prioriteiten van het gemeentelijke Vergunningverlening Toezicht Handhaving-beleid (VTH).

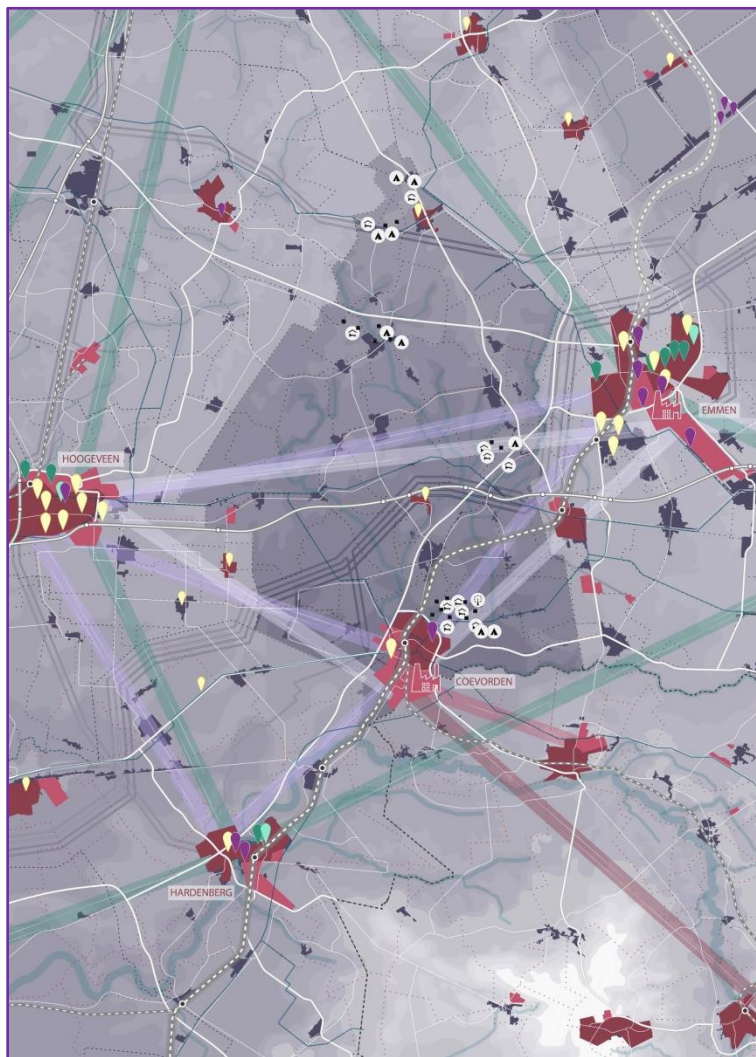
Twée dimensies

De waarden uit het Koevers Kompas zijn tijdloos en zorgen voor een gemeente met twee snelheden. Als je een kaart voor je ziet zijn dit twee lagen, die verleden en toekomst met elkaar verbinden. We gebruiken deze twee dimensies als achtergrond om onze ambities op te projecteren.

1. **een laag van de eigenheid**, trots en lokaal verbonden. Waarin eigen kracht en kwaliteit van landschap en historie voorop staan. Deze laag van stabiliteit zorgt dat inwoners zich thuis voelen. Maar het zijn ook deze kwaliteiten en de zichtbaarheid van de geschiedenis die zorgen dat bezoekers naar onze regio komen.
2. **een laag van de regio**, waarin onze positie als knooppunt in een internationale regio zorgt voor veel beweging. Coevorden als grensverleggende vestingstad en met de functie van spil in de regio. Goed bereikbaar en met ruimte voor ontwikkeling.

Laag van eigenheid. Bron Koevers Kompas

- Onderwijs (Bewerkt, MUST)
- MBO - HO (Bewerkt, MUST)
- Ondernemersverenigen (Bewerkt, MUST)
- Innovatiolabs (Bewerkt, MUST)
- Bedrijventerrein

Recreatief Coevorden

- ▲ Camping (Omgevingsvisie 2018, bewerkt, MUST)
- ◡ Indoor-accomodation (Omgevingsvisie 2018, bewerkt, MUST)
- ⦿ Funpark (Omgevingsvisie 2018, bewerkt, MUST)
- Sport and play (Omgevingsvisie 2018, bewerkt, MUST)
- Fietsverbinding (Omgevingsvisie 2018)
- Fietsknooppuntennetwerk (Omgevingsvisie 2018)

Network Coevorden

- Regio-overschrijdende locaties - Onderwijs (Bewerkt, MUST)
- Dutch Tech-Zone (Structuurvisie 2013)
- Drentse zuid-as (Structuurvisie 2013)
- Coevorden - Emlichheim
- Partnersteden Coevorden - Nordhorn
- Dryport Coevorden - Emmen (Structuurvisie 2013, bewerkt, MUST)
- Energienetwerk (TenneT Nederlands Transportnet 2020, bewerkt MUST)

Knooppunt Coevorden

- Snelwegen (TOP 100, bewerkt, MUST)
- Hoofdwegen (TOP 100, bewerkt, MUST)
- Spoor (TOP 100, bewerkt, MUST)
- Station
- Gemeentegrenzen
- Waterlopen (TOP 100, bewerkt, MUST)
- Kanaal (TOP 100, bewerkt, MUST)

Laag van de regio. Bron Koevers Kompas

2.2 Ons toekomstbeeld

In 2040....

...kunnen we in de gemeente Coevorden toekomstbestendig wonen en verblijven. Bij het realiseren van onze ambities hebben we altijd aandacht voor duurzaamheid. We willen dat onze gemeente ook voor toekomstige generaties een leefbare en fijne plek is. Dit is als een rode draad bij alles wat we doen. De aandacht voor duurzame maatregelen en klimaatadaptatie zorgen dan ook dat energieneutraal de standaard is en dat we extreem weer goed kunnen opvangen.

In de voorgaande eeuwen is ons gebied gevormd tot wat het nu is. De geschiedenis is herkenbaar in het landschap. Dit zorgt voor karakter en eigenheid. Bestaande waarden kiezen we daarom als vertrekpunt voor nieuwe ontwikkelingen. We werken actief aan behouden en versterking van deze waarden, en zien ze als inspiratiebron voor actuele uitdagingen.

De gemeente Coevorden is een fijne woonplaats voor alle generaties. We hebben nieuwe woningen gebouwd. De openbare ruimte nodigt uit tot bewegen en buiten spelen. In onze gemeente kun je wonen in het groen, met de basisvoorzieningen onder handbereik. Welzijn en leefbaarheid hebben altijd de aandacht, zodat onze inwoners met plezier samenleven.

In het landelijk gebied komen functies samen: produceren, recreëren, werken en wonen. Ons platteland is in evenwicht. Er is een duurzaam perspectief voor de agrarische sector. Natuurwaarden en biodiversiteit komen tot hun recht. Ook energieopwekking heeft een plek, terwijl de waarden van het cultuurlandschap nog steeds tot hun recht komen. Dit samen maakt ons buitengebied een aantrekkelijke omgeving. Er is ontwikkeling in harmonie.

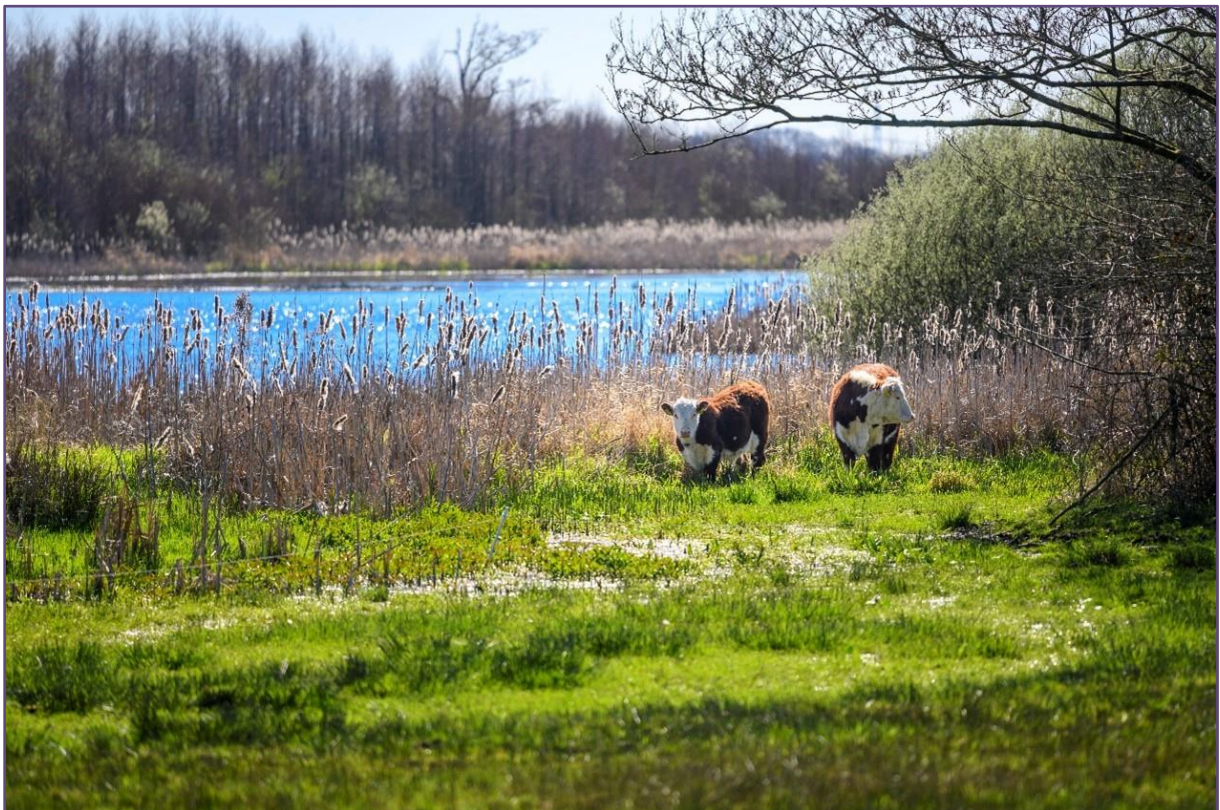
Coevorden is een economisch regionaal knooppunt. We hebben onze strategische positie versterkt, onder andere door nieuwe treinverbindingen en verbeterde bereikbaarheid. Een breed, hoogwaardig aanbod van verblijfsrecreatie zorgt voor reuring en voldoende klandizie voor lokale voorzieningen. Onze duurzame bedrijventerreinen zijn als vestigingslocatie in trek bij de maakindustrie, de logistiek en andere sectoren. In Coevorden kan het bedrijfsleven vooruit richting alle windstreken, mede omdat we onderdeel zijn van verschillende regionale verbanden zoals de Dutch Techzone.

2.3 Onze ambities

De maatschappelijke ontwikkelingen van deze tijd bepalen mee hoe de toekomst van onze gemeente eruit ziet. Er zijn op dit moment uitdagingen genoeg: thema's als gezondheid, wonen, energie en klimaat houden ons bezig. Als het gaat om gezondheid zijn we de Covid-crisis nog niet volledig te boven. Op de woningmarkt zijn problemen, door gebrek aan huisvesting maar ook vanwege de kwaliteit van de bestaande voorraad. Het wordt steeds duidelijker hoe groot de gevolgen van de klimaatverandering zullen zijn. Klimaatadaptatie, zodat we voorbereid zijn op droogte en felle regenbuien is nodig. De energietransitie is urgenter dan ooit, mede vanwege geopolitieke factoren. Duurzame energiebronnen maken ons minder afhankelijk van Russisch gas en andere fossiele bronnen. Stijgende energieprijzen raken gezinnen en bedrijven. Op het gebied van milieu hebben we niet alleen te maken met de teruggang van biodiversiteit. Het vraagstuk stikstofreductie heeft de agrarische sector in z'n greep.

We zien op basis van deze grote ontwikkelingen voor de toekomst van Coevorden in de leefomgeving drie grote ambities. Activiteiten op deze gebieden zijn cruciaal om ons toekomstbeeld te verwezenlijken.

1. **Eigen thuisbasis:** alle generaties wonen en leven samen. Met bereikbare voorzieningen, in een groene en duurzame omgeving. De identiteit van dorpen en wijken is zichtbaar en voelbaar.
2. **Evenwichtig platteland:** in het buitengebied ontwikkelen landbouw, natuur en landschap, toerisme en recreatie, bodem- en waterbeheer en andere functies zich duurzaam en in harmonie met elkaar.
3. **Economisch regionaal knooppunt:** Coevorden ontwikkelt zich verder als knooppunt in een (internationale) regio. De historische vestingstad is het middelpunt. Er zijn goede verbindingen via weg, water en spoor en er is ruimte voor het bedrijfsleven.

Deze doelen geven richting en ze vragen om keuzes. Voor een aantal van die keuzes nemen we zelf verantwoordelijkheid. Bij andere zoeken we graag de samenwerking met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. En bij sommigen bieden we ruimte en laten we het initiatief aan anderen.

In de uitvoering is de ambitie 'Eigen thuisbasis' in lijn met de Woonvisie uit 2021. De ambitie 'Economisch regionaal knooppunt' komt overeen met de Economische visie uit 2019. Voor 'evenwichtig platteland' ligt er nog geen samenhangende visie. In een nader in te vullen Omgevingswetprogramma geven we hier invulling aan.

Onze ambities zijn de basis voor de volgende stap: de gebiedskompassen. Daarin maken we onze doelen tastbaar door ze toe te passen op deelgebieden. We werken met deelgebieden, om recht te kunnen doen aan de verschillen tussen delen van onze gemeente. Het eigen karakter en de eigen geschiedenis vinden we belangrijk. Niet alles kan overal en dat hoeft ook niet. Hierbij verliezen we de samenhang tussen de gebieden niet uit het oog.

1. Eigen thuisbasis

Onze inwoners wonen met plezier in de gemeente Coevorden. Het eigen karakter van de stad, de dorpen en het landschap zijn een stabiele basis. We hebben tal van kernen, die allemaal hun eigen identiteit hebben. Het is een fijne plek om te leven. Er valt ook veel te beleven, voor iedereen. Het rijke verenigingsleven legt daarvoor het fundament. Er is letterlijk ruimte om te leven, en mensen ervaren deze mentale ruimte om zichzelf te zijn en zich te ontplooien. De saamhorigheid is groot en de eenzaamheid klein.

Wonen in de toekomst

Met een creatieve blik werken we aan pragmatische oplossingen voor de woningmarkt. We zetten in op stads- en dorpsvernieuwing. Toevoegen van woningen zien wij in eerste instantie binnen de reeds bebouwde omgeving. Hierbuiten zijn uitzonderingen mogelijk. Bijvoorbeeld bij verdichting van een bebouwingslint of als er sprake is van een significante verbetering van ruimtelijke kwaliteit. Plannen moeten altijd passen binnen de woonvisie en moeten voldoende omgevingskwaliteit toevoegen.

We zorgen dat er voldoende passende huisvesting is voor alle doel- en inkomensgroepen in onze gemeente. We maken het mogelijk om tot 2030 minimaal 750 woningen toe te voegen in een mix van koop- en huurhuizen. Om te zorgen dat doelgroepen zoals jongeren een fijn en betaalbaar thuis kunnen vinden in onze gemeente zetten we (ook) in op doorstroming. Als het voor senioren mogelijk wordt kleiner te gaan wonen, komen er huizen beschikbaar voor de volgende generatie.

We geven ruimte aan innovatieve woonvormen. Zoals wonen op boerenerven, flexwonen, nieuwe woonvormen voor senioren of meergeneratiewoningen. We stimuleren het verduurzamen en moderniseren van bestaande woningen, zodat die woningen beter aansluiten bij de markt.

We gaan voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, woningen in particulier eigendom en de woningvoorraad voor sociale huur. Zoveel mogelijk op een wijze die voor iedereen betaalbaar is. Maar ook met zo min mogelijk negatieve impact op andere omgevingswaarden. Bij nieuwbouw gaat onze voorkeur uit naar energie- en klimaatneutrale of -positieve bouw.

De ontwikkelingen rond duurzame opwek en gebruik van energie gaan hard. Huishoudens en bedrijven verduurzamen door gebruik van elektrische auto's, zonnepanelen etcetera. Om dit te faciliteren is ruimte nodig, bijvoorbeeld voor extra transformatorhuisjes die zorgen dat het energiesysteem is toegerust op het gebruik van de toekomst. Bij nieuwe woningbouwplannen houden we daar rekening mee, maar ook in bestaande wijken zullen we waar nodig ruimte moeten vinden, samen met de inwoners en onze partners, zoals de netbeheerder.

We schakelen om naar aardgasloze wijken, via aansluiting woningen en bedrijven op collectieve voorzieningen als warmtenetten. Daarnaast zien we in de transitiefase de potentie van groen gas als energiebron. Dit is een omvangrijke operatie. We geven hier invulling aan via de wijkuitvoeringsplannen in het kader van de Transitievisie Warmte. Dankzij een Rijkssubsidie kunnen we een proefproject uitvoeren in Dalen. We bieden ruimte voor duurzame energie passend bij de maat en schaal van dorp of erf.

Eigenheid en authenticiteit

De eigenheid van ons landschap en onze dorpen staat voorop. We behouden de kenmerkende opzet en het individuele karakter van onze dorpen. De groenstructuren binnen de bebouwde kom zijn daarin een belangrijk element. Gebiedseigen karakter en kwaliteiten zijn het uitgangspunt als we aan de slag gaan met (gebieds-) ontwikkeling. We dragen zorg voor ons erfgoed, boven- en ondergronds. We houden samen met de inwoners uit de dorpen tradities en ontmoetingen zoals dorpsfeesten, caribidschieten, paasvuren en ijsbanen in stand.

Voorzieningen

We stimuleren dat er in elk dorp en elke wijk een ontmoetingsplek is. Dit kan een dorps huis zijn, maar ook een andere plek. Wij willen dat voor iedereen voorzieningen bereikbaar blijven. In leefbare buurten en wijken zijn de basisvoorzieningen op orde. Denk daarbij aan school, supermarkt en huisarts. Dit betekent niet dat elk dorp alles moet hebben. In de grotere dorpen behouden we de levendige dorpskernen, waar winkels, horeca, bedrijven en andere functies elkaar versterken. We hebben bij nieuwe plannen en herinrichting expliciet aandacht voor toegankelijkheid van de openbare ruimte voor wie minder goed ter been is.

We geven ruimte aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners om met initiatieven te komen die de leefbaarheid van hun dorp of wijk bevorderen. Wanneer een dorp of wijk iets zelf wil oppakken, denken we mee om dat mogelijk te maken. Als gemeente sluiten we aan waar de energie zit, ook als het gaat om een 'gelegenheidssamenwerking'. Bij grotere voorzieningen die cruciaal zijn voor leefbaarheid in de dorpen, bijvoorbeeld een bibliotheek of zwembad, brengen we waar mogelijk wensen uit verschillende dorpen samen.

Omdat de omgeving waar kinderen opgroeien erg belangrijk is, besteden we aandacht aan voorzieningen en hulp in hun omgeving. Sportverenigingen, scholen en culturele instellingen zijn daarin belangrijke spelers. We vinden het belangrijk dat kinderen kunnen spelen. De speeltuinen hebben in sommige wijken de functie van 'kloppend hart' en basis van buurtactiviteiten. We zoeken samen met dorpen en wijken naar de beste plekken om sport- en beweegvoorzieningen te realiseren.

Positieve gezondheid

We houden bij plannen rekening met de gezondheid van onze inwoners. We kijken bijvoorbeeld naar de effecten op lucht, geur, licht, bodem, water en geluid. We gunnen alle inwoners positieve gezondheid. Bij nieuwe inrichting van de ruimte denken we na over hoe we gezond gedrag kunnen aanmoedigen. We willen het gemakkelijker maken om buiten te spelen, sporten, fietsen en wandelen.

Rekening houden met gezondheid betekent ook het bewust omgaan met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw, vanwege effecten op de gezondheid van mensen. Met name in kwetsbare zones zoals bij scholen, woningen, recreatieterreinen en drinkwaterwinning.

Bereikbaarheid en (verkeers-)veiligheid

Bereikbaarheid van voorzieningen is essentieel. Daarvoor zijn goede, vlotte en veilige verbindingen nodig. We realiseren ons dat zeker in de dorpen het doorgaande verkeer zich mengt met lokaal verkeer. Auto's, fietsers en andere voertuigen maken daar gebruik van dezelfde straat. Dat geeft reuring, maar soms ook lastige verkeerssituaties. Het bevorderen van veilig gedrag in het verkeer door alle weggebruikers is dan ook een blijvend aandachtspunt. We besteden extra aandacht aan veilige (fiets-)verbindingen tussen dorpen en wijken en op schoolroutes. Ook blijven we ons inzetten voor goede Openbaar Vervoer-verbindingen (OV), zowel tussen grotere kernen als op het platteland.

Samen met regionale partners kijken we hoe we fietsen aantrekkelijker kunnen maken, bijvoorbeeld met doorfietsroutes Emmen - Coevorden – Borger en Coevorden - Hogeveen. We zorgen voor veilige, en zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijke wegen en paden.

Groene leefomgeving

We krijgen door klimaatverandering steeds meer te maken met heftige weersomstandigheden; periodes van droogte, hitte, extreme regenval en overstromingen. Het nationale Deltaprogramma brengt de kwetsbaarheid van onze gemeente in kaart.

Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid voor het tegengaan van hittestress en wateroverlast door extreme regenval in de bebouwde kom. Bij nieuwe ontwikkelingen houden we hier altijd rekening mee. Als we structuren uit het verleden hier als basis of inspiratie kunnen gebruiken, maken we daar gebruik van. Dat doen we door zoveel mogelijk groen aan te leggen waar dat kan en ruimte in te ruimen voor waterberging, -infiltratie

en –afvoer. Zeker in de binnenstad van Coevorden zorgt meer groen niet alleen voor verkoeling, maar ook voor een vergroting van de soortenrijkdom.

Ook in het beheer en onderhoud krijgt biodiversiteit een plek, bijvoorbeeld door hier rekening mee te houden bij het maaien, door het zaaien van meer bloemrijke mengsels, ecologische bestrijding van ongedierte et cetera. Dit zorgt voor herstel van het landschap en behoud van soorten.

Voor een klimaatrobuust watersysteem is het van belang om regenwater en afvalwater goed van elkaar te scheiden. Dit zorgt dat regenwater niet in het riool terechtkomt en grondwater kan worden. Daar profiteren we in periodes van droogte van.

Waar zien we ruimte voor woningbouw?

Voor woningbouw willen we in de eerste plaats inzetten op de grote kernen Coevorden, Dalen, Sleen en Schoonoord. Ook voor Geesbrug zien we vanwege de strategische ligging op lange termijn reële ruimte voor uitbreiding. Met name het cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle gebied rondom Oosterhesselen, Zweeloo, Aalden en Meppen willen we juist ontzien. Hierbij geldt een uitzondering voor de Wachthoornweg te Aalden en het terrein van voormalig vormingscentrum De Klencke in Oosterhesselen, waar wel ruimte is voor woningbouw. We geven hier invulling aan door de uitvoering van de in 2021 door de raad vastgestelde woonvisie.

Dit betekent niet dat andere kernen en buurtschappen volledig op slot zitten. Individuele, kleinschalige plannen en wooninitiatieven beoordelen we op hun merites. Plannen die passen in de aard en schaal van een dorp en die kwaliteit toevoegen aan de ruimte en de leefbaarheid zien we graag tegemoet. Denk hierbij aan transformatie van voormalige bedrijfspanden (al daar niet agrarisch), verdichting binnen de lintbebouwing en de combinatie van functies.

2. Evenwichtig platteland

De toekomst van het landelijk gebied en de transitie van de landbouw is actueel. Tegelijk is er nog veel onduidelijk. De regie ligt momenteel voornamelijk bij het Rijk en de provincie. Om die reden geven we in deze Omgevingsvisie slechts een hoofdlijn aan, en betrekkelijk weinig richting. Het doel voor de gemeente Coevorden is dat we samen met onze partners willen komen tot een toekomstbestendige invulling. Met ruimte om te boeren en andere plattelandsgebonden bedrijfsactiviteiten uit te voeren. Met ruimte om te wonen, te recreëren en ruimte voor natuur, klimaat en energie. Waar water en bodem leidend zijn, conform nationaal beleid (zie hiervoor ook paragraaf 3.3 onder ‘water en bodem sturend’). Met een betere waterkwaliteit, ruimte voor waterberging en aandacht voor drinkwaterwinning. Waarbij de bodemgesteldheid leidend is in ‘waar kan wat’. Met meer biodiversiteit in het hele landelijk gebied. Het uitgangspunt blijft de balans tussen functies. We werken dit nader uit in samenspraak met belanghebbenden, grondeigenaren en -gebruikers.

In de gemeente Coevorden geldt vanwege het uitgestrekte buitengebied en de ligging aan de landsgrens een verhoogd risico op ondermijnende criminaliteit. Vanuit het oogpunt van een veilige en schone leefomgeving is het daarom nodig om bij verkoop van vrijkomend agrarisch vastgoed heldere afspraken te maken: wanneer panden in stand blijven, krijgen zij een nieuwe en levensvatbare bestemming.

Een combinatie van functies

Het is van belang dat er een duurzaam perspectief is voor agrarische bedrijven, terwijl we tegelijk de kwaliteiten van ons landelijk gebied versterken. Het beter omgaan met mest en gewasbeschermingsmiddelen, de uitstoot van broeikasgassen en de zorgen over de teruggang van de biodiversiteit vragen aanpassingen in de agrarische sector. Een grote opgave, want een groot deel van het areaal grond (circa 75%) in het buitengebied is in eigendom en gebruik bij de landbouw.

Juist deze omvang en de evenwichtige afwisseling van akkerbouw met melkveehouderij biedt in onze gemeente kansen. Uitgangspunt is daarbij wel dat lage beekdalen in gras liggen en natter worden, ook vanuit het beginsel van duurzaam waterbeheer. Voor het landelijk gebied speelt namelijk de zoektocht naar het

robuust maken van het watersysteem. Dit is nodig om ons voor te bereiden op klimaatverandering. Een ander gevolg van klimaatverandering zijn aanhoudende periodes van droogte, waarbij het risico op natuurbranden stijgt. Samen met onze veiligheidspartners zoals Veiligheidsregio Drenthe (VRD), Politie, Brandweer en de Geneeskundige Hulpverlenings Organisatie in de Regio (GHOR) zetten we ons in om deze risico's te beperken waar mogelijk en brand te bestrijden waar nodig.

Vanuit de natuur is er behoefte aan een groei van de biodiversiteit. Dit is onderdeel van de pijler 'Groene leefomgeving' in de duurzaamheidsvisie van de gemeente Coevorden. In het kader van de CO₂-emissie werkt het rijk aan een bossenstrategie. Daar wil Coevorden ook haar aandeel in nemen, eventueel in combinatie met de ruimte voor nieuwe landgoederen voor wonen en andere functies. In dit kader stimuleren we bovendien het behoud en herstel van houtwallen in het agrarisch landschap op de zandgronden. Dit heeft niet alleen een positief effect op de biodiversiteit, maar ook op het behoud van het karakter van het historisch cultuurlandschap.

Het landelijk gebied is van groot belang voor de recreatieve sector. Dit vraagt bescherming van landschappelijke waarden en natuurkwaliteit, maar ook goede fiets- en wandelpaden en de nodige faciliteiten voor bezoekers. Ook koeien in de wei en agrarische bedrijvigheid horen bij de aantrekkelijkheid voor toeristen.

Tot slot verliezen we ook de bewoners van het buitengebied niet uit het oog.

Rol van de gemeente

Een toekomstbestendig landelijk gebied en de duurzame realisatie van de bovengenoemde combinatie van functies vraagt een samenhangende blik op alle ontwikkelingen. Samen met onze partners willen we daarom een gezamenlijke koers en agenda opstellen om functies op een goede manier te laten samengaan in ons buitengebied. Denk hierbij aan landbouw, wonen, vrijetijdseconomie en natuur- en waterbeheer.

We staan daarbij open voor onconventionele oplossingen en geven ruimte voor experiment. Als gemeente bewaken wij de landschappelijke waarden en kwaliteit. Maar weten we ook dat we niet aan alle knoppen zitten. Veel van de randvoorwaarden worden niet door, maar voor ons bepaald. Los daarvan is duidelijk dat er veel tegelijk gebeurt. Dit vraagt om regie, overzicht en onderling vertrouwen. Daar staan wij voor.

Wij nemen de regie, starten het gesprek en houden het gaande. Steeds vanuit een brede, integrale blik, stap voor stap bouwen aan een landelijk gebied met toekomst voor de ondernemers, voor de natuur, de recreanten en onze inwoners.

Ontwikkeling van de agrarische sector

We gaan voor duurzame voedselproductiesystemen. Veerkrachtige en rendabele landbouwpraktijken die de productiviteit combineren met behoud van ecosystemen. Die meewerken aan de strijd tegen klimaatverandering en de kwaliteit van bodem en grondwater verbeteren. Dat betekent dat een circulaire bedrijfsvoering, zelfstandig of in samenwerking met andere bedrijven, een voorwaarde voor groei of nieuwvestiging van bedrijven is. Een circulaire bedrijfsvoering betekent zoveel mogelijk sluiten van de kringloop van grondstoffen en producten. Daarnaast is er binnen de gemeente Coevorden geen ruimte voor groei of nieuwvestiging van intensieve veehouderij.

Agrarische leegstand willen we voorkomen. Daarom bevorderen we multifunctionele landbouw: een combinatie van agrarische producten met het leveren van diensten voor de samenleving. Dit levert brede verdienmodellen voor agrarische bedrijven op en verbindt tegelijk de landbouw meer met de samenleving. Denk hierbij aan wonen, gezondheidszorg, kleinschalige bedrijvigheid, recreatie en de verkoop van (streek-) producten.

Landschap en natuur

We vinden behoud en herstel van landschappelijke kernkwaliteiten en -structuren belangrijk. Daarom beschermen we waardevolle landschappen en natuur. We voorkomen zoveel mogelijk 'landschapserosie' door grootschalige loodsen, leegstand en schaalvergroting in de landbouw. Daarbij gaat de aandacht met name uit naar gebieden met hoge landschappelijke waarde. Hiermee beschermen we ruimtelijke kwaliteit en identiteit. Dit draagt bij aan het behoud van een gevarieerd landschap met cultuur, historie, ruimte en soortenrijkdom. De voorkeur gaat uit naar natuurinclusief ontwerpen.

We zorgen voor kruiden- en bloemrijke bermen door ecologisch groenbeheer en maaibeleid; en natuurlijke oevers langs beken en waterlopen. Samen met agrariërs, waterschap en terreinbeheerders gaan we voor behoud en herstel van landschapselementen en groen-blauwe dooradering. Waardevolle structuren beschermen we in het omgevingsplan. In onze ogen ligt in terreinbeheer en zorg voor het landschap een rol voor de boer, die waarde vertegenwoordigt, net als het produceren van melk, vlees of gewassen. De hiermee samenhangende compensatie voor agrariërs is nodig. Elders in het land vinden bijvoorbeeld al experimenten plaats met 'landschapsgrond': een tussenvorm tussen landbouw- en natuurgrond. De gewenste extensieve bedrijfsvoering op deze grond wordt mogelijk gemaakt door 'herwaardering' van de grondwaarde: de boer ontvangt een deel van de grondwaarde onder voorwaarde van extensivering. Wij pleiten voor een dergelijk concept, maar zitten als gemeente niet aan de knoppen.

Waterbeheer en klimaatadaptatie

De klimaatverandering zorgt voor structureel een hogere temperatuur, maar ook voor periodes van droogte en extreme neerslag. Voor een deel zullen we moeten accepteren dat we niet meer kunnen rekenen op de nu vertrouwde watertoevoer. Aanpassingen aan het systeem, maar ook aan grond- en ruimtegebruik zijn nodig. Vasthouden of juist afvoeren van water is daarom een aandachtspunt, vooral in het landelijk gebied.

We zien ruimte voor meer biodiversiteit in combinatie met ruimte voor water. Dit gaat bij uitstek samen met waterberging en in de beekdalen die onze gemeente rijk is. Dit realiseren we graag met onze ketenpartners zoals de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) en de waterschappen die actief zijn in onze gemeente. De beekherstelprojecten leveren hier bijvoorbeeld een bijdrage aan.

Gezien de lage ligging in een groot afstroomgebied van tienduizenden hectares is Coevorden een 'waterpoort' van regionale betekenis. Dit vanwege de unieke samenkomst van het vroegere Loodiep, de Kleine Vecht, de Sleenerstroom, het Drostendiep en het Schoonebeekerdiep. Coevorden is met deze functie vergelijkbaar met steden als Meppel en Groningen. Dit vraagt zorgvuldige en historisch bewuste afwegingen als het gaat om watersystemen, die hier zowel functioneel als beeldbepalend zijn.

Duurzame energie

Vanuit het Klimaatakkoord ligt er een belangrijke opgave voor de regio's in Nederland. Hoe kunnen we verduurzamen en overstappen van fossiele brandstoffen naar vormen van hernieuwbare energie? In het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) zijn we hierover volop in gesprek. Coevorden levert met de aanwezige zonneparken, windturbines en een grote biovergistingsinstallatie al een forse bijdrage aan de opwekking van duurzame energie. Het verhogen van de netcapaciteit van rijkswegen is noodzakelijk om meer initiatieven voor groene stroom een plek te geven.

De opwekking van duurzame energie gaat samen met een grote ruimtevraag. In het landelijk gebied is hier ruimte voor. We vinden het belangrijk dat initiatieven passen in de landschappelijke waarden van het gebied en zijn besproken met het dorp/de omwonenden. Ook willen we dat de opbrengst ten goede komt aan de lokale gemeenschap, lokale ondernemers en/of terreinbeherende organisaties.

Met de zonneroute A37 is er nog een plan voor duurzame energie in de maak. We geven op voorhand geen nieuwe ruimte aan grote zonne- of windparken. Wel blijven we ruimte bieden aan initiatieven van onze inwoners, dorpen en energiecoöperaties om op lokaal niveau ruimte te zoeken voor verduurzaming. Behoud van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten is hierbij een voorwaarde. Hierbij zetten we in op zoveel

mogelijk zon-op-dak waar dat past in de bebouwde omgeving. Overhoeken zijn eventueel te benutten voor zon-op-land.

Waar zien we ruimte voor ontwikkelingen?

Zoals blijkt uit het voorgaande, is de balans in het buitengebied de ultieme uitdaging. Voor duurzaam gebruik is een nieuwe koers nodig. Voor de agrarische sector zien we ruimte voor ontwikkeling. Met name in de hoger gelegen jonge ontginningen op zand; minder in de beekdalen en de venige en moerige gebieden. De inzet is gebruik dat past bij de water- en bodemhuishouding, die leidt tot een gezonde bodem die in staat is om water vast te houden. We willen mede daarom ruimte geven aan grondgebonden veehouderij en kringlooplandbouw.

We werken dit uit in een omgevingswetprogramma buitengebied. Daarin werken we samen met partners uit welk perspectief zaken als kavelruil, samenwerking tussen agrariërs, terrein- en waterbeheerders en andere belanghebbenden en innovaties kunnen bieden voor een samenhangende, gezonde en duurzame ontwikkeling van ons landelijk gebied.

3. Economisch regionaal knooppunt

In de regio heeft Coevorden een unieke positie als strategisch gelegen knooppunt, op de rand van Drenthe en Overijssel, tussen de steden Emmen, Hardenberg en Hogeveen én als schakel tussen Noord-Nederland en de Duitse oosterburen. De goede verbindingen in verschillende richtingen maken Coevorden een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven.

In de stad Coevorden gebeurt veel. Het leven is er goed en dynamisch. Coevorden profileert zich als economische pijler met letterlijk en figuurlijk uitstekende verbindingen in de regio. Tegelijk geeft de geschiedenis als vestingstad een eigen identiteit. Dit laatste is slechts één van redenen voor potentie op het gebied van recreatie en toerisme.

Ook in de grote kernen buiten Coevorden bevindt zich de nodige bedrijvigheid, met ondernemers van lokale naam en faam, maar ook internationale spelers. Zij zorgen voor regionale werkgelegenheid en nemen maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom verdienen zij kansen.

Regionale samenwerking

De stad Coevorden krijgt de ruimte om te groeien in alle opzichten om haar positie als strategisch knooppunt in de regio te versterken. Ruimte zien wij hiertoe met name aan de oost- en zuidzijde van de stad. Dit geldt voor de economie, maar bijvoorbeeld ook voor onderwijs. We zetten daarom in op lokale en regionale economische ontwikkeling door samen te werken in clusters: regionale samenwerking in BOCE-verband (Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen), de Dutch Techzone en met onze partners in de grensregio. Om zorgvuldig om te gaan met onze waardevolle ruimte en te voorkomen dat er tekort of overaanbod aan bedrijventerreinen ontstaat op provinciale schaal, regisseert de provincie programmeringsafspraken over de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen en de vestiging van grote ruimtevragers op regionale schaal. Een behoefteraming ligt hieraan ten grondslag. Behoud van voldoende ruimte voor werken op bedrijventerreinen is een belangrijk onderdeel in bovengenoemd proces.

In Coevorden gaan we dan ook voor uitbreiding van bedrijventerreinen en sorteren voor op nieuwe bedrijventerreinen in de regio. Dit is bedoeld voor bedrijven die veel ruimte nodig hebben. Met het GVZ Europark heeft Coevorden een icoon van samenwerking over de grens in handen. De aanwezigheid van de Euroterminal voor railgoederenvervoer geeft Coevorden het perspectief om uit te groeien tot een knooppunt voor duurzame mobiliteit.

We zetten ons in voor een goede bereikbaarheid van Coevorden via weg, water en spoor. Samen met regionale partners voeren we lobby voor waterwegen met voldoende vaardiepte en doorgaande spoorverbindingen. Denk hierbij aan de Nedersaksenlijn en de verbinding Coevorden – Nordhorn – Bad Bentheim. Deze spoorverbindingen zijn in economisch belang vanwege de mobiliteit van inwoners en werknemers, maar ook vanwege het goederenvervoer. Voor de verbetering van de E233 voor een verbeterde aansluiting van de A37

richting Bremen en Hamburg geldt hetzelfde; daarom zetten we ons ook daarvoor in. Op lange termijn is ook aandacht nodig voor de verbinding Drenthe – Twente.

Bedrijven en onderwijs

Onze regio is vol bedrijvigheid en wordt economisch steeds sterker. Wij lopen voorop met onze specialistische en hoogwaardige logistiek en maakindustrie en zijn onderdeel van de Dutch Techzone; een industriële topregio met excellent vakmanschap. Wij geven ruimte aan (internationale) bedrijvigheid van formaat. Daarbij kijken we ook nadrukkelijk naar groeimogelijkheden voor gevestigde bedrijven.

Beleefstad

De historische vestingstad is uniek in de regio. De afgelopen jaren hebben we op basis van de Binnenstadvisie en het Programma Binnenstad stappen gezet om Coevorden aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. Een bijdrage levert ook de herinrichting van het stationsgebied. Een winkelstad transformeert stap voor stap tot een bezoekersstad.

Ons doel is een stad die bekend staat om de historische beleving, waar bezoekers met plezier komen en langer blijven dan ze van plan waren. Met een binnenstad waar ondernemers een goede boterham verdienen en waar de historische kwaliteiten van de stad tot hun recht komen. Detailhandel, horeca, dienstverlening en andere publieksgerichte voorzieningen hebben hier een plek.

We blijven inzetten op behoud en herbestemming van ons erfgoed en het beter beleefbaar en herkenbaar maken van de historische elementen en structuren van Coevorden; boven- en ondergronds. En we stimuleren de versterking van de horeca op de Markt in Coevorden. We bieden regelruimte om creatieve oplossingen in de binnenstad daadwerkelijk te kunnen realiseren en leegstand op te lossen.

Duurzaam toerisme dat banen schept

Onze recreatiesector richt de blik op de toekomst, maar doet dat niet zonder oog te hebben voor het verleden. Als gemeente zien we graag de ontwikkeling van waardevol toerisme, met een onderscheidend aanbod dat meerwaarde heeft voor inwoners, ondernemers en toeristen. En door aan te sluiten bij de cultuurhistorische waarden die ons gebied kenmerken en karakteriseren. Zo waarborgen we de balans tussen bewoners en bezoekers.

De gemeente Coevorden heeft een hoog aantal toeristische overnachtingen. Daar zijn we trots op en dat zorgt voor werkgelegenheid. Het zorgt ook voor klandizie die supermarkten, horeca en andere voorzieningen goed kunnen gebruiken. Toekomstgerichte verblijfsrecreatie geven wij een impuls door de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken.

We hebben een aantrekkelijk netwerk van wandel- en fietspaden en -routes, gekoppeld aan lokale horeca, musea, gastronomie en producten. Mede in het belang van de recreatiesector gaan we voor behoud en herstel van natuur, waardevol landschap en erfgoed. Het netwerk van wandel- en fietspaden door de fraaie en afwisselende landschappen van onze gemeente bevordert bovendien een gezonde levensstijl voor zowel inwoners als toeristen. Dit is één van de focuspunten uit de Visie op Toerisme uit 2021. Graag zien we ondernemers en andere initiatiefnemers de koppeling leggen met deze netwerken.

Een goed voorbeeld daarvan in culturele zin vormen activiteiten in het kader van het Van Gogh-jaar. Het initiatief voor een 'natuurbeleefpad' is een ander voorbeeld. Reuring is welkom. Vergunningen voor locaties, evenementen en accommodatieverhuur koppelen we aan duurzaamheid, lokale economie en positieve effecten voor omwonenden. Verstoring voor mens en natuur beperken we zoveel mogelijk.

Duurzaamheid en circulaire economie

We stimuleren een economie met gesloten kringlopen, en waarbij lokaal produceren en verkopen de norm is. Bedrijven spelen een grote rol in de energietransitie. Door de elektrificatie van productieprocessen en mobiliteit, maar ook door gebruik van groen gas, biogas en waterstof. Graag zien we maximale benutting van daken van bedrijfspanden, loodsen, schuren, parkeerplaatsen etc. voor zonnepanelen. Dit vraagt wel dat gemeente en bedrijven zich bewust zijn van de gevolgen die dit heeft voor de energie-infrastructuur. Met integrale plannen en goede samenwerking met het bedrijfsleven en de netbeheerder kunnen we de belasting van het elektriciteitsnet in het oog houden en tijdig aandacht vragen voor nieuwe eisen aan de energie-infrastructuur.

Samen met het bedrijfsleven en kennisinstanties werken we aan gunstige randvoorwaarden zodat innovatieve en circulaire bedrijvigheid de ruimte krijgt. Via ons afvalbeleid stimuleren we bewustwording en sturen aan op betere afvalscheiding en een vermindering van restafval.

Bedrijventerreinen

We kiezen ervoor om de bestaande terreinen te revitaliseren waar dat nodig is en kijken hoe we meer ruimte en kwaliteit kunnen creëren op bedrijventerreinen. Dit houdt de terreinen ook in de toekomst aantrekkelijk voor ondernemers en werknemers. Daarbij hebben we aandacht voor een groene en duurzame inrichting en trekken we samen op met de gevestigde bedrijven. Wat ons betreft is herverkaveling bespreekbaar als dit bijdraagt aan deze doelen.

Ook (sociale) veiligheid is belangrijk om onze bedrijventerreinen aantrekkelijk te houden. Samen met Parkmanagement, ondernemers en de Politie streven we onder het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) dan ook naar 0 incidenten en treffen hiertoe de nodige maatregelen.

De regionale economie kan niet zonder arbeidskrachten. In toenemende mate is menskracht uit het buitenland nodig om alle taken te vervullen. Er ontstaat een knelpunt bij de huisvesting van deze mensen. Samen met werkgevers werken we aan fatsoenlijke accommodatie voor arbeidsmigranten, waarbij wij in eerste instantie denken aan locaties op of nabij bedrijventerreinen.

Waar zien we ruimte voor bedrijvigheid?

De ruimte voor bedrijvigheid beschouwen we in de context van de internationale regio waar Coevorden deel van uitmaakt. Daarbij faciliteren we vooral sectoren die sterk zijn in onze omgeving, zoals de maakindustrie en de logistiek. Samen met onze Dutch TechZone-partners verkennen we daarom de mogelijkheden voor een nieuw bedrijventerrein aan één van de regionale hoofdroutes, in het bijzonder de A37. De omgeving van Geesbrug lijkt in regionaal perspectief een kansrijke locatie voor (grootschalige) bedrijvigheid vanwege de strategische ligging aan deze verkeersader tussen Zwolle/Hoogeveen en Emmen/Duitsland.

Bij de stad Coevorden lijkt het vooralsnog niet eenvoudig om een locatie aan te wijzen voor een nieuw bedrijventerrein. In dat licht zijn de uitkomsten van een onderzoek naar het toekomstperspectief van het grensoverschrijdende GVZ Europark extra relevant.

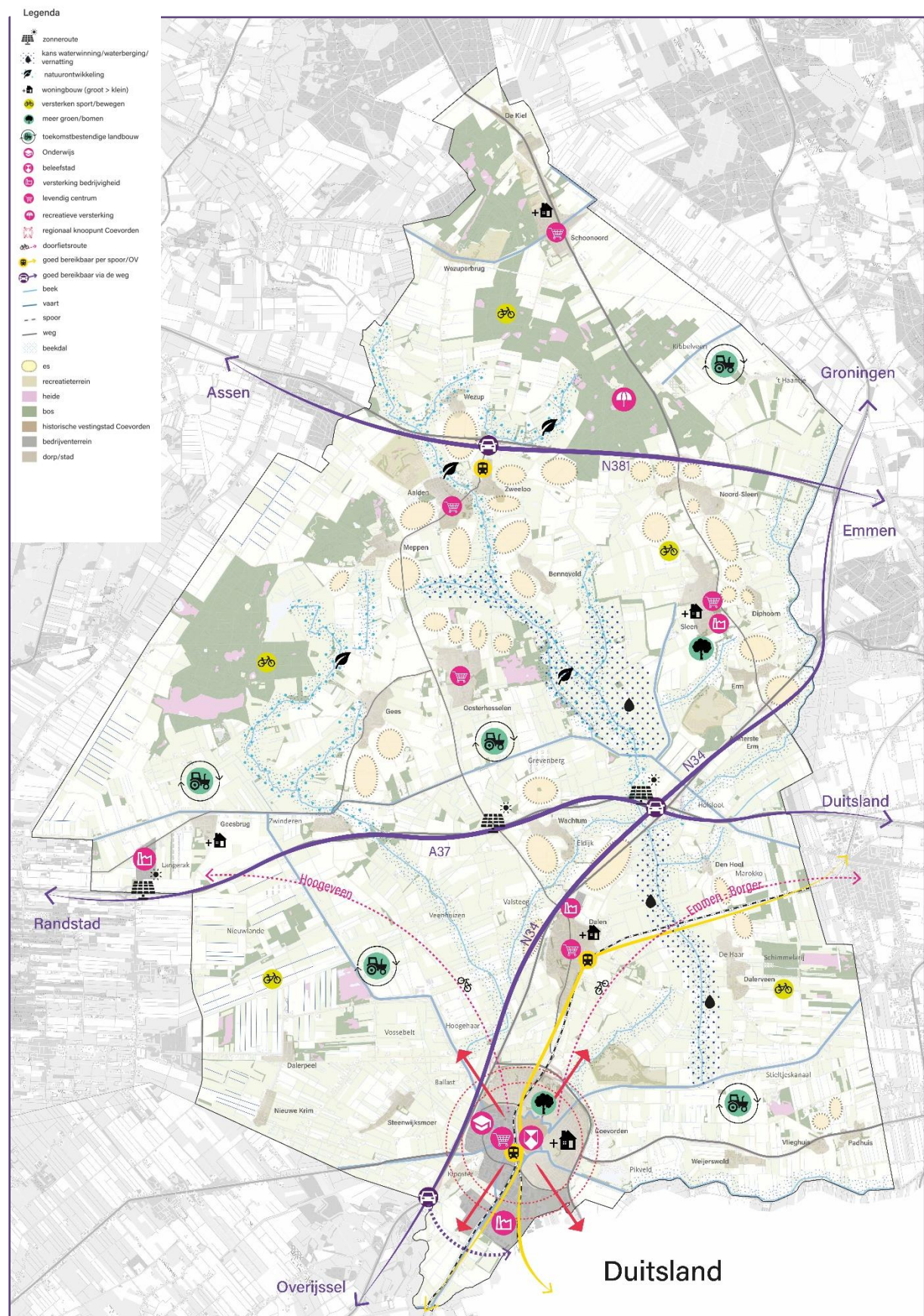
We zien dat bij een aantal dorpen de vraag is naar ruimte voor lokale, kleinschalige bedrijvigheid. Dit geldt met namen voor Sleen en Dalen. Daarvoor zullen we, op basis van vraag, behoefte en ruimte, samen met de dorpen bekijken wat de beste ontwikkelrichting is. Voor levendige dorpen moeten we pro-actief rekening houden met de uitbreidingswensen van het lokale bedrijfsleven. Deze belangen zijn echter altijd af te wegen tegen die van groene ruimte, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit. Mede aangezien juist deze dorpen het hiervan moeten hebben om aantrekkelijk te blijven voor wonen en recreatie.

Onze ambities en de leefomgeving

3

Ambitiekaart Omgevingsvisie Coevorden

3. Onze ambities in milieuperspectief

We hebben hoge ambities om onze gemeente mooier, schoner, gezonder en duurzamer te maken. Maar we beginnen niet op nul. De basis staat. Bij de stappen die we zetten en de plannen die we mogelijk maken, houden we rekening met wat we nu hebben. En in het bijzonder met onze milieukwaliteit en onze omgevingsveiligheid. Dat vragen ook het Rijk en de Europese Unie van ons.

De bindende richtlijnen van de Europese Unie (EU) en noodzakelijke, verplichte vertaling daarvan in Nederlandse wetten is al deels klaar, dan wel aanstaande. In Europees perspectief loopt Nederland niet voorop. Dit blijkt op dit moment volop bij de rechtszaken en Brussels kritiek rond Habitatrichtlijn, Natura 2000, Nitraatrichtlijn,

7e Actieprogramma Nitraat, schrappen van de Derogatie (vrijstelling om meer dierlijke mest uit te rijden dan in andere EU landen) en tot slot de Kader Richtlijn Water (KRW). Omdat binnen de gemeente Coevorden geen Natura 2000-gebieden liggen, lijkt er voor de grondgebonden landbouw meer ruimte te zijn dan in andere aangrenzende Drentse gemeenten. Anderzijds zijn tal van bindende verplichtingen wel degelijk aan de orde. Zeker waar een natuurfunctie van een beek(dal) na besluitvorming van verschillende overheden reeds duidelijk voorop staat, is in elk geval de KRW relevant. Maar ook Habitatsoorten spelen steeds meer een rol in gebieden als de Witten, Berkmeer/Dalerpeel, De Stroeten, Hooge Stoep, De Klencke en Mepperdennen. Hier is nadere verkenning naar kwaliteitsverbetering in de vorm van juist verschraling, vernatting en buffering/uitbreiding in overleg met terreinbeheerders van belang.

Milieukwaliteit speelt nadrukkelijk ook bij de functies wonen, werken, mobiliteit, andere vormen van productie, grootschalige recreatie en zaken als de bouw en aanleg van wegen. Verbetering van de bestaande bebouwde omgeving en infrastructuur heeft daarom altijd de voorkeur boven uitbreiding die een beslag legt op de groene ruimte. De vier milieubeginselen die hierna worden besproken, ondersteunen het bovenstaande. Coevorden toont daarmee volop haar inzet.

3.1 De vier milieubeginselen

Als het om milieu gaat heeft Nederland in de Europese Unie afspraken gemaakt die altijd en voor alle gemeenten gelden. Dit zijn afspraken over de manier waarop we zorgen voor ons milieu. Het systeem van bodemleven - lucht, grondsoorten, hoogteligging en waterhuishouding is hierbij leidend. Ruimtelijke planning, bestemmen, ontwikkeling, aanleg, inrichting en beheer die meebeweegt met bestaande natuurlijke systemen. Dit leidt tot minder kosten en minder milieuschade en optimaliseert de kansen op realisatie.

Er zijn vier milieubeginselen:

- **Het voorzorgsbeginsel.** Dit betekent dat we activiteiten voorkomen waarvan we verwachten dat ze negatief zijn voor het milieu.
- **Het beginsel van preventief handelen.** We proberen milieuvervuiling zoveel mogelijk te voorkomen. Dit betekent dat we vooraf maatregelen nemen om een negatief gevolg van een activiteit te voorkomen. Denk aan de inzet van de beste technieken zodat er geen luchtvervuiling ontstaat.
- **Het beginsel van bestrijding aan de bron.** Dit betekent dat we bij een negatief gevolg als eerste kijken of er iets bij of in de directe omgeving van de activiteit zelf kan veranderen. Bijvoorbeeld door vuile lucht af te vangen of door geluiddempende maatregelen bij het bedrijf zelf toe te passen.
- **Het beginsel de vervuiler betaalt.** Dit betekent dat degene die de activiteit uitvoert ook moet betalen voor het voorkomen of opruimen van de negatieve gevolgen. Dat is bijvoorbeeld het opruimen van vervuiling of het aanleggen van een wal die het geluid keert bij een woonwijk.

3.2 Onze uitgangspunten voor milieukwaliteit

Voor verschillende milieuaspecten gelden landelijke en Europese regels. We hebben als gemeente de ruimte om daar op onderdelen een eigen lijn in te kiezen en verschillen te maken waar dat nodig is. Want elk gebied is anders en vraagt maatwerk. Daarom werken we vanuit de volgende uitgangspunten:

- De kwaliteitseisen die door het Rijk zijn vastgesteld vormen voor ons het minimale niveau.
- De milieukwaliteit blijft bij ontwikkelingen behouden en verbetert bij voorkeur zelfs.
- We zorgen dat de milieukwaliteit in een gebied aansluit bij de functie van een gebied.
- We bieden ruimte om te experimenteren. In die gevallen laten we een plan onder voorwaarden toe en zullen we de milieukwaliteit steeds monitoren om zo nodig aan de hand daarvan bij te stellen.
- We kiezen bij de verbetering en bescherming van milieukwaliteit bij voorkeur voor een aanpak bij de bron.
- De vervuiler betaalt en de belanghebbenden betalen mee.

3.3 Verschillende onderdelen van milieukwaliteit

Onze milieukwaliteit wordt bepaald door verschillende onderdelen:

- geluid;
- geur;
- licht;
- trillingen;
- luchtkwaliteit;
- omgevingsveiligheid;
- bodem, ondergrond en (hoogte-)ligging;
- water.

Geluid

Nieuwe ontwikkelingen gaan soms gepaard met meer geluid, bijvoorbeeld omdat er meer transport nodig is. We bekijken bij elk plan wat we acceptabel vinden. Want we willen dat ontwikkeling mogelijk blijft, maar we staan ook voor een goede leefkwaliteit voor onze inwoners. In die afweging kijken we waar de ontwikkeling gaat plaatsvinden en wat daar de context is. In woongebieden of bij scholen is veel geluidshinder niet wenselijk. Maar op bedrijventerreinen en in dorpscentra accepteren we meer lawaai, zoals verankerd in de toegekende milieucategorieën. En als lawaai tijdelijk is, bijvoorbeeld bij een evenement, gaan we daar ook anders mee om.

Het gebied rond de Mars- en Westerstroom, met de boswachterij van Gees, is door de provincie Drenthe aangewezen als stiltegebied. Het aanwijzen van stiltegebieden is specifiek bedoeld om de mens de mogelijkheid te bieden zich terug te kunnen trekken en de rust te ervaren. Ontwikkelingen die dit aspect aantasten kunnen dan ook zonder meer niet worden toegestaan. Voor dit gebied zullen we de geluidsnorm opnemen conform de Provinciale Omgevingsvisie (paragraaf 4.2.6.1) en bij ontwikkelingen zorgvuldig kijken naar de geluidsbelasting voor het gebied.

Geur

De stad Coevorden heeft toonaangevende industrie, wat de nodige aandachtspunten op het gebied van geur met zich meebrengt. Maar voor een groot deel is Coevorden een landelijke gemeente, waar geurhinder vaak is gekoppeld aan de veehouderij. Wij zetten in op grondgebonden landbouw. Een bedrijf is grondgebonden als alle geproduceerde mest op het eigen bedrijf of op de grond van een collega in een (regionaal) samenwerkingsverband kan worden aangewend om daarmee de voer-mestkringloop te sluiten. Daar past groei of nieuwvestiging van intensieve veehouderij niet bij. In de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) staan landelijk geldende afstanden en normen voor geurhinder van veehouderijen. De gemeente heeft binnen deze wet de mogelijkheid om andere geurnormen en afstanden vast te stellen. Op dit moment hanteren we de

wettelijke normen. Bij de ontwikkeling van het Omgevingsplan bekijken we of we aangepaste normen willen en moeten hanteren.

Licht

Ons vertrekpunt is dat plannen geen overbodige lichtuitstraling mogen meebrengen. Daar houden we aan vast. We onderzoeken of we in natuurgebieden en/of cultuurhistorisch waardevolle gebieden andere normen willen opnemen om de donkerte daar te kunnen waarborgen.

Trillingen

Overlast van trillingen is vaak aan de orde bij spoorwegen. Of bij verkeer over bruggen en soms bij tijdelijke werkzaamheden. In Coevorden volgen we hiervoor de landelijke regels.

Luchtkwaliteit

Wij zijn geen verstedelijkte gemeente. De luchtkwaliteit is hier vaak goed. Vooral het verkeer heeft invloed op de luchtkwaliteit in onze gemeente. We zetten vanuit ons duurzaamheidsbeleid in op andere vormen van vervoer. Dat zal een positieve bijdrage hebben op de luchtkwaliteit. Voor luchtkwaliteit hanteren we de wettelijke waarden. De bedrijventerreinen rond de stad Coevorden en hun impact op de woonomgeving zijn daarbij een aandachtspunt.

Omgevingsveiligheid

Omgevingsveiligheid gaat over het inschatten van risico's van bijvoorbeeld het vervoer of de opslag van gevaarlijke stoffen. Ook straalpaden, hoogspanningsleidingen en gasleidingen brengen veiligheidsrisico's met zich mee. Op dit moment voldoen we aan alle eisen op dit vlak. Dat willen we zo houden. Bij nieuwe plannen gebruiken we de volgende uitgangspunten:

- Binnen een aandachtsgebied voor veiligheidsrisico's (brand, explosies, gifwolk) zullen we in principe geen zeer kwetsbare gebouwen toestaan, zoals een kinderdagverblijf of zorgcentrum. Het gaat om functies waar grote groepen mensen aanwezig zijn die zich niet zelfstandig in veiligheid kunnen brengen.
- Voor nieuwe risicovolle activiteiten zoeken we passende ruimte en beperken we de gevolgen voor de woon- en leefomgeving waar mogelijk.
- Bij ontwikkelingen rond de energietransitie houden we aandacht voor mogelijke veiligheidsrisico's.
- We gaan zorgvuldig om met activiteiten die gevolgen hebben voor de diepe ondergrond.
- In het buitengebied gaan we zorgvuldig om met hogedruk aardgastransportleidingen (brandaandachtsgebied) en het transport van gevaarlijke stoffen over de weg en spoor met een brand-, explosie- en gifwolkaandachtsgebied, zeker in samenhang met de ontwikkelingen in het kader van de energietransitie (zoals waterstofproductie en – transport en energieopslagsystemen).
- We kiezen voor een hogere bescherming tegen risico's bij verblijfsrecreatie.
- Binnen woongebieden en in dorpskernen staan we geen nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten (zoals bedoeld in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL)) toe.
- We accepteren een lager niveau van bescherming op bedrijventerreinen.

Water en bodem sturend

In november 2022 stuurde het rijk een brief over 'water en bodem bij Ruimtelijke Ordening' naar de Tweede Kamer. Water en bodem als basis van ons bestaan en daarmee van groot belang voor iedereen. Zo begint de brief. Het maakt dat het belang van bodem en water een belangrijke randvoorwaarde is bij besluiten over de inrichting van Nederland. Dit met toepassing van een aantal uitgangspunten:

Niet afwentelen

Niet op toekomstige generaties, niet op andere gebieden en niet van privaat naar publiek.

Meer rekening houden met extremen

Hitte en droogte afgewisseld met extreme regenval noodzaken tot een beleid dat rekening houdt met extremen.

In samenhang omgaan met wateroverlast, droogte en bodem

Niet langer zo snel mogelijk afvoeren naar zee in tijden dat er veel neerslag is. In tijden van droogte telt elke gevallen druppel. Van vergiet naar een spons.

Meerlaagsveiligheid

Meer dan alleen aanleggen van dijken en keringen (eerste laag) maar ook de inrichting van beekdalen (tweede laag) en crisisbeheersing (derde laag).

Minder afdekken, minder vergraven en niet verontreinigen

Dit maakt het mogelijk de natuurlijke kracht van de bodem beter te benutten.

Integrale aanpak in de leefomgeving

Water en bodem hangen onderling samen maar zeker ook met andere ontwikkelingen. Klimaatadaptatie, waterkwaliteit en bodem kunnen niet los gezien worden van woningbouw, landbouw en energievoorziening.

Pas toe of leg uit

Doelen die voortkomen uit Europese verplichtingen vragen om een onontkoombare en juridische basis. Voor de Kaderrichtlijn water geldt daarbij ook een termijn van uiterlijk 2027. Daarna is de uitzonderingsgrond van 'haalbaar en betaalbaar' moeilijk te motiveren.

In lijn met deze Kamerbrief zal de gemeente Coevorden het belang van bodem en water centraal stellen in de keuzes rond toekomstige ontwikkeling en gebruik van gronden. Dit vraagt een goede samenwerking met collega-overheden. Hieronder werken we dit uit voor bodem en water afzonderlijk.

Bodem en ondergrond

De ondergrond vormt letterlijk de basis van onze gemeente. De ondergrond is alles wat zich onder het maaiveld bevindt. Dus:

- de bodem (zand en veen; beide in tal van gradaties);
- het grondwater, en;
- het bodemleven (beesten en bacteriën).

Verschillende ambities, bijvoorbeeld rond klimaatadaptatie of het gebruik van bodemwarmte, kunnen gevolgen hebben voor de bodem. Wij vinden het belangrijk dat we op een slimme, duurzame manier gebruik maken van onze bodem. Want onze bodem is ook belangrijk voor het ecosysteem en de biodiversiteit, de landbouw en ons voedsel.

We beschermen de bodemwaarden waar dat nodig is. Bij ontwikkelingen in de ondergrond zoeken wij naar een goede inpassing met inachtneming van de beschermingszones in onze gemeente. We houden rekening met de verschillende gebruikers van de ondergrond, zoals energienetwerken, het rioleringsstelsel en bestaande drinkwaterleidingen. Op deze manier voorkomen we opwarming van drinkwaterleidingen en drukken we de

maatschappelijke kosten rondom werkzaamheden in de ondergrond. Tot slot kijken we hiermee ook naar onze rol in de energietransitie en warmtetransitie.

We voorkomen grondwaterverontreiniging zo veel mogelijk door in onze grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden vervuulende activiteiten te weren. In elk geval rond het waterwingebied bij Dalen en Kruidhaars, alsmede het uitgestrekte zeer kwetsbare inrij- en wingebied Valtherbosch-Emmen dat zich uitstrekt over een deel van onze gemeente: tot 't Haantje/De Hullen. Het omliggende grondwaterbeschermingsgebied is belangrijk voor ons drinkwater; hier gelden de kaders die de provincie stelt.

We gebruiken de wettelijke kaders. Daarenboven willen we meer passend grondgebruik in deze grote kwetsbare wingebieden bevorderen, waar mogelijk als nevenverdiensite van de grondgebonden landbouw – dit ligt echter niet in de invloedssfeer van de gemeente (zie paragraaf 2.3.2 evenwichtig platteland onder 'landschap en natuur').

Water

Ons watersysteem is de basis. Water is van waarde voor ons allemaal. Samen met de waterschappen en de provincie Drenthe (als bevoegd gezag voor drinkwaterwinning) zorgen we dat onze waterhuishouding op orde is, in normale tijden, maar ook in perioden van droogte of juist veel neerslag. We zijn ons daarbij bewust van klimaatgerelateerde veiligheidsrisico's zoals hoogwater of juist drinkwatertekort en anticiperen hierop zo goed mogelijk, samen met onze partners.

Wij dragen daarnaast zorg voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening, voor nu en de toekomst, en werken daarin samen met de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD).

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor drie watertaken.

1. Het verzamelen en afvoeren van ons afvalwater

We maken bij nieuwe plannen gebruik van duurzame systemen voor afvalwater. En we zorgen dat ons bestaande rioolstelsel (riolen, rioolgemalen) op orde is.

2. Het afvoeren van regenwater

Waar dat kan koppelen we het regenwater af. Zodat we het regenwater als bron van schoon water weer kunnen benutten. We kiezen voor het vasthouden van het regenwater op de plek waar het valt. Dat is uitgangspunt voor de inrichting van ons openbaar gebied. Daarnaast zorgen we voor plekken waar we het water tijdelijk kunnen bergen, bijvoorbeeld met een wadi. Als laatste stap voeren we het regenwater af naar sloten en vijvers.

Alle plannen moeten ook een watertoets doorstaan. Deze toets moet laten zien dat een plan geen negatieve gevolgen heeft voor ons watersysteem.

3. Maatregelen als er structurele problemen zijn met grondwaterstanden

Grondeigenaren zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor problemen met het grondwater. Wij springen bij als er maatregelen nodig zijn in het openbaar gebied.

Bescherming van de radioastronomie

De ontwikkeling van de radioastronomie en het voorkomen van verstoring zijn van belang voor Nederland. Om elektromagnetische storing op de radiotelescopieën te voorkomen, nemen we de belangen van het Nederlands Instituut voor Radioastronomie, ASTRON, mee bij plannen in onze gemeente, waaronder plannen in het kader van de energietransitie.

Naar gebiedskompassen

4. Naar gebiedskompassen

4.1 Inleiding

Onze gemeente is veelzijdig. De verschillen tussen de dorpen onderling, tussen stad en platteland, tussen zand en veen zijn ook onze kwaliteit. Elk gebied heeft een eigen identiteit. Daar houden we aan vast en bouwen we aan verder. Daarom hebben we ons toekomstbeeld en onze ambities vertaald naar gebiedskompassen. We kijken hierbij bewust niet te ver vooruit, een jaar of 10. We werken stap voor stap, want we merken dat ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Zo houden we ruimte om te schakelen en onze koers bij te stellen als dat nodig is. In de gebiedskompassen omschrijven we wat we van waarde vinden en wat we graag behouden. We geven ook aan waar we per gebied concreet op inzetten en hoe we dat willen doen. De thema's 'Eigen thuisbasis', 'Evenwichtig platteland' en 'Economisch regionaal knooppunt' zijn hierbij leidend.

We nodigen de samenleving uit om plannen te maken die een bijdrage kunnen leveren aan de verdere bloei van het gebied. En we zien het als onze rol om mensen, dorpen en wijken met ideeën te ondersteunen, bij elkaar te brengen en zo te leren van elkaar. Uitgangspunt is dat de gemeente in verbinding met de samenleving wil bepalen hoe wij onze rol als overheid zo goed mogelijk kunnen invullen. Onze gebiedscoördinatoren fungeren daarbij als de schakel tussen de gemeente en de dorpen en wijken.

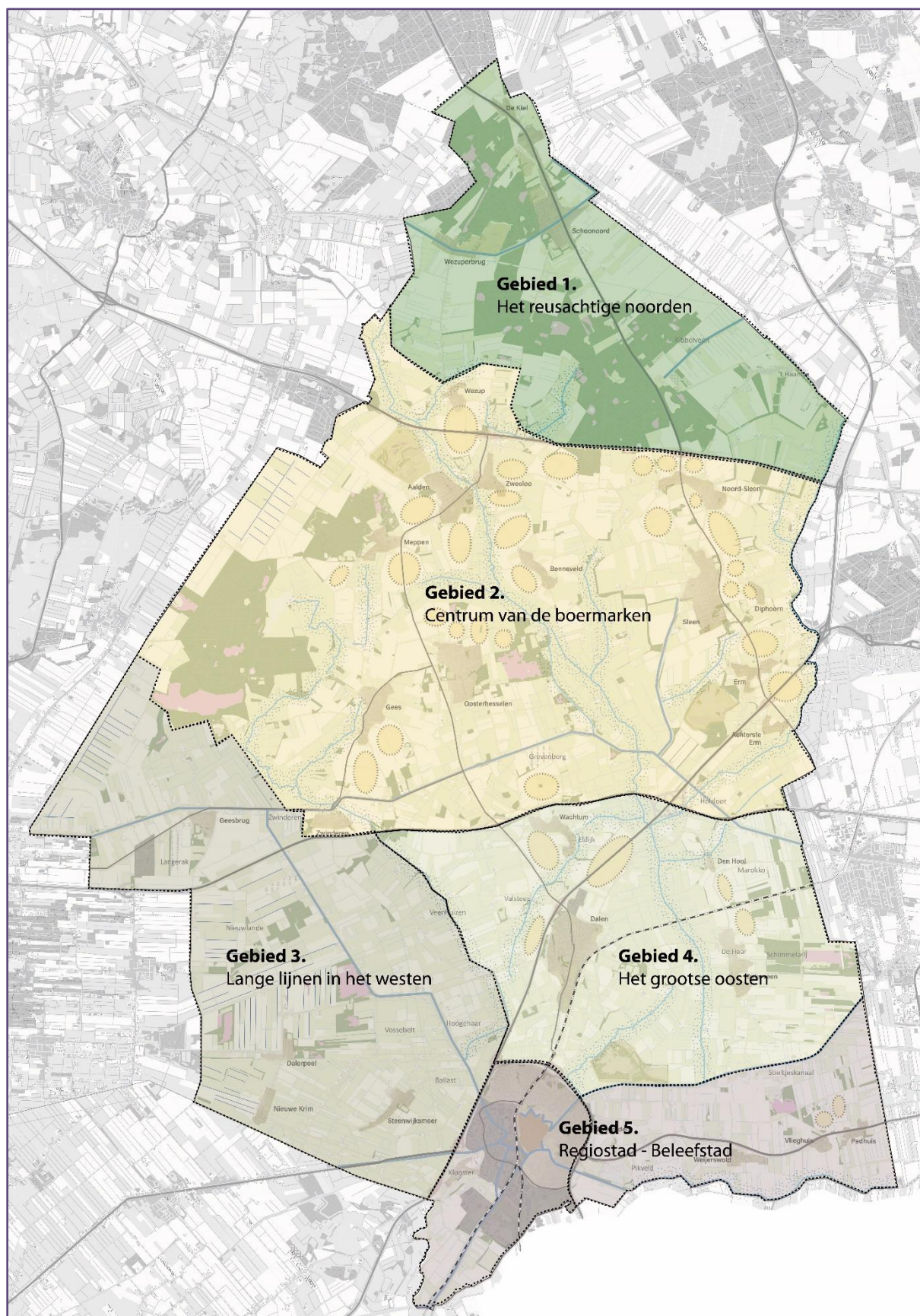

4.2 De gebieden

We hebben de gemeente verdeeld in vijf gebieden:

- **Het 'reusachtige' noorden** – het grootschalige landschap rondom Schoonoord met De Kiel, Wezuperbrug, 't Haantje-Kibbelveen.
- **Het centrum van de boermarken** – de esdorpen Zweeloo, Aalden, Sleen, Oosterhesselen en omringende dorpen en buitengebied.
- **Lange lijnen in het westen** – de lintdorpen Geesbrug, Dalerpeel, Steenwijksmoer en omgeving
- **Het grootse oosten** – Dalen, Dalerveen, Stieltjeskanaal, Den Hool, Holsloot, Wachtum en omgeving en het zuidoostelijk gebied aan de Duitse grens (de buurtschappen Pikveld, Weijerswold, Vlieghuis en Padhuis).
- **Regiostad** – de stad Coevorden.

Op de kaart zijn deze vijf gebieden weergegeven. De grenzen tussen de gebieden zijn niet hard. Het zijn globale scheidslijnen. We zullen bij ieder plan maatwerk leveren en zo nodig over de gebiedsgrenzen heen kijken. Want we verliezen de samenhang niet uit het oog.

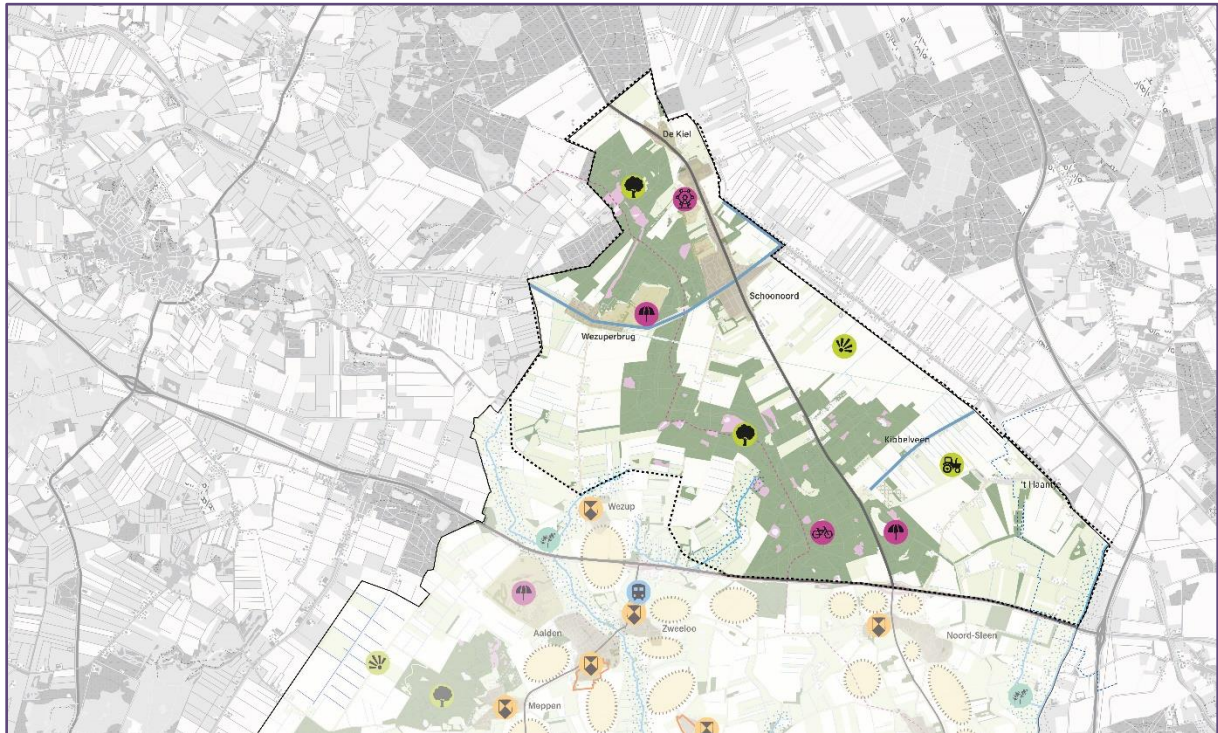
Gebiedskompas – Het reusachtige noorden

5

5. Gebiedskompas - Het reusachtige noorden

Wezuperbrug, Schoonoord, De Kiel, 't Haantje en Kibbelveen

5.1 Karakter

Waarden van het gebied:

- opzet van kanalen en wijken als restant van de veenontginning in het oostelijke deel.
- historisch waardevolle dorpskern Schoonoord.
- contrast tussen de meer open randen van het gebied en het besloten hart met boswachterijen.
- veel natuurwaarden in de bossen; Brongebied Sleenerstroom en Aalderstroom.
- veel recreatie: attracties, musea, sport en ontspanning in de directe omgeving.
- aantrekkelijk gebied voor vakantievierders, veel overnachtingsmogelijkheden.
- levendige lintdorpen met laanbeplanting langs de oude wegen.
- sterke sociale samenhang, naoberschap.
- aardkundige waarden, zoals de vele pingoruïnes, de Sleenerrug en de dekzandruggen, stuifzandgebieden en beekdalen.
- cultuurhistorische waarden zoals:
 - hunebed de Papeloze Kerk;
 - grafheuvels, zoals de Galgenberg op het Sleenerzand;
 - Celtic Fields (raatakkers uit de vroege Middeleeuwen);
 - het Oranjekanaal met bruggen en sluizen en bijbehorende woningen;
 - verschillende archeologische en gebouwde monumenten.

Beschrijving van het gebied

Dit is het meest noordelijke gebied van de gemeente, aan de rand van de Hondsrug. Het gebied van de reuzen Ellert en Brammert, van de eindeloze staatsbossen op de zandgronden en van de kanalen in het veengebied.

De afstand tot de stad Coevorden is groot en dat ervaren de bewoners. Dat maakt dat zij zich vaker richten op Assen en Emmen en dat de samenwerking tussen de dorpen groot is. Net als de betrokkenheid bij elkaar: een ieder wordt vrij gelaten, maar als het nodig is, zijn de inwoners er voor elkaar.

De dorpen in dit gebied hebben allemaal een eigen karakter. De meeste dorpen zijn lintdorpen, gegroeid langs het water. Daarmee is er een duidelijke relatie tussen de dorpen en het omliggende landelijk gebied.

Binnen deze veenontginningen bestaan vele schakeringen, met de keuterij-ontginningen van De Kiel en de planmatige, grootschalige ontginningen van Kibbelveen als uitersten.

In lintdorpen gaat het meeste (en ook doorgaande) verkeer over de hoofdweg door het dorp. Dat vraagt van ons voortdurende aandacht voor doorstroming, verkeersveiligheid en verblijfskwaliteit. Want deze wegen zijn ook de routes voor de (recreatieve) fietsers en de 'ader' waar de meeste voorzieningen aan liggen.

Het gebied is geliefd bij toeristen. De bossen vormen het hart, met aan de randen veel vakantieparken en campings. Aan de flanken van het gebied, op het veen, vinden we vooral de landbouw. De vergezichten, vaarten en wijken zijn een mooi contrast met de beslotenheid van het bosgebied.

Schoonoord is het grootste dorp met de meeste voorzieningen; het is het enige dorp van omvang in de wijde omtrek. Mede dankzij de vele toeristen is hier een florerende middenstand. Omliggende dorpen in het gebied profiteren hier ook van.

5.2 Waar willen we aan werken?

Eigen thuisbasis

Nieuwe ontwikkelingen moeten qua karakter aansluiten bij de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Voor de woningvoorraad in Schoonoord zetten we in op herstructurering, vernieuwing en verduurzaming. In het hele gebied zoeken we ruimte voor passend wonen: sociaal, betaalbaar en vooral voor jongeren. Ruimtelijk gezien heeft Schoonoord groeipotentie.

In de kleinere kernen is er incidenteel en vraaggestuurd ruimte voor nieuwe woningen. Woningbouw moet daar passen in het bebouwingslint: qua type, uitstraling en context. Want we willen ruimtelijke kwaliteit en de aanwezige cultuurhistorische en landschappelijke waarden, zoals doorzichten in de linten, behouden en versterken waar mogelijk. Dit laatste geldt zowel voor de kleine kernen als voor Schoonoord.

In een integrale gebiedsvisie kijken we niet alleen naar mogelijkheden voor de realisatie van een Multifunctionele accommodatie (MFA) voor Schoonoord en verplaatsingen van de scholen, maar ook naar woningbouwkansen binnen de bebouwde kom en de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Bestaande structuren en de geschiedenis zijn uitgangspunten voor de integrale gebiedsontwikkeling.

Schoonoord is het centrumdorp van dit gebied. We vinden het belangrijk dat voorzieningen in het dorp bestaan, waaronder de middenstand. Want deze zijn belangrijk voor de inwoners en de toeristen in het gebied. We stimuleren samenredzaamheid en het zelforganiserend vermogen van de dorpen.

Verduurzaming

In de dorpen zijn verschillende plannen en ideeën voor verduurzaming en de opwek van duurzame energie. Waar dat nodig is, zullen we deze plannen ondersteunen.

Evenwichtig platteland

In het landelijk gebied zien we rond de bossen een sterke landbouw. Er is een duidelijke scheiding tussen de natuur en bossen en het omliggende landbouwgebied. Deze scheiding is een goede basis voor de toekomst. De landbouw heeft de ruimte om zich te ontwikkelen tot een duurzame, toekomstbestendige sector. Daar kan ook bedrijfsuitbreiding bij horen, als dat helpt bij een toekomstbestendig bedrijf. Maar vergroting gaat wat ons betreft wel altijd samen met verduurzaming en een goede landschappelijke inpassing. Structuren en doorzichten zijn waardevol en beschermen we. Waar dat kan, zoeken we de verweving tussen de landbouw en de recreatie. Zodat het landelijk gebied buiten de bossen nog meer recreatieve meerwaarde krijgt.

Economisch regionaal knooppunt

Recreatie

We willen de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten van de bossen en de natuurlijke scheiding met het veengebied beschermen en ontwikkelen vanwege de intrinsieke waarde, maar ook in het belang van de recreatie.

De recreatie in het gebied floreert. Dat willen we graag zo houden en waar mogelijk versterken. Niet zozeer door meer verblijfsrecreatie, maar wel door in te zetten op meer kwaliteit, zodat de recreatiesector klaar is voor de toekomst. Het gebied ligt in het centrum van de provincie Drenthe en is daarmee een perfecte uitvalsbasis.

Dit deel van de gemeente is de voortuin van de Hondsrug. De Rolderrug is een minder bekend, maar niet minder interessant 'broertje' van de Hondsrug. We willen vanuit die wetenschap dit deel van de gemeente nog nadrukkelijker neerzetten als onderdeel van De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

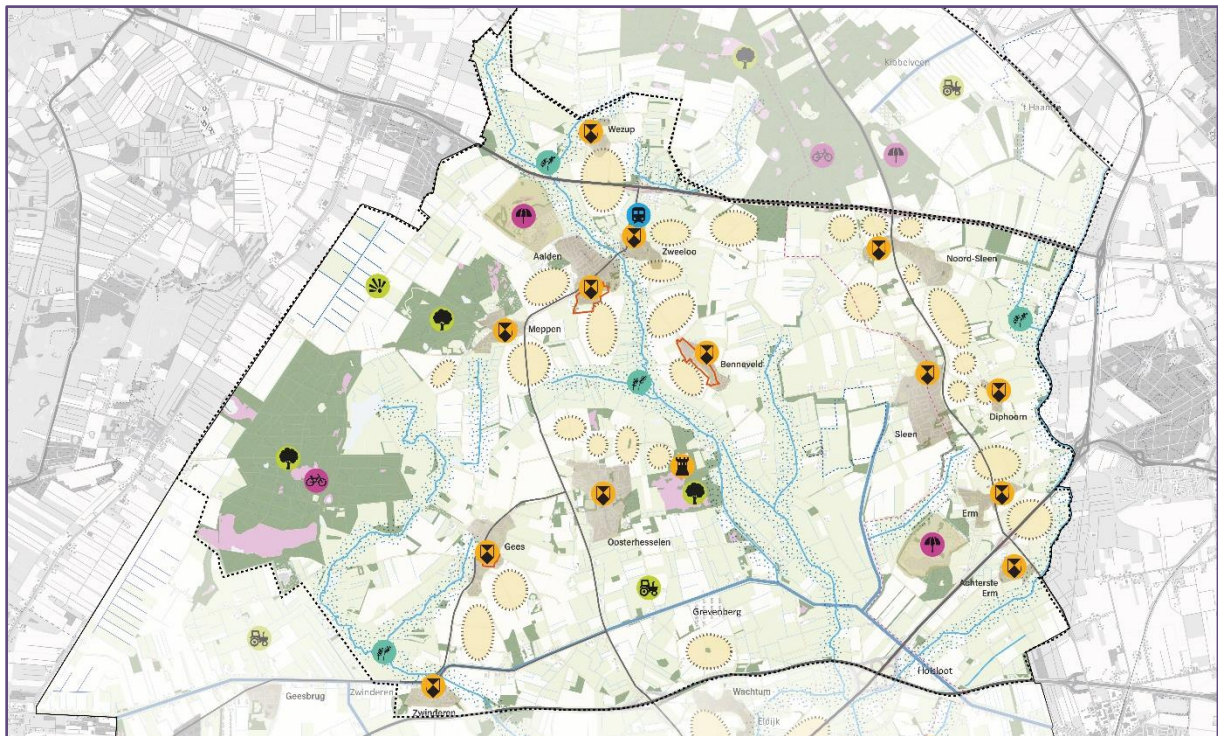
In de bossen zijn legio mogelijkheden om te bewegen in de buitenlucht, bijvoorbeeld mountainbiken, zwemmen, paardrijden, fietsen en wandelen. Het fietsknooppuntennetwerk is onlangs herzien. De dorpen zijn hierin meegenomen zodat fietsers de plaatselijke horeca gemakkelijker weten te vinden. Dat is nodig, omdat de horecasector in dit gebied een impuls kan gebruiken.

De bossen zijn een grote achtertuin van de dorpen en de belangrijkste recreatieve trekker van het gebied, samen met alle attracties in en rond de bossen. We zien kansen voor de ontwikkeling van dit gebied voor outdoor-recreatie, bijvoorbeeld rond de Kibbelkoele.

6. Gebiedskompas - Centrum van de boermarken

Wezup, Zweeloo, Aalden, Meppen, Oosterhesselen, Gees, Zwinderen, Grevenberg, Benneveld, Noord-Sleen, Sleen, Diphoo, Erm, Achterste-Erm.

6.1 Karakter van het gebied

Waarden van het gebied:

- Monumentaal esdorpenlandschap met veel recreatieve en natuurwaarden.
- Met de kenmerkende samenhang tussen esdorpen, essen en beekdalen.
- Historische dorpskernen.
- Grote, samenhangende natte natuurgebieden.
- Veel recreatie, fijnmazig en verspreid door het gebied, met het Pieterpad als bijzondere trekpleister.
- Groot verenigingsleven en eigen initiatief, zoals de bosbaden in eigen beheer van de inwoners.
- Vele culturele evenementen, in het bijzonder het Zuidenveld.
- Natuurwaarden in de beekdalen, in houtsingels en boswachterijen.
- Het aardkundig monument Mekelermeer
- Vele cultuurhistorische waarden zoals:
 - landgoed en havezate De Klencke;
 - motteheuvel Klinkenberg;
 - hallehuisboerderijen en rijksmonumenten in de esdorpen;
 - oud-Aalden, Gees en Benneveld als rijksbeschermd dorpsgezicht;
 - brinken;
 - hunebedden bij Noord-Sleen;
 - grafheuvels;
 - Celtic fields (raakakkers uit de vroege Middeleeuwen);
 - prehistorische route bij Sleen en Achterste Erm;
 - de hoogste kerk van Drenthe in Sleen;
 - de veenmarke van Gees;
 - klinkerwegen;
 - Elzenhoutwallen in de beekdalen.

Beschrijving van het gebied

Dit gebied heeft een rijke bewoningsgeschiedenis en ademt historie: kijk maar naar de hunebedden en grafheuvels. Rietgedekte boerderijen, brinken, bossen en beekdalen wisselen elkaar af en zorgen voor een authentieke, typisch zanddrentse sfeer. Meerdere dorpen hebben een rijksbeschermd dorpsgezicht en vele boerderijen en molens zijn rijksmonumenten. Het is één van de parel in De Hondsrug UNESCO Global Geopark. De samenhang van esdorpen, essen en beekdalen geeft dit gebied de landschappelijke allure van een Nationaal landschap in klein formaat. Een mix van functies vindt er een plek: natuur en landbouw, recreatie en wonen.

De historie is ook terug te zien in de tradities en evenementen, met 'het Zuidenveld' als jaarlijks terugkerend hoogtepunt. Zuidenveld is één van de zes Drentse dingspelen uit vroeger tijden, dat zich uitstrekt over de huidige gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen. En zijn de dorpen in het Coevordense Zuidenveld aan de beurt, dan feesten en organiseren de buurdorpen mee!

Het behoud van de waarden van dit historische cultuurlandschap en haar eigenheid staat voorop bij de ontwikkeling van dit gebied. We zijn trots op dit landschappelijk historische hart van onze gemeente. Maar de authenticiteit en kleinschaligheid maken het gebied ook kwetsbaar. Daarom kiezen we hier niet voor grootschalige veranderingen en oplossingen. We werken langs de weg van geleidelijkheid, samen met de dorpen en ondernemers in het gebied, die erg bij hun leefomgeving betrokken zijn.

6.2 Waar willen we aan werken?

Eigen thuisbasis

Nieuwe ontwikkelingen voegen zich in dit gebied in bestaande structuren en ondersteunen de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Dit uitgangspunt geldt in het bijzonder voor de beschermde dorpsgezichten, waar behoud voorop staat. Ook bij dorpsharten die niet gemarkeerd zijn als beschermd dorpsgezicht, is zorgvuldigheid geboden. We willen immers de historische sfeer en charme behouden. Door zorgvuldige afwegingen en een goede inpassing van nieuwe initiatieven blijven het historische straatbeeld en het landschapsbeeld zoveel mogelijk intact en herkenbaar.

Als het gaat om nieuwbouw dan zijn er bij het dorp Sleen ruimtelijk gezien de meeste mogelijkheden in dit deelgebied. Deze hoofdkern ligt op fietsafstand van de grote stad Emmen en biedt daarmee een goed perspectief voor woon-werk en eventueel studenten.

In de dorpen Zweeloo, Aalden, Oosterhesselen en omgeving is het passen en meten om woningbouwlocaties te vinden. Aanzienlijke dorpsvernieuwing zal hier alleen bij uitzondering mogelijk zijn. Voor kleinschalige initiatieven, zoals transformatie van agrarisch naar wonen, splitsing van huishoudens, wonen met zorg (in grote kernen) en andere oplossingen binnen de bestaande bebouwing is ruimte als dit binnen de bestaande kaders past.

Verduurzaming

Bij toekomstbestendig wonen hoort dat we vorm willen geven aan de energietransitie, ook in dit gebied. De kleinschalige structuur van het gebied is hierbij een aandachtspunt. Ontwikkelingen moeten passen bij de maat en schaal van een dorp of een boerenerf. In dit gebied geen grote zonneparken en grote windturbines, maar we geven wel ruimte aan kleinschalige zonneparken. Initiatieven voorzien in de lokale energievraag: lokaal opwekken en gebruiken van energie. We realiseren ons dat zon-op-dak in de historische dorpsharten en op monumentale panden niet altijd de beste keuze is, zeker in combinatie met een rieten dak.

We ondersteunen lokale initiatieven rond verduurzaming, zoals in Gees. We zien hoe het zonnepark bij Sleen het dorp meer handelingsvrijheid geeft en als een financiële motor kan dienen voor de volgende stappen in de

verduurzaming van het dorp. Dat juichen we van harte toe. We omarmen ook het initiatief voor de aanplant van veel bomen om de CO2-uitstoot terug te dringen. Wat ons betreft combineren we deze ambitie met een verdergaande landschappelijke versterking van het gebied. Hiermee dragen wij bovendien bij aan de doelstellingen van De Hondsrug Unesco Global Geopark.

Evenwichtig platteland

Het multifunctionele karakter van het landelijk gebied is kans en bedreiging tegelijk. Veel functies vragen om ruimte. Maar de mix aan functies is ook een stevige basis voor een veelzijdige ontwikkeling van het gebied, met het behoud van authentieke structuren, elementen en sfeer. Want daar zetten we op in.

De beekdalen van de Mars- en Westerstroom, Sleenerstroom en Aalderstroom krijgen een steeds belangrijke rol in de waterbeheersing en kunnen uitgroeien tot plekken met bijzondere natuurwaarden. De landbouw is een belangrijke drager en beheerder van het gebied. Schaalvergroting ligt in dit gebied niet voor de hand. Maar we staan open voor plannen die de boeren toekomst geven en geven ruimte om daarin te experimenteren, bijvoorbeeld door functies op een erf te combineren. Het initiatief van agrariërs in dit gebied om samen met natuurorganisaties, provincie, waterschap en gemeente water-, klimaat- en natuuropgaven te combineren in het gebied Nieuw Drostendiep is een voorbeeld dat in de toekomst navolging verdient.

Met nieuwe invullingen van boerenerven waar de agrarische functie is verdwenen, gaan we ruimhartig om. Er zijn er onderlinge verschillen tussen de beekdalen en tussen de boven-, midden- en benedenstroom van de beken. We zullen hierbij daarom per locatie zorgvuldig afwegingen maken.

En we zien ruimte voor een verdergaande recreatieve ontwikkeling van dit gebied. Niet zozeer door meer accommodaties, maar wel door het toevoegen van recreatieve meerwaarde in het landelijk gebied mogelijk te maken. Met kleinschalige toevoegingen, nieuwe routes en passende trekpleisters. Zeker in het zuidelijk deel van dit gebied liggen daarvoor nog veel kansen. In het noordelijk deel rond Meppen, Aalden, Zweeloo en Wezup gaat het eerder om opwaardering en kwaliteitsverbetering. Hier staat al een stevige recreatieve basis.

Economisch regionaal knooppunt

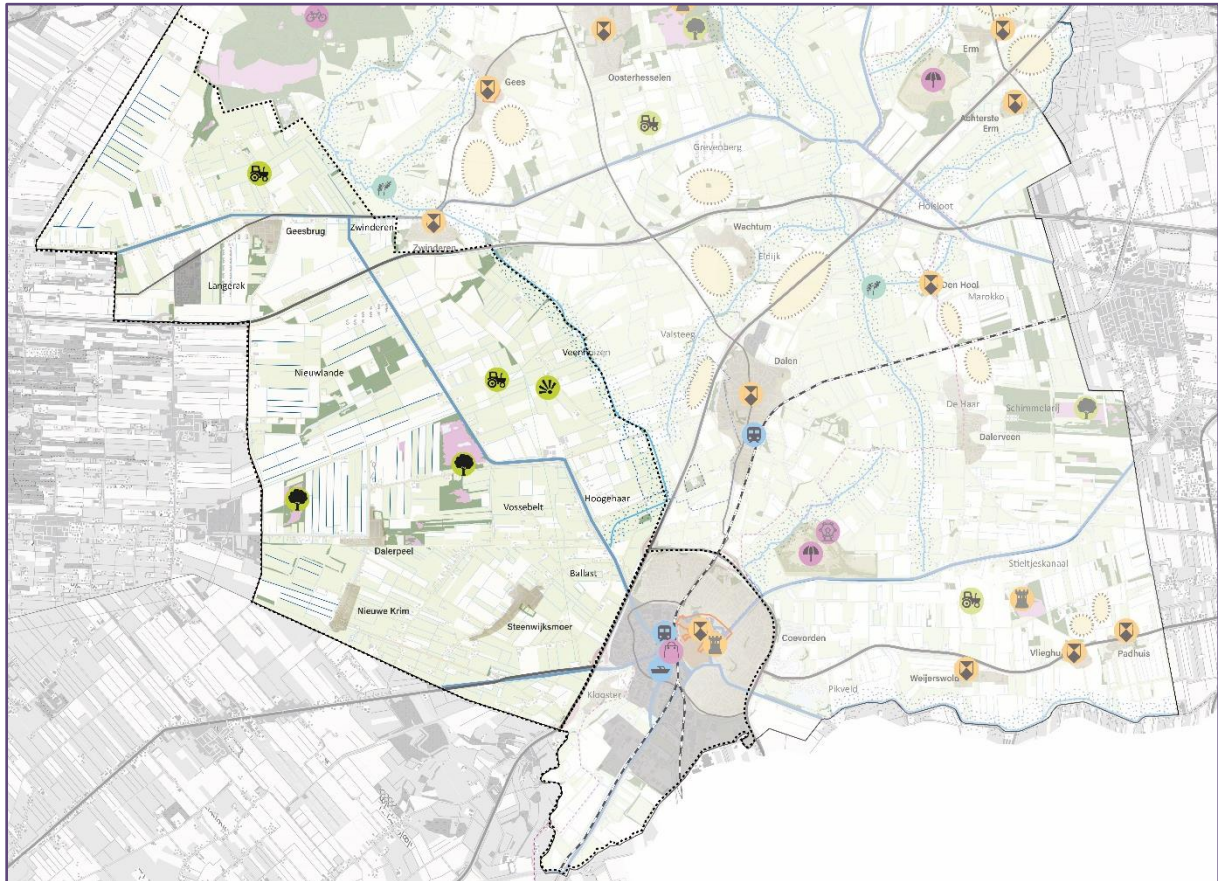
Aalden, Oosterhesselen en Sleen markeren we als levendige kernen. Ze hebben een functie als voorzieningenkern, ook voor de omliggende, kleinere dorpen. En dat willen we zo houden. We zien in deze dorpen graag een mengeling van horeca, winkels, bedrijven en andere (zorg)voorzieningen, die samen een stevig en toekomstbestendig fundament vormen. In Sleen onderzoeken we daarnaast of er nog voldoende ruimte is voor de lokale middenstand om een passende vestigingsplek te vinden en of het bedrijventerrein uitbreiding behoeft.

Gebiedskompas – Lange lijnen in het westen

7. Gebiedskompas - Lange lijnen in het westen

Geesbrug, Dalerpeel, Zwinderscheveld, Nieuwe Krim, Steenwijksmoer

7.1 Karakter van het gebied

Waarden van het gebied:

- opzet deels in randveenontginningen: lange smalle kavels afgewisseld met sloten (wijken), en deels in grootschalige veenkoloniale ontginningen.
- rechte, beplante wegen en weidse vergezichten.
- kanaal Coevorden – Zwinderen met zwaaikommen en sluizen.
- sportverenigingen als sociaal bindende factor.
- natuurwaarden, waaronder hoogveenrestanten, zoals bij De Witten en Dalerpeel.
- verkeersader A37 die het gebied doorsnijdt is een kans voor ontwikkelingen.
- cultuurhistorische waarden zoals:
 - samenhang tussen de opzet van de dorpen en de veenontginningen, met het dorp Steenwijksmoer als duidelijkste voorbeeld.
 - miljoenensloot (afwateringssloot van het kanaal Coevorden – Zwinderen).
 - bruggen en sluizen.
 - oude schaapskooi.
- verschillende archeologische en gebouwde monumenten.

Beschrijving van het gebied

De ontginning van het hoogveen bepaalt het uiterlijk van dit gebied. Lange, strakke lijnen in het landschap met kanalen, vaarten en wijken. Met rechte beplante wegen en weidse vergezichten. Restanten hoogveen, die nu als natuurgebiedjes verspreid in het gebied liggen, zorgen voor afwisseling van dit beeld. Deze hoogveenrestanten zoals De Witten en het hoogveenreservaat Dalerpeel zijn kleine parels, onbekend bij het grote publiek. Langs de ontginningslijnen zijn de dorpen in het gebied gegroeid. Het zijn relatief jonge dorpen met veel groen. Het grootste deel van het gebied is agrarisch in gebruik. De snelweg A37 en het kanaal Coevorden-Zwinderen met haar zwaaikommen en sluizen doorsnijden het gebied.

Met noeste arbeid en mensenhanden heeft dit gebied vorm gekregen. Die mentaliteit van aanpakken en zelf doen zit nog steeds in de cultuur van mensen: in de dorpen werken meer mensen dan gemiddeld als zelfstandige. De dorpen zijn niet groot, maar de betrokkenheid bij elkaar is dat wel. De sportverenigingen spelen daarin een belangrijke rol.

Hoewel de ontstaansgeschiedenis van het gebied nog goed af te lezen is in dit gebied, zijn er ook grootschalige veranderingen geweest. Bij Steenwijksmoer zijn grote zonneparken aangelegd en in het zuidelijk deel van het gebied vindt nog steeds gaswinning plaats. Naast Geesbrug ligt een groot bedrijventerrein.

7.2 Waar willen we aan werken?

Eigen thuisbasis

In de dorpen is er beperkt ruimte voor groei, die we zoveel mogelijk willen inpassen in de bebouwde kom. Momenteel lijkt er met name behoefte aan woonruimte voor starters en senioren. Samen met de dorpen kijken we hoe we invulling kunnen geven aan hun woonwensen. Daarbij richten we ons nadrukkelijk op beperkte aantallen. Door hun ligging nabij de stad Coevorden zien we voor Steenwijksmoer, Nieuwe Krim en Dalerpeel mogelijkheden voor (vernieuwende) woonvormen die aanvullend zijn op het aanbod in de stad.

Als nieuwbouw niet binnendorps kan, dan kijken we naar kleinschalige uitbreiding. Die uitbreiding moet dan wel landschappelijk verankerd zijn en passen bij de landschappelijke en stedenbouwkundige structuren. Als we verder bouwen aan de linten, willen we wel voorkomen dat linten dichtgroeien of aan elkaar groeien. Waardevolle doorzichten houden we open.

Op termijn zien we groeimogelijkheden voor Geesbrug vanwege de strategische ligging van dit dorp aan de A37, dat ook een perspectief op de uitbreiding van bedrijvigheid geeft. Daarnaast vraagt de verwachte verhoging van de verkeersintensiteit op deze weg ook aandacht voor geluid en luchtkwaliteit.

Evenwichtig platteland

De landbouw is en blijft de belangrijkste drager van het landelijk gebied. In dit grootschalige jonge ontginningslandschap is er ruimte. We geven agrariërs de ruimte om te ondernemen passend bij de maat en schaal van het gebied. Dat kan in de vorm van schaalvergroting, verandering of verbreding van het boerenbedrijf, maar wel altijd landschappelijk ingepast. Ook landgoederen met woon- en werkfuncties zien we eventueel als kans voor het buitengebied in deze omgeving.

Verduurzaming

We vinden het belangrijk dat bij veranderingen in het landelijk gebied (ook op erven) koppelkansen worden benut. Bijvoorbeeld als energieneutrale nieuwbouw of een nieuwe aanplant met aandacht voor de biodiversiteit en landschappelijke waarden.

Op het vlak van duurzame energie is er zeker in het zuidelijk deel van dit gebied al het nodige aangelegd. Ook op grote schaal. Daarom kiezen we niet meer voor grote zonneparken en windturbines. Lokale initiatieven voor de opwek van duurzame energie, bijvoorbeeld bij de verduurzaming van de dorpshuizen. Of een kleinschalig zonnepark in combinatie met de bouw van nieuwe woningen.

Economisch regionaal knooppunt

Logistiek is een belangrijke sector in de gemeente Coevorden. De A37 een belangrijke verkeersader, zeker als aan Duitse kant de aansluiting op Hamburg/Bremen en Osnabrück verbetert. We willen de kansen die de A37 biedt benutten en zien daarom op termijn ruimte voor uitbreiding van het bedrijventerrein Geesbrug.

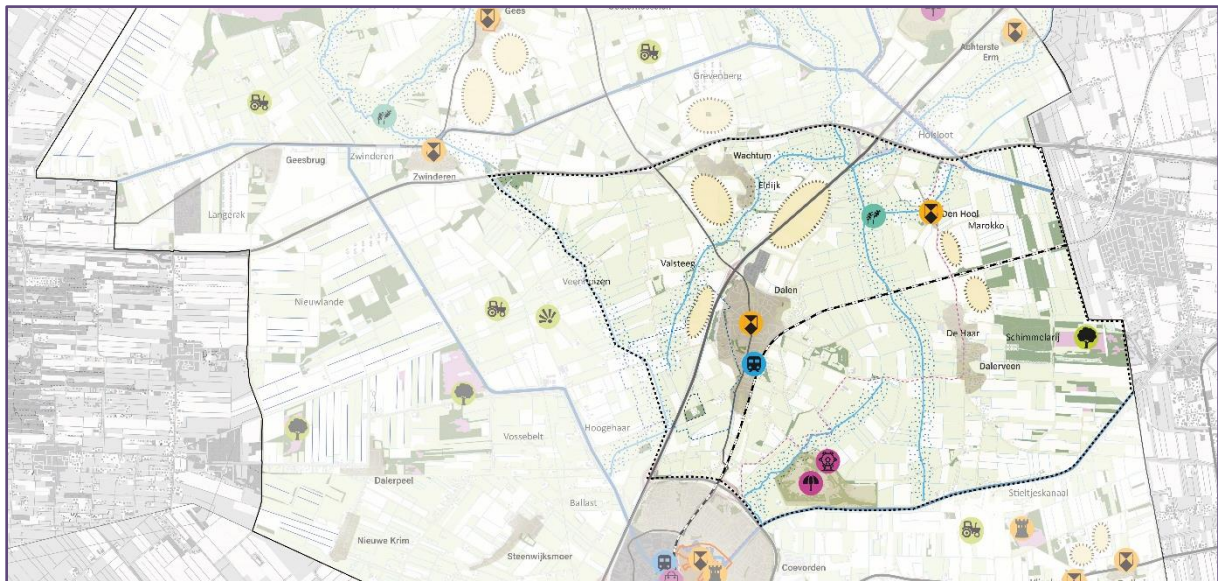

Gebiedskompas – Het grootse oosten

8. Gebiedskompas -Het grootse oosten

Dalen, Dalerveen, Stieltjeskanaal, Den Hool, Holsloot, Wachstum + de buurtschappen Pikveld, Weijerswold, Vlieghuis, Padhuis

8.1 Karakter van het gebied

Waarden van het gebied:

- veelzijdigheid: zowel kenmerken van het (zand-) esdorpenlandschap bij Dalen en als van het (veen-) ontginningslandschap van Dalerveen, met het Drostendiep als scheidslijn tussen deze landschapstypes;
- grootschalig en open jong ontginningslandschap;
- historische dorpskernen en buurtschappen;
- de essen/kampen van Dalen en de beekdalen van het Loodiep en Drostendiep; cultuurhistorisch waardevolle Kymmells stukken ten oosten van Dalen;
- Stieltjeskanaal met aan weerszijden bebouwing als lang lint door het gebied;
- het beekdal van het Schoonebeekerdiep met de haaks daarop staande verkeersweg als drager van het landschap en het Belvédère gebied Schoonebeek-Bargerveen;
- potentiële rol van het gebied in bergen, winnen en vasthouden van water
- dalen als voorzieningekern;
- Vlieghuis en Padhuis als esgehuchten met hun verstrooide bebouwing;
- natuurwaarden, in het bijzonder het Dalerveense Veen
- locaties en faciliteiten voor olie- en gaswinning;
- grote recreatieve trekpleisters die bezoekers uit heel Nederland trekken (Huttenheugte, Plopsa indoor Coevorden);
- saamhorigheid, naoberschap en pro-actieve houding van de dorpen;
- aardkundige waarden, zoals de vele dekzandkopjes in het Vechtdal;
- cultuurhistorische waarden zoals:
 - hallehuisboerderijen;
 - historische hart van Dalen met kerk, boerderijen en villa's;
 - brinken;
 - rijksmonumenten;
 - klinkerwegen;
 - katshaarschans;
- archeologische monumenten, waaronder een urnenveld.

Beschrijving van het gebied

Het gebied aan de noord- en oostkant van de stad Coevorden vormt de groene rand om de stad, op de overgang tussen zand en veen. De overgang tussen de stad en het landelijk gebied is strak begrensd door de N382. De landbouw in het gebied is sterk en relatief grootschalig, wat goed past in dit open landschap.

Recreatief staat het gebied goed op de kaart met de aanwezigheid van grote, landelijk bekende trekkers als Huttenheugte en Plopsa indoor Coevorden. Dit biedt een contrast met de cultuurhistorische waarden van het gebied zoals de Katshaarschans, de hallehuisboerderijen en de klinkerwegen.

De dorpen zijn divers, actief, regelen veel zelf en kennen over het algemeen een bloeiend verenigingsleven. De dorpen liggen ook relatief dicht bij de stad Coevorden waardoor inwoners voor een deel van de voorzieningen gericht zijn op de stad Coevorden. In het gebied zijn de oude toegangswegen naar de stad Coevorden nog goed herkenbaar.

In het zuidelijke deel van het gebied zijn de windmolens en de winputten en buisleidingen behorend bij de oliewinning nadrukkelijk aanwezig. Aan de zuidzijde omzoomt de Duitse grens het gebied.

8.2 Waar willen we aan werken?

Eigen thuisbasis

Dalen is een centrumdorp met een dynamische houding: kijk maar naar de vele jaarlijkse evenementen die het dorp organiseert. Het is een actief en geliefd woondorp. Uit de Woonvisie blijkt een behoorlijke woningbouwopgave voor het dorp. Om deze opgave te realiseren kijken we naar uitbreidingsmogelijkheden ten zuiden en ten noorden van het dorp, maar vooral ook naar dorpsvernieuwing om woningen te realiseren binnen de bebouwde omgeving. Omgevingskwaliteit staat hierbij voorop.

Voor de andere dorpen en buurtschappen in dit deelgebied kiezen we voor woningbouw in het ritme van het dorp: voor wooninitiatieven uit de lokale gemeenschap zoeken we naar mogelijkheden. Waarbij we geen waardevolle groene plekken in het dorp willen opofferen voor woningbouw en rekening houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Vanwege de nabijheid van de stad Coevorden met alle voorzieningen zijn de omringende dorpen echte 'woondorpen'. Dit vraagt aandacht voor goede verbindingen, ook per fiets.

Evenwichtig platteland

In het landschappelijk meer grootschalige deel van dit gebied ligt de focus op een toekomstbestendige, agrarische sector. We geven de landbouw de ruimte om zich duurzaam te ontwikkelen in dit gebied: dat kan uitbreiden, verbreden of transformeren zijn. Bijvoorbeeld door recreatieve meerwaarde te realiseren, door verduurzaming van het bedrijf of juist het vergroenen van het erf en de omgeving. Hierbij staat het behoud van het agrarisch karakter voorop. Transformatie van individuele erven is mogelijk indien passend binnen deze karakteristiek.

De landbouw is van groot belang als beheerder van het landschap, en zal deze rol in de toekomst wellicht nog nadrukkelijker krijgen. De herinrichting Drostendiep is een uitstekend voorbeeld van harmonische ontwikkeling van landbouw en natuur. Vanwege de natuurlijke kwel heeft dit gebied potentie voor waterberging en -winning.

Verduurzaming

In het zuidelijk deel van het gebied zijn windmolens gerealiseerd en wordt nog steeds olie gewonnen door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Aan energiewinning heeft het gebied een aanmerkelijke bijdrage geleverd, en zal dit mogelijk in de toekomst blijven doen.

Voor het noordelijk deel van het gebied ligt dat anders. Maar we overwegen en beschouwen de ruimte voor verduurzaming in samenhang met de verdere ontwikkeling van het landelijk gebied. Daarover zijn we doorlopend in gesprek met onze partners in het gebied. Vanzelfsprekend ondersteunen we de ontwikkeling van lokale initiatieven rond verduurzaming.

Daarnaast zijn er plannen voor de 'Drentse Zonneroute A37', die langs de noordkant van dit gebied loopt. Rijkswaterstaat, de Provincie Drenthe, de gemeenten Hogeveen, Coevorden, Emmen en de twee netbeheerders, Enexis en RENDO hebben het voornemen samen ruim 200 hectare van het gebied rondom de A37 in te richten voor het opwekken van zonne-energie. Deze zonneroute loopt langs de noordzijde van dit gebied.

Economisch regionaal knooppunt

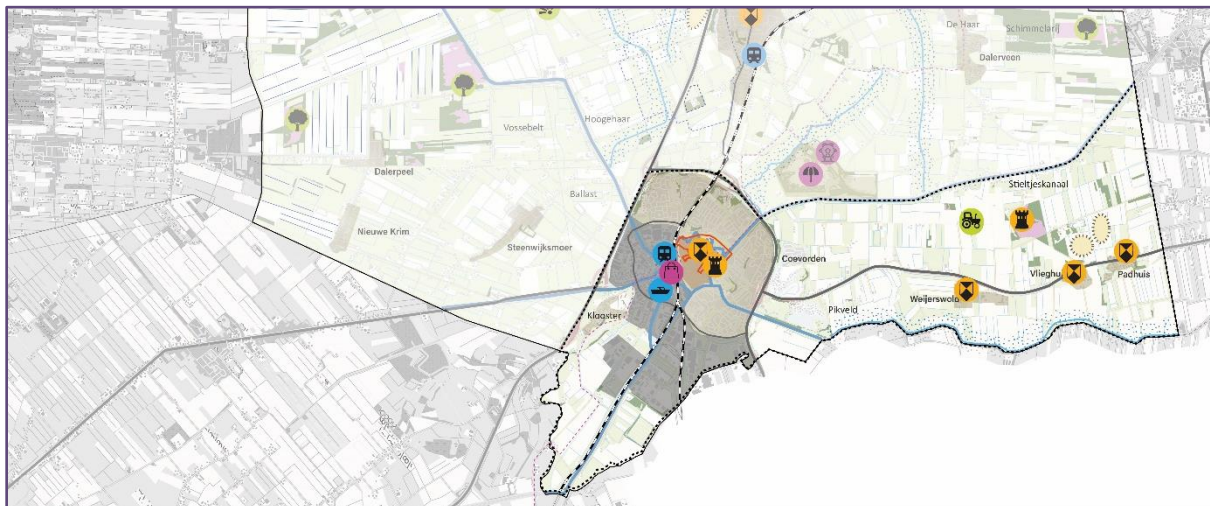
We koesteren de grote recreatietrekpleisters in dit gebied, Huttenheugte en Plopsa indoor Coevorden. Beide bedrijven zijn economisch belangrijk voor de gemeente. Ze zorgen voor banen en trekken bezoekers die ook naar de stad Coevorden gaan. De verbinding van beide bedrijven met het gebied in het algemeen en de binnenstad van Coevorden in het bijzonder moedigen we dan ook aan.

9. Gebiedskompas - Regiostad – Beleefstad

Coevorden – Klooster

9.1 Karakter van het gebied

Waarden van het gebied

- erkenbare historie: kasteel met oorsprong in de Middeleeuwen, structuur van de zeventiende eeuwse vestingstad (radialen) en de verhalen van 'stad van strijd' zijn zichtbaar
- alle waterwegen komen samen bij Coevorden: Lutter Hoofdwijk,
- Coevorden – Vechtkanaal, Alte Picardiekanaal, Stieltjeskanaal,
- bedrijvigheid met hoogwaardige maakindustrie en veel midden- en kleinbedrijf (MKB),
- voorzieningen voor de regio op gebied van sport, zorg en onderwijs,
- goede bereikbaarheid via weg, water en spoor: logistiek knooppunt,
- cultuurhistorische en archeologische waarden zoals:
 - veel rijksmonumenten, in bijzonder Kasteel;
 - het rijksbeschermd stadsgezicht van Coevorden;
 - oude boerderijen in Klooster;
 - restanten van historische (deels middeleeuwse)structuren;
 - hoge archeologische verwachtingswaarde met vermoedelijk vele onontdekte bodemschatten.

Beschrijving van het gebied

Coevorden heeft een roemruchte historie. De stad ligt op een strategische plek aan de sinds de Middeleeuwen belangrijke handelsroute Münster - Groningen. De enige plek waar je het water over kon om de weg naar Groningen te bereiken: de toegangspoort naar Drenthe. Daarom staat hier het enige nog overgebleven kasteel van Drenthe! De strategische ligging zorgde dat Coevorden in het verleden regelmatig strijdtoneel was. Sinds de 16e eeuw ontwikkelde Coevorden zich tot vestingstad en garnizoensstad. Dit is nu te herkennen aan de radiale structuur van de wegen in de oude binnenstad, en de restanten van de vestingwerken, onder meer in het Van Heutsz-park.

In Coevorden komen wegen, waterwegen en spoor bij elkaar. Dit is belangrijk voor de economie. De logistiek en maakindustrie zijn belangrijke sectoren, die profiteren van deze verbindingen. De stad heeft met de aanwezige detailhandel, onderwijs en zorginstellingen een belangrijke functie in de regio. Coevorden is één van die middelgrote binnensteden die het de afgelopen decennia niet makkelijk heeft gehad. Er is leegstand ontstaan en op sommige plekken verpaupering. Ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente keren samen het tij. De historie van Coevorden is bij deze vernieuwingsslag een belangrijk uitgangspunt. Met de facelift van de centrumstraten en de vernieuwing van het stationsgebied zijn hier in de afgelopen jaren stappen gezet. De Markt en Haven, Weeshuisweide en de zone tussen het Van Heutsz-park en de binnenstad gaan in de komende jaren op de schop.

Om de binnenstad liggen in een halve ring de woonwijken van de stad. Het zijn diverse wijken, gebouwd in verschillende periodes en met elk een eigen karakter.

Aan de zuidwestzijde van het stadscentrum liggen de bedrijventerreinen die horen bij de stad.

9.2 Waar willen we aan werken?

Eigen thuisbasis

We willen een binnenstad vol beleving, een plek om te verblijven, om elkaar te ontmoeten en om het gezellig te hebben. We werken aan een uitnodigende binnenstad waar inwoners en bezoekers kunnen genieten van historie, water en gezelligheid. Waar het fijn wonen is. En waar in het verkeer fietsers en voetgangers ruim baan hebben ten opzichte van de auto.

Om het historische karakter te versterken gaan we voor opwaardering van de historische elementen. Daar werken we de komende jaren aan met het Programma Binnenstad. Samen met de middenstand, vastgoedeigenaren en inwoners. Voor een deel van de binnenstad is transformatie naar wonen al langer een thema. Hier gaan we onderzoeken welke typen woningen zowel qua behoefte als qua beleving in de binnenstad het meest nodig zijn. En waar deze het beste aansluiten bij de Binnenstadvisie.

We willen vitale wijken waar de leefbaarheid goed is. Met een prettige, schone en groene leefomgeving en een sterke sociale samenhang. We zetten in op een goede sociale infrastructuur in de vorm van voorzieningen voor onderwijs, cultuur, sport, welzijn en zorg, omdat dit bijdraagt aan vitale wijken.

De wijken van de stad zijn omvangrijk en divers qua inwoners en inrichting. Samen is niet altijd vanzelfsprekend in de wijken, maar ook niet tussen wijken en buurten. Er is ondersteuning beschikbaar in de vorm van gebiedscoördinatoren en buurt(sport)coaches. Inwoners en buurten kunnen een beroep op hen doen voor hulp bij regelen en organiseren, en bij andere vragen die de gemeente aangaan. Zodat alle wijken dezelfde kansen krijgen. En zodat wie zich wil inzetten voor de buurt, dit kan doen, ook als daar af en toe ondersteuning bij nodig is.

Coevorden heeft qua wonen een regiofunctie. Voor de stad ligt er de komende jaren dan ook een flinke woningbouwopgave. Er lopen al meerdere plannen, maar er zijn nog diverse doelgroepen die ruimte zoeken en er zijn nog gronden beschikbaar. Om ook bijzondere doelgroepen een plek te bieden wijzen we hiervoor actief locaties aan. Daarnaast jagen we stagnerende plannen actief aan, want er zijn op korte termijn woningen nodig. Uitvoering geven aan de woningbouwplannen op Ossehaar Fase C is in de komende jaren de belangrijkste uitbreiding voor de stad Coevorden. Daarnaast zien we op verschillende plekken ruimte voor woningbouw binnen de gebouwde omgeving. Het historische karakter en de archeologische en cultuurhistorische waarden zijn factoren om rekening mee te houden. Dit vraagt bij woningbouw in de stad Coevorden om bijzondere aandacht en vormt een waardevolle inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen.

Ook in de binnenstad en de wijken hebben we rekening te houden met klimaatverandering. We zetten in op meer groen in de wijken en het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte. Dit zorgt dat het water bij stortbuien niet op straat blijft staan en dat groen verkoeling biedt bij hittestress. Hierbij zoeken we in de inrichting samenhang met speelvoorzieningen en andere manieren om buiten bewegen te bevorderen, maar ook met het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Sociale opgave

De stad Coevorden heeft naast de ruimtelijke aspecten ook een sociale opgave. In enkele wijken leven relatief veel mensen met slechte perspectieven op de arbeidsmarkt en huishoudens met een inkomen op of rond het sociaal minimum. Hier groeien veel kinderen op in armoede en bij meerdere huishoudens is gezondheid een aandachtspunt. Bij de inrichting van de wijken en de herstructureringsopgaven hebben we aandacht voor deze problematiek.

Daarom kiezen we bij nieuwbouw en herstructurering voor het ontwikkelen van woonwijken met een variatie aan woningtypen. Dan bevorderen we een sociale mix in de wijken.

Economisch regionaal knooppunt

Op een ontdekkingstocht door de stad Coevorden komt de geschiedenis tot leven. We willen de eigenheid van Coevorden versterken en vergroten zodat bezoekers en inwoners zich thuis voelen en verrast worden door wat Coevorden te bieden heeft. We combineren dit met de doelstelling een aantrekkelijke binnenstad te hebben met een mix van functies: winkelen, wonen en diensten/kleinschalige productie. Daarbij kan Coevorden gezien als poort naar De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

Nabij de stad ligt een flink aantal bedrijventerreinen met een belangrijke functie voor de regionale economie en werkgelegenheid. We willen ze behouden, versterken en herstructureren. Daarbij is veel aandacht voor de verduurzaming van de bedrijven en het klimaatadaptief maken van bedrijventerrein. Het is geen keuze meer, maar een voorwaarde.

De Klinkenvlierseplas heeft op termijn potentie voor recreatieve ontwikkeling. Onze eigen bewoners, vooral uit de stad, komen hier graag om te ontspannen en te sporten. In de zomer om te zwemmen, maar ook in de rest van het jaar leent het gebied zich goed voor hardlopen, wandelen en andere buitenactiviteiten.

Van idee naar plan met deze visie

10. Van idee naar plan met deze visie

In deze Omgevingsvisie leggen we vast hoe we als gemeente kijken naar onze leefomgeving. Wat we belangrijk vinden, wat onze ambities zijn en waar we aan gaan werken. De Omgevingsvisie gaat dus over wat we willen bereiken als gemeente. En ter vergelijking: in het Omgevingsplan staan de regels over wat er wel en niet mag op uw erf en bij uw woning.

Hebt u plannen? Een goed idee voor uw erf of uw buurt? Wij staan altijd open voor plannen die onze ambities verder brengen. In de Omgevingsvisie leest u daar meer over. Dit stappenplan leidt u door deze visie heen. En helpt u in de voorbereiding op een gesprek met ons over uw plannen. Want dat vinden we het prettigst: al vroegtijdig met u in gesprek. In dat gesprek kijken we wat er wel en niet kan en hoe uw plannen gerealiseerd kunnen worden.

10.1 Stappenplan

Ik heb een plan, en dan? Dit stappenplan laat zien welke stappen u kunt zetten voor het realiseren van uw plan. En het laat zien waarvoor en wanneer u de gemeente om hulp kunt vragen.

Stap 1

Welke impact heeft uw plan op de omgeving? Verandert u iets aan de omgeving? Kleine plannen kunnen soms al meteen geregeld worden, bijvoorbeeld een dakkapel of een uitrit. In het omgevingsloket ziet u wat u nodig hebt: is een melding voldoende of heeft u misschien een vergunning nodig?

Voor grotere veranderingen aan de omgeving, zoals een nieuw gebouw of een nieuwe inrichting van een gebied, is de route vaak ingewikkelder. Ga in dat geval naar de volgende stap.

Stap 2

Graag gaan we met u in gesprek over uw plannen. Wilt u zich goed voorbereiden op dat gesprek? Volg dan de volgende stappen.

Stap 3

Waar wilt u uw plan realiseren? In eerste instantie kijkt u in het Bestemmingsplan/Omgevingsplan of uw initiatief binnen de geldende kaders past. Is dat niet het geval? Zoek in deze Omgevingsvisie het gebiedskompas dat hoort bij uw locatie. In het gebiedskompas leest u waar we in dat gebied op inzetten. Een plan dat meerdere belangen dient heeft meer kans van slagen. Denk hierbij aan aspecten op het gebied van sociale samenhang, klimaat, cultuurhistorie, economie en natuur.

Het verdient de aanbeveling om een verdieping uit te voeren op de omgeving en hoe uw plan past in de omgeving en de (historische) achtergrond van het gebied. Welke waarde voegt uw plan toe aan de omgeving?

Past uw plan bij de koers voor het gebied? Twijfelt u nog, kijk dan bij stap 4.

Stap 4

Geeft het gebiedskompas onvoldoende houvast? Bekijk dan onze visie. Past uw plan bij de ambities en opgaven die we in de visie hebben beschreven?

Stap 5

In de voorbereiding op een gesprek is het goed om te weten hoe anderen bij uw plannen zijn betrokken. Hoe kijken bijvoorbeeld de burens of andere omwonenden aan tegen uw plan? Het is belangrijk om op tijd met hen in gesprek te gaan. Twijfelt u over de aanpak? Dan denken we graag vrijblijvend met u mee.

Stap 6

Moet uw plan nog aan specifieke wet- en regelgeving voldoen? Neem mee wat u al weet. Is het nog onduidelijk, dan is dat geen probleem. Dan kijken we er samen naar.

10.2 Tot slot

Hebt u een goed beeld van uw plan en hoe het aan kan sluiten bij onze Omgevingsvisie? Maak dan een afspraak met ons. Wij kijken en denken dan met u mee. U kunt contact met ons opnemen voor een afspraak via 14 0524 en vragen naar de omgevingscoach. Die kan u vertellen welke stappen nodig zijn om een vergunning te krijgen en waar een aanvraag aan moet voldoen.

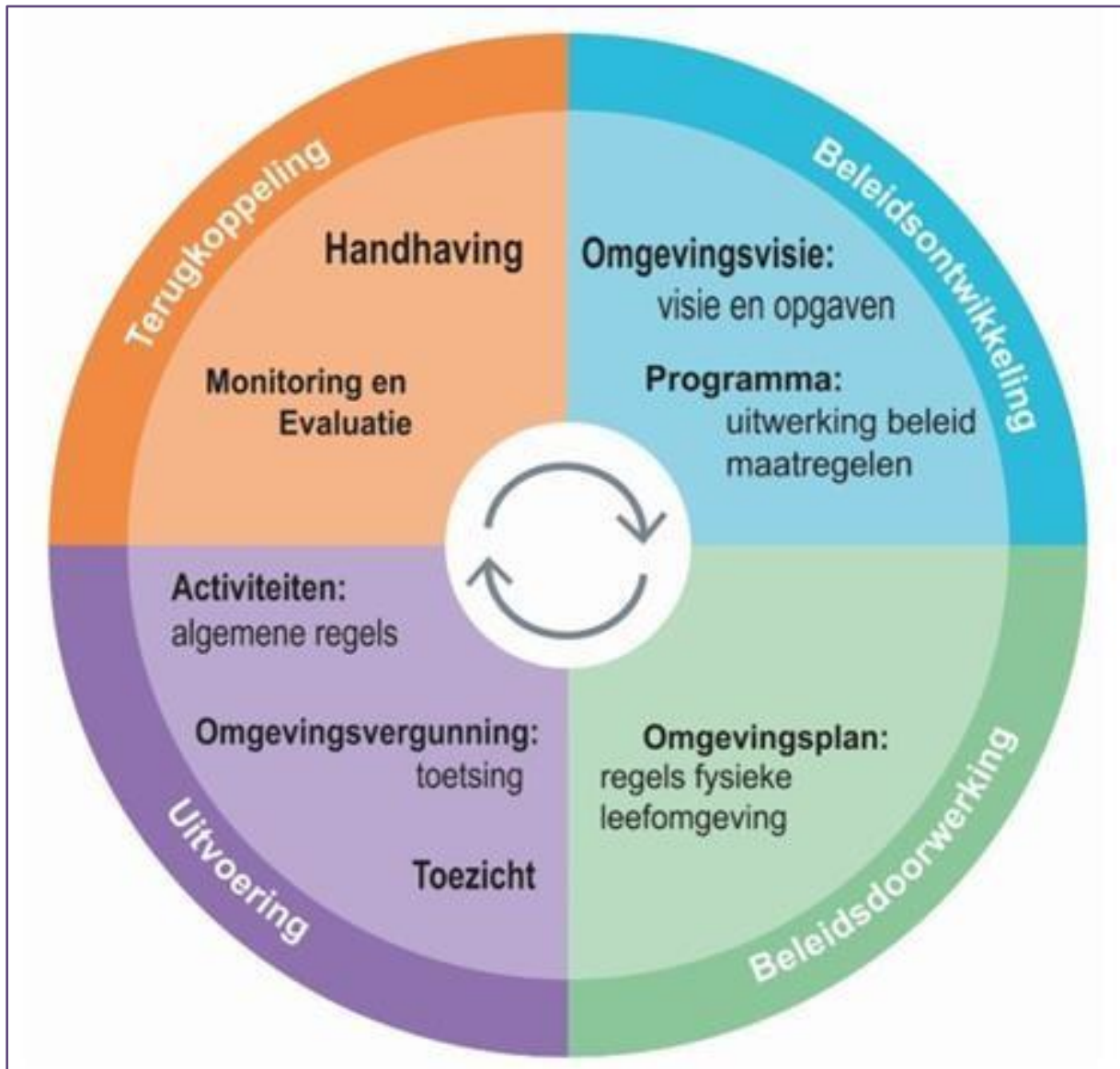

11. Uitvoering en bijsturing

11.1 Werken in een beleidscyclus

De Omgevingswet gaat uit van een dynamisch geheel van beleid en uitvoering. Geen vastomlijnde plannen meer met een vaste doorlooptijd zoals we gewend waren, maar denken in een beleidscyclus. Deze cyclus zorgt ervoor dat we steeds aansluiten bij de wensen en uitdagingen van dat moment.

De beleidscyclus start met de kaders en ambities in een Omgevingsvisie. Deze vertalen we in programma's, in het Omgevingsplan en uiteindelijk in de vergunningverlening. Door tussentijds te monitoren, te evalueren en dan onze keuzes bij te stellen, ontstaat een beleidscyclus. Als richtlijn houden we hierbij aan dat we de visie circa eens in de vier jaar tegen het licht houden. Mochten er omstandigheden ontstaan die aanleiding geven tot aanpassing, dan kan het college daarnaast tussentijds een voorstel aan de raad doen.

De beleidscyclus van de Omgevingswet

11.2 Monitoring, herijking en bijstelling

De insteek van de Omgevingswet is dat beleidsstukken steeds actueel zijn. In een tijd waarin de ontwikkelingen snel gaan, vraagt dat ongetwijfeld af en toe om bijstellingen. Ook de Omgevingsvisie moet altijd 'bij de tijd' zijn. Daarom moeten we regelmatig de Omgevingsvisie monitoren en zo nodig aanpassen.

Het toekomstbeeld en de gebiedskompassen zijn de onderdelen van de visie die we monitoren. Eens in de vier jaar is het in elk geval tijd voor een check van het toekomstbeeld en herijking van de ambities. Dat is ook het moment dat we de gebiedskompassen onder de loep nemen. Kansen en opgaven in het gebied veranderen en doordat we ook aan de slag gaan, zullen opgaven zijn gerealiseerd. Mocht er tussentijds, zowel wat betreft het college en/of de gemeenteraad, aanleiding zijn om de visie aan te passen, dan bestaat hiertoe de mogelijkheid.

Het monitoren van de voortgang van de uitvoering in programma's doen we aan de hand van de drie genoemde thema's. Dat doen we tussentijds, elke twee jaar. We ontwikkelen daar een standaard voor en betrekken, afhankelijk van het onderwerp, organisaties en inwoners bij de evaluatie.

11.3 Samenhang met programma's en omgevingsplan

Programma's

In de Omgevingsvisie omschrijven we een toekomstbeeld. Dit beeld realiseren vraagt inzet. Wij kunnen dat niet alleen, maar zullen ons inspannen om ons steentje bij te dragen. Daarom formuleren we programma's, waarin we aangeven wat we gaan doen, met wie, en hoe we gaandeweg meten in hoeverre we onze doelstellingen bereiken.

In lijn met de ambities uit deze visie voorzien we drie programma's verdeeld over de gebieden wonen, bedrijven en buitengebied. Ons bestaande beleid beschouwen we als onderdeel van deze programma's.

- zo is de Woonvisie uit 2021 leidend voor het realiseren van de ambitie 'eigen thuisbasis';
- vormt de Economische visie uit 2019 de basis voor de ambitie 'economisch regionaal knooppunt';
- en in het gemeentelijke programma duurzaamheid komen de doelen en activiteiten op gebied van energietransitie, groene leefomgeving, circulair ondernemen en duurzaam vastgoed samen.

Programma's kunnen voor een specifiek deel van de gemeente gelden, bijvoorbeeld omdat er een verzameling van opgaven is voor dat gebied.

- dit is het geval bij de vertaling van de ambitie 'evenwichtig platteland' in een nieuwe gemeentelijke visie op het buitengebied;
- ook het gemeentelijke programma Vitale Vakantieparken is in dat kader te plaatsen.

Naast de programma's blijven we sectoraal beleid maken, zoals bijvoorbeeld voor erfgoed of recreatie en toerisme.

Omgevingsplan

Het Omgevingsplan legt de bestaande waarden vast. En het geeft regels voor wat er wel en niet mag. Het lijkt daarmee op het bestemmingsplan. Als de Omgevingswet ingaat, worden de bestaande bestemmingsplannen, samen met andere regelgeving, van rechtswege het tijdelijke gemeentelijk Omgevingsplan. De gemeente heeft tot 2029 om dit tijdelijke Omgevingsplan te herzien en te komen tot één gemeentebreed Omgevingsplan waarin alle onderdelen uit de Omgevingswet zijn verwerkt.

11.4 Samenhang met milieubeginselen

In de Omgevingswet zijn een aantal eisen gesteld aan de Omgevingsvisie. Zo moet de Omgevingsvisie laten zien hoe we omgaan met de vier milieubeginselen die in Europees verband zijn vastgelegd. Dat hebben we bij de uitwerking van onze ambities en opgaven gedaan.

Ook kan de Omgevingsvisie aanleiding zijn om een milieueffectrapportage (MER) op te stellen. Dat is een rapport dat de gevolgen voor het milieu in beeld brengt als we de keuzes van de Omgevingsvisie gaan uitvoeren.

Voor deze Omgevingsvisie is geen milieueffectrapport gemaakt. Die keuze is gemaakt op basis van de antwoorden op deze vragen.

1. Is de Omgevingsvisie kaderstellend voor toekomstige m.e.r.- (beoordelingsplichtige) activiteiten?

In het besluit MER zijn vele categorieën van activiteiten opgenomen die mogelijk m.e.r.-plichtig zijn. Voor al deze activiteiten zijn drempelwaarden opgenomen. Het gaat dan onder andere om landinrichtingsprojecten groter dan 125 ha, stedelijke ontwikkelingsprojecten van 100 ha (of >2000 woningen), uitbreiding van bedrijventerreinen groter dan 75 ha of de bouw van een windturbinepark.

In onze Omgevingsvisie voorzien we geen activiteiten van deze omvang. Bovendien geeft de Omgevingsvisie richting in wat wij belangrijk vinden. De ambities uit de Omgevingsvisie zijn dan ook nog abstract en behelzen geen concrete projecten.

2. Leidt de Omgevingsvisie tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden?

De Omgevingsvisie doet onvoldoende concrete uitspraken om te bepalen of er sprake zal zijn van significant negatieve effecten. Er worden bijvoorbeeld geen exacte locaties voor woningbouw of woningaantallen vastgelegd. Of er sprake is van negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden is daarmee afhankelijk van de precieze locatie van een ontwikkeling en van de aard en omvang van de ontwikkeling.

In de daadwerkelijke planvorming van projecten komt dit aspect uiteraard wel aan de orde.

3. Overige overwegingen

Deze visie is gebaseerd op het bestaand beleid van de gemeente. Denk aan de Woonvisie, de Economische Visie en de Duurzaamheidsvisie. Dit beleid heeft de gemeenteraad in de afgelopen jaren vastgesteld. In die zin voegt de Omgevingsvisie geen nieuwe ontwikkelingen toe, maar bundelt de visie alle voornemens tot integrale ambities.

11.5 Samenhang met beleid van andere overheden

Onze gemeentelijke Omgevingsvisie staat niet op zichzelf. Het Rijk heeft de NOVI (Nationale OmgevingsVisie), de provincie Drenthe heeft haar Provinciale Omgevingsvisie en de waterschappen maken een BOVI (Blauwe OmgevingsVisie). In het navolgende leggen we uit hoe onze ambities aansluiten bij de ambities uit de visies van het Rijk, de provincie en de waterschappen.

11.5.1 NOVI: Omgevingsvisie Rijk

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI geeft weer voor welke uitdagingen Nederland staat, wat daarbij de nationale belangen zijn, welke keuzes daarbij horen en welke richting wordt meegegeven aan andere overheden.

Afwegingsprincipes

Het Rijk hanteert 3 afwegingsprincipes voor het maken van ruimtelijke keuzes. Deze 3 principes hebben ook een plek in de Omgevingsvisie van de gemeente Coevorden.

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies

In paragraaf 2.1 geven we onder 'onze werkwijze' aan dat "We bekijken vraagstukken in samenhang, zodat we zoveel mogelijk kansen combineren en verzilveren."

2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal

Eén van onze leidende principes, benoemd in Hoofdstuk 2 is eigenheid. We omschrijven data als volgt: "We kiezen voor **eigenheid**: we geven ruimte voor eigen identiteit en hebben aandacht voor authenticiteit. We leveren maatwerk waarbij menselijke maat, zorgzaamheid en herkenbaarheid centraal staan."

Ook bij onze ambitie **Eigen thuisbasis** geven we expliciet aan: "De identiteit van dorpen en wijken is zichtbaar en voelbaar."

In de vijf gebiedskompassen maken we eveneens ruimtelijke keuzes vanuit de kenmerken van het gebied.

3. Afwentelen wordt voorkomen

In Hoofdstuk 3 geven we aan dat we handelen volgens de vier (Europese) milieubeginselen. Eén van deze vier is *-Het beginsel van bestrijding aan de bron*. Dit betekent dat we bij een negatief gevolg als eerste kijken of er iets bij of in de directe omgeving van de activiteit zelf kan veranderen. Bijvoorbeeld door vuile lucht af te vangen of door geluiddempende maatregelen bij het bedrijf zelf toe te passen. Zodat afwenteling op de omgeving wordt voorkomen.

De belangrijkste keuzes

De belangrijkste keuzes in de NOVI zijn ook in onze Omgevingsvisie vertaald.

Een klimaatbestendige inrichting van Nederland.

Dat betekent dat we Nederland zo inrichten dat ons land de klimaatveranderingen aankan. Daarvoor is nodig dat we functies meer in evenwicht met natuurlijke systemen (bodem en water) inpassen.

Een klimaatadaptieve inrichting van zowel onze dorpen als het landelijk gebied zit verweven in alle gebiedskompassen. Duurzaamheid is een overkoepelend handelingsprincipe voor onze Omgevingsvisie, zoals aangegeven in Hoofdstuk 2 'Visie'.

De verandering van de energievoorziening.

Bij de inpassing van duurzame energie hebben we oog voor omgevingskwaliteit. Een voorbeeld hiervan is dat we eerst kijken naar ongebruikte daken om zonnepanelen op te plaatsen.

De gemeente kiest voor meervoudig gebruik. In onze energievoorziening zoeken we steeds de mogelijkheden om energie te combineren met andere functies.

De overgang naar een circulaire economie

De overgang naar een circulaire economie zorgt dat we tegelijk goed kunnen blijven concurreren en een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden. Een voorbeeld is het aanpassen van productieprocessen en het gebruik van reststoffen in het haven- en industriegebied;

In een circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen telkens opnieuw gebruikt. Circulaire economie is één van de vier pijlers in onze duurzaamheidsvisie. Samen met het bedrijfsleven en kennisinstanties werken we aan gunstige randvoorwaarden zodat innovatieve en circulaire bedrijvigheid de ruimte krijgt. We hebben expliciet aandacht voor circulariteit in onze Omgevingsvisie onder de ambitie 'economisch regionaal knooppunt' in Hoofdstuk 2 'visie'.

Concentreren van logistieke functies

Coevorden is een logistiek knooppunt. Bedrijvigheid in die sector juichen we dan ook toe. Maar we vinden omgevingskwaliteit ook belangrijk. Concentratie van zogenaamde logistieke functies (bijvoorbeeld distributiecentra zorgt dat elders de openheid en de kwaliteit van het landschap behouden blijft. We maken daarbij gebruik van een voorkeursvolgorde logistieke functies.

Het uitbreiden van bedrijventerreinen zal in de toekomst nodig zijn, omdat er in Coevorden nog maar weinig vrije ruimte is voor bedrijven. We zorgen dat de aard en omvang van bedrijventerreinen past in de context en kiezen voor uitbreiding in regionale afstemming en na zorgvuldig behoefteonderzoek.

Toekomstbestendig landelijk gebied

Het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied in goed evenwicht met de natuur en landschap.

In onze Omgevingsvisie geven we onder de ambitie 'Evenwichtig platteland' aan dat we in het landelijk gebied op zoek moeten naar een toekomstbestendig inrichting waarbij er een goed toekomstperspectief is voor de ondernemers en we komen tot een passende balans van landbouw, natuur en landschap, toerisme en recreatie, bodem- en waterbeheer en andere functies.

11.5.2 Omgevingsvisie provincie

Het ruimtelijke beleid van de provincie is vastgelegd in de Provinciale Omgevingsvisie en bijbehorende Omgevingsverordening. Hierbij gaat het om gemeente-overstijgende belangen. Net als de gemeente werkt de provincie vanuit waarden en kwaliteiten: voor beide zijn de unieke waarden leidend voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie Drenthe heeft als missie: 'het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe passend bij deze kernkwaliteiten'. In de periode van 2018 tot 2030 ziet de provincie twee grote integrale opgaven:

1. Adaptatie:

- aan de gevolgen van klimaatverandering;
- aan de transitie naar een duurzame energievoorziening; en
- voor het behoud van biodiversiteit.

2. De economische structuur:

- het versterken van een uitnodigend en aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Deze strategische opgaven komen terug in de Omgevingsvisie van Coevorden. De eerste opgave komt terug in de ambitie 'Evenwichtig platteland' zoals verwoord in Hoofdstuk 2. Daarnaast geven wij door het benoemen van duurzaamheid als rode draad in de ambities hieraan gevolg. Opgave twee sluit aan bij de ambitie Economisch regionaal knooppunt. De conclusie luidt dan ook dat de Omgevingsvisies van gemeente en provincie goed op elkaar aansluiten.

De provinciale Omgevingsverordening bevat vervolgens de regels ter uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie. Deze regels hebben een verplichte doorwerking naar gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsplannen. De gemeentelijke Omgevingsvisie heeft deze verplichting niet.

11.5.3 Relatie met het beleid van de waterschappen

In de gemeente Coevorden zijn de waterschappen Hunze en Aa's, Drents Overijsselse Delta en Vechtstromen actief. De ambities van de waterschappen zien op veilig wonen met water, voldoende en schoon water voor inwoners, boeren en bedrijven in de stad en de natuur. Daarnaast willen de waterschappen bijdragen aan de energietransitie en de circulaire economie. Dit sluit aan bij de ambities en opgaven die zijn geformuleerd in de Omgevingsvisie van Coevorden.

11.6 Samenhang met de Wet voorkeursrecht

De gemeente kan een voorkeursrecht vestigen op gronden van anderen. Dat betekent dat de gemeente deze grond als eerste mag aankopen. Hiermee kan de gemeente ervoor zorgen dat bepaalde gronden een functie krijgen die de gemeente voor ogen heeft. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het mogelijk maken van woningbouw op nu nog agrarische grond.

Onze Omgevingsvisie wijst geen concrete locaties aan voor een functieverandering. Mochten we als gemeente een voorkeursrecht willen vestigen, maken we dat concreet in een programma, een onderbouwd plan of laten we dat blijken uit het Omgevingsplan.

11.7 Financiën

We gaan ervan uit dat het budget dat nodig is voor activiteiten die voortvloeien uit deze visie per project of programma wordt uitgewerkt. We realiseren ons ook dat de beschikbare financiën sturend zullen zijn of en in welk tempo we onze ambities kunnen realiseren. We maken ons sterk voor het koppelen en verbinden van geldstromen aan de realisatie van onze ambities. Een inbedding van onze eigen projecten in deze grotere structuren helpt ons om de financiering van onze ambities beter mogelijk te maken. Bovendien is de visie bruikbaar als onderbouwing in subsidie- en cofinancieringstrajecten.

In onze Omgevingsvisie geven we ruimte voor de realisatie van projecten door een ieder die zich betrokken voelt. We werken graag samen. Over een eventuele financiële deelname aan een project door de gemeente overleggen en beslissen we aan de hand van zaken als inhoud, urgentie en samenwerkingsverband.

11.7.1 Hoe wij omgaan met verplichte kosten bij ontwikkelingen

De gemeente is verplicht om kosten voor werkzaamheden of maatregelen waar initiatiefnemers van profiteren bij die initiatiefnemers in rekening te brengen. Dit geldt onder de Wet ruimtelijke ordening maar ook onder de Omgevingswet.

Als de gemeente eigenaar is van grond waarop wordt gebouwd is dat gemakkelijk. We berekenen de gemaakte kosten door in de verkoopprijs van de kavels. Als de gemeente geen eigenaar is van de grond kunnen we vooraf een overeenkomst met de eigenaar sluiten. In deze overeenkomst staat welke kosten in rekening worden gebracht. Als het niet mogelijk is om vooraf afspraken te maken moet de gemeente op een andere manier kosten verhalen. Dit kan in het omgevingsplan (de vervanger van het bestemmingsplan) of in een omgevingsvergunning.

In de Omgevingswet geldt het volgende.

1. De gemeente kijkt eerst of vooraf een overeenkomst kan worden afgesloten met de initiatiefnemer

Dit doen we nu al en geldt onder de Omgevingswet ook. In de Omgevingswet zijn de activiteiten omschreven waarbij het verhalen van kosten verplicht is. Ook geeft de Omgevingswet aan welke soort kosten verhaald worden.

2. De gemeente regelt het via een Omgevingsplan of omgevingsvergunning als 'stok achter de deur'

Als vooraf geen overeenkomst kan worden afgesloten, verhaalt de gemeente de kosten via het omgevingsplan of de omgevingsvergunning. Dit laatste geldt voor plannen die niet in het omgevingsplan passen. Het daadwerkelijk innen van de kosten vindt plaats via een concreet besluit. In juridische bewoording heet dit een beschikking bestuursrechtelijke geldschuld. In de Omgevingswet bestaan twee mogelijkheden voor het verhalen van kosten als dat niet kan door een overeenkomst vooraf:

- voor een concrete gebiedsontwikkeling met tijdvak kan in een omgevingsplan of omgevingsvergunning het verhalen van kosten worden geregeld; en
- voor organische gebiedsontwikkeling zonder tijdvak kan in het omgevingsplan het verhalen van kosten worden geregeld.

De keuze voor een systeem is afhankelijk van het type gebiedsontwikkeling en is afhankelijk van het 'tijdvak'.

11.7.2 Hoe wij omgaan met een (niet-verplichte) financiële bijdrage aan ontwikkelingen van een gebied

Naast het hiervoor genoemde verplicht verhalen van kosten, zijn er in de Omgevingswet ook mogelijkheden om een financiële bijdrage te vragen bij ontwikkelingen in een gebied dat niet het te ontwikkelen gebied zelf is (artikel 13.22 van de Omgevingswet). Het gaat hier om bijdragen aan bijvoorbeeld de aanleg van een park of een weg, waar toekomstige gebruikers van het te ontwikkelen gebied ook voordeel van hebben.

Het vragen van een financiële bijdrage kan via een vooraf af te sluiten contract. Onder de Wet ruimtelijke ordening werd dit een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen genoemd.

Het vragen van een financiële bijdrage is mogelijk als er een functionele samenhang is tussen de activiteit en het doel waarvoor een financiële bijdrage wordt gevraagd. Bijkomende voorwaarde is dat de financiële bijdrage is geregeld in een Omgevingsvisie of een programma onder de Omgevingswet.

Bovenplanse verevening

Door bovenplanse verevening ontstaat de mogelijkheid om tekorten op de ene locatie te verrekenen met overschotten op een andere locatie. Het is daarbij wel verplicht een fonds in te stellen (of gebruik te maken van bestaande fondsen). Zonder een Omgevingsvisie is kostenverhaal van bovenplanse kosten niet mogelijk. In deze Omgevingsvisie is het nog niet mogelijk om bovenplanse verevening toe te passen omdat de visie daarvoor te abstract is en daarvoor geen basis biedt. Als dit verder wordt uitgewerkt, dan zal de Omgevingsvisie op dit punt worden aangevuld.

Financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen

Wanneer een grondeigenaar de gemeente vraagt om de functie van zijn grond te wijzigen, dan mag de gemeente haar medewerking afhankelijk stellen van de mate waarin deze eigenaar bereid is een bijdrage te leveren aan de kosten voor ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn bijvoorbeeld, waterberging, natuur en recreatie, de opwek van hernieuwbare energie en investeringen in het landschap.

In Coevorden doen we al sinds jaar en dag investeringen die bijdragen aan een algemene verbetering van kwaliteiten in onze gemeente. Concreet gaat het bijvoorbeeld om investeringen gericht op:

1. de belevingskwaliteit van de woonomgeving (uitzicht, groen, water, landschap en de inrichting van de openbare ruimte);
2. de functionele kwaliteiten van de woonomgeving (parkeren, sporten, spelen, wandelen, bereikbaarheid en basisvoorzieningen);
3. de sociale kwaliteiten van de woonomgeving (sociale veiligheid, buurtcontact en het verminderen van overlast);
4. de bereikbaarheid van woningen, voorzieningen en bedrijvigheid voor inwoners, ondernemers en toeristen;
5. het imago, de uitstraling en de aantrekkelijkheid van Coevorden.

Deze investeringen hebben een positieve uitwerking op de waarde van het bestaande, maar ook op de marktwaarde van nieuw onroerend goed. De gemeente vindt het daarom gerechtvaardigd om bij het sluiten van een anterieure overeenkomst over de exploitatie van gronden, ook een financiële bijdrage te vragen voor deze gemeentelijke investeringen.

12. Achtergrond en verantwoording

12.1 Hoe hebben we de omgevingsvisie gemaakt?

De Omgevingsvisie is nadrukkelijk een product van onze samenleving. Vanwege de coronamaatregelen was het niet altijd mogelijk om elkaar fysiek te ontmoeten. We hebben daarom soms concessies moeten doen. Toch zijn we erin geslaagd om samen met onze inwoners, ondernemers, betrokkenen en experts te bouwen aan deze Omgevingsvisie.

We hebben gewerkt met een bewonersenquête, een klankbordgroep uit de raad, we hebben 15 dorps/wijkgesprekken gevoerd (waar we soms dorpen en wijken hebben gebundeld) en leerlingen van De Nieuwe Veste hebben ideeën ingebracht. Ook hebben ketenpartners uit allerlei vakgebieden (van gezondheid tot landbouw) meegedacht.

Hoofdpijnendocument

We zijn begonnen met het hoofdpijnendocument: de eerste stap om de Omgevingsvisie voor de gemeente Coevorden op te stellen. In dit Hoofdpijnendocument zijn de kaders geschetst om richting te geven aan gesprekken met inwoners, partners en andere betrokkenen. Niet alleen beleidsmatige keuzes, maar ook - en misschien wel minstens zo belangrijk - keuzes over de manier waarop wij als gemeente onder de Omgevingswet willen omgaan met initiatieven en nieuwe ontwikkelingen. Welke houding willen raad, college en ambtelijk apparaat aannemen als zich nieuwe, onbekende ontwikkelingen aandienen? Welke houding en gedrag past bij het DNA van de gemeente Coevorden? En wat betekent dat voor onze contacten met inwoners en ondernemers? Het Hoofdpijnendocument was daarmee de eerste (strategische) koersbepaling van de raad voor het vervolg van de Omgevingsvisie.

In deze fase hebben we een kennisontbijt georganiseerd. Dit ontbijt is benut om met diverse kennispartners en belangenorganisaties een eerste verkenning te doen voor de omgevingsvisie. Tijdens het ontbijt is verkend voor welke uitdagingen de gemeente staat gelet op de trends en ontwikkelingen die zich voordoen en welke dilemma's, keuzes en integrale opgaven daarbij horen. We hebben vooral de reikwijdte en de bandbreedte van de uitdagingen besproken.

Omgevingsvisie

Jongeren

Samen met de jongerenraad van de gemeente Coevorden hebben we een aantal thema's uit de Omgevingsvisie besproken. Duurzaamheid, bereikbaarheid en gelijke kansen voor iedereen (inclusiviteit) zijn belangrijk voor jongeren.

Bij de politieke jongerendag van VWO 4 van de Nieuwe Veste was de Omgevingsvisie in 2021 het onderwerp. Leerlingen hebben plannen voor de toekomst van de gemeente gemaakt op basis van de uitdagingen die in het hoofdpijnen document zijn geformuleerd. Deze plannen hebben ze aan het college gepresenteerd. De plannen gingen over de volgende onderwerpen:

- Zonnehokjes en recreatie.
- Welzijn ouderen en jongeren.
- Inkrimpen van het centrum, woningen in de binnenstad.
- Groene daken.
- Agrarisch Coevorden.
- Afvalbakken.

Bij de uitwerking van de visie zal de gemeente Coevorden jongeren betrekken.

Inwoners

Om de inwoners van de gemeente mee te kunnen laten denken over de toekomst van Coevorden hebben we een enquête gehouden. Deze enquête kon zowel digitaal als analoog worden ingevuld. De resultaten van de enquête zijn verwerkt in een samenvatting die als bijlage is opgenomen.

Dorpsbelangen

Met de verenigingen voor dorpsbelangen en wijkverenigingen hebben we gesproken over hun gebied. De input uit deze sessies hebben we verwerkt in de gebiedskompassen. Per gebied hebben we een avond georganiseerd waar alle vertegenwoordigers van de dorpen en wijken van dat gebied zijn uitgenodigd. We hebben besproken wat van waarde is, wat er speelt en aan de hand van de thema's leefbaar, bruisend, trots en duurzaam hebben we gesproken over de kansen en uitdagingen in de gebieden.

Ketenpartners

Op verschillende momenten in het proces hebben we kennissessies met interne en externe kennispartners georganiseerd. Om op inhoud de kansen, belemmeringen en uitdagingen van de gemeente in beeld te brengen.

12.2 Gebruikte informatie

We hebben bij het maken van de omgevingsvisie gebruik gemaakt van veel informatie die al beschikbaar was. Deze informatie komt uit ons beleid en we hebben gebruikt gemaakt van trends en ontwikkelingen die door bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) worden bijgehouden.

Deze informatie is onderverdeeld in de volgende vijf thema's en terug te vinden in het hoofdlijnen document:

- Sociaal en demografisch.
- Economie.
- Klimaat en verduurzaming.
- Digitalisering.
- Mobiliteit.

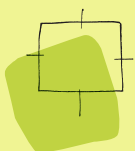
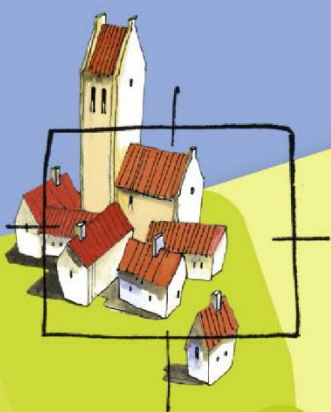
Waardenkaart Omgevingsvisie Coevorden

Bijlage 2

Nota zienswijzen

Zienswijzennota Omgevingsvisie Coevorden

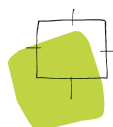
BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Zienswijzennota Omgevingsvisie Coevorden

Inhoud
Rapport en bijlage(n)

25 juli 2023

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Zienswijzen	4
2.1	Zienswijze 1	4
2.2	Zienswijze 2	6
2.3	Zienswijze 3	8
2.4	Zienswijze 4	9
2.5	Zienswijze 5	11
2.6	Zienswijze 6	12
2.7	Zienswijze 7	13
2.8	Zienswijze 8	13
2.9	Zienswijze 9	17
2.10	Zienswijze 10	20
3	Wijzigingen omgevingsvisie	25
	Bijlage	26

1 Inleiding

De Omgevingsvisie Coevorden heeft als ontwerp ter inzage gelegen van 8 mei 2023 tot en met 20 juni 2023. Tijdens deze periode zijn tien zienswijzen ingediend. In het volgende hoofdstuk worden de zienswijzen besproken. Waar het leidt tot een wijzigingsvoorstel is dit aangegeven. De zienswijzen zijn als bijlage aan deze zienswijzennota toegevoegd.

2 Zienswijzen

2.1 Zienswijze 1

Samenvatting

De cumelasector speelt met haar dienstverlening een belangrijke rol bij veel maatschappelijke uitdagingen in het algemeen alsmede bij 'uitdagingen' welke u als gemeente ook grotendeels benoemt in onderhavige visie, waarvan de meeste direct of indirect een positieve bijdrage leveren aan:

- De verbetering van lucht- en water- en bodemkwaliteit;
- De verbetering van waterveiligheid;
- Ecologisch verantwoord beheer van de groene ruimte;
- Bestendigen van duurzame landbouw en voedselproductie;
- Het creëren van korte circulaire stromen waarbij minder afval ontstaat;
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid;
- Het versnellen van de energietransitie;
- Het versterken van het landschap en natuur;
- Het behouden en versterken van werkgelegenheid en participatie in plattelandsgemeenten.

Middels deze zienswijze verzoekt indiener, om het bestaansrecht van onze (lid-)bedrijven — in het buitengebied — te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving. Dit geldt in relatie tot de vigerende vestigingslocatie alsmede aangaande de uitvoering van werken i.c. 'de plicht' die onze bedrijven hebben om invulling te geven aan de omgevingswaarden, beheer en behoud van de openbare ruimte in brede zin alsmede op het gebied van lokale circulaire economie en duurzaamheid. Indiener vraagt dan ook om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied mogelijk te maken om uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities.

Aangaande de ambitie in de visie vervullen de cumelabedrijven reeds een belangrijke rol voor het landelijk gebied in relatie tot aanleg, behouden en versterken van natuur, landschap, economie en passend hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing.

Gezien de omvang van de activiteiten, deels agrarisch maar ook aanverwant niet-agrarisch, het materieel en materiaal dat wordt toegepast en de ligging ten aanzien van de opdrachtgevers (veelal in het buitengebied) is de ligging van de bedrijfslocaties van cumelabedrijven in het buitengebied essentieel. In de visie wordt een transformatie van de landbouw beoogd. Dit kan en gaat niet zonder de inbreng en participatie van de cumelabedrijven. Zij zorgen voor een groot deel van het agrarische beheer en productie van de landbouwgronden. Daarnaast dragen de bedrijven zorg voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van de overige gronden binnen de gemeente.

Een belangrijk kenmerk hierbij is, zoals genoemd, de vestigingsplaats van de cumelabedrijven in het buitengebied. Dit typeert deze bedrijfstak, alsmede de concurrentiepositie in de sector.

Door cumelabedrijven niet naar een industrieterrein te verplaatsen worden mogelijke hinderlijke situaties voorkomen. Ontsluitingswegen nabij een industrieterrein zijn vaak niet op de machines berekend en het werk is veelal in het buitengebied. Zo worden onnodige verkeersbewegingen voorkomen.

Vanuit Cumela Nederland nemen wij (tevens) onze verantwoordelijkheid aangaande landbouwverkeer, milieueffecten, natuur, biodiversiteit, energie en duurzaamheid alsmede circulariteit (circulaire economie).

Deze thema's zien wij ook reeds terug in uw visie. Aangaande deze onderwerpen kan de cumelasector een belangrijke bijdrage leveren in uw gemeente. De transitie naar een circulaire economie zal voor alle economische sectoren een omschakeling in productie- en logistieke processen betekenen.

Uitdagingen hierbij zijn onder meer:

- de optimalisatie van de inzet van energie en grondstoffen;
- ketensamenwerking en het sluiten van kringlopen;
- zoeken naar andere productieprocessen en verdienmodellen.

Het hoogwaardig hergebruik van afval- en reststromen staat volop in de belangstelling. In september 2016 heeft het Kabinet het Rijksbrede programma Nederland circulair in 2050 gepresenteerd. Hierin zet zij het perspectief op een circulaire economie uiteen: een economie waarin onder meer biotische grondstoffen efficiënt worden ingezet en optimaal worden hergebruikt. Ook beleidsambities met betrekking tot de biobased economy leiden tot een herwaardering van (met name organische) reststromen, namelijk als grondstof voor hoogwaardige biobased producten.

Als organisatie en de afzonderlijke bedrijven zijn wij reeds doende met genoemde 'transitie'. Voorafgaande ontwikkelingen zijn voor opdrachtgevers en cumelabedrijven reeds aanleiding om 'anders' te 'kijken' naar de reststromen die zij produceren, bijvoorbeeld groenafvalstromen die vrijkomen bij het beheer van groenstroken en wegbermen of grond die beschikbaar komt als gevolg van vershraling van natuurgebieden. Niet langer zien zij deze stromen als 'waardeloos afval', maar veel meer als potentiële grondstoffen voor nuttige toepassingen. Voor het uitvoering geven van een circulaire economie is voldoende (buiten)opslag noodzakelijk.

Resumé

Zonder uitputtend te zijn herkent indiener de organisatie (namens onze leden) reeds in grote mate in de voorliggende visie. Desalniettemin zijn er ook diverse thema's c.q. aspecten, zoals voormeld, welke specifiek en in belangrijke mate voor deze 'unieke' bedrijven bijzondere aandacht behoeven en redelijkerwijs erkend dan wel betrokken dienen te worden in de visie (en bij de verdere uitwerking van instrumenten in het kader van de Omgevingswet).

In de visie komt de uitnodiging om het gezamenlijk op te pakken nadrukkelijk tot uiting. Als organisatie gaan wij graag op deze uitnodiging in. Ten eerste via deze reactie/zienswijze, maar ook op andere wijze wil/kan indiener participeren bij de verdere uitwerking van de ambities.

Gewijzigd vaststellen

Verzocht wordt deze zienswijze gegrond te verklaren en conform de beleidslijn van de Omgevingswet, waarbij de gedachte gericht is op 'Ja, mits.....', de ontwerp-omgevingsvisie gemeente Coevorden op grond van de genoemde aspecten gewijzigd vast te stellen i.c. de genoemde aspecten in deze visie c.q. bestemmingsplan (later: omgevingsplan) te betrekken.

Verzocht wordt om samen met ons als belangrijke sector in het buitengebied te kijken naar reële mogelijkheden om het buitengebied/grondgebied van de gemeente Coevorden veiliger, mooier en beter te maken. Indiener verzoekt u derhalve om met inachtneming van onderhavige zienswijze deze belangen en gevolgen te heroverwegen.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 1

De zienswijze lijkt voor een belangrijk deel de gekozen richting en ambities uit de visie te onderschrijven. Het is duidelijk dat er in het landelijk gebied veel speelt en staat te gebeuren. Zonder precies te kunnen zeggen wat dit gaat betekenen voor onze gemeente en de bedrijven binnen onze gemeente is één ding wel duidelijk. En dat is dat we samen met onze inwoners en bedrijven in gesprek blijven over de toekomst van het landelijk gebied. In die zin kan dan ook aan de oproep uit zienswijze tegemoetgekomen worden zonder dat dit hoeft te leiden tot een aanpassing van de visie zelf.

Conclusie

De oproep uit de zienswijze wordt ter harte genomen. Dit vraagt geen aanpassing van de visie.

2.2 Zienswijze 2

Samenvatting

Indiener is verbaasd over hoe weinig er in de omgevingsvisie wordt gesproken over 't Haantje en Kibbelveen. In de inleiding is de eerste zin: De Omgevingsvisie is een visie op de leefomgeving in onze gemeente. Indiener kan niet uit omgevingsvisie opmaken wat de visie van de gemeente Coevorden is voor 't Haantje en Kibbelveen.

Op de Ambitiekaart op pagina 24 staan 't Haantje en Kibbelveen niet eens vermeld. Indiener vraagt zich af waarom hier niet alle dorpen worden genoemd. Ook in het hoofdstuk het Gebiedskompas - Het reusachtige noorden worden zij niet vermeld op de kaart.

In het Gebiedskompas - Het reusachtige noorden staat op pagina 36 de volgende alinea:
In lintdorpen gaat het meeste (en ook doorgaande) verkeer over de hoofdweg door het dorp. Dat vraagt van

ons voortdurende aandacht voor doorstroming, verkeersveiligheid en verblijfskwaliteit. Want deze wegen zijn ook de routes voor de (recreatieve) fietsers en de 'ader' waar de meeste voorzieningen aan liggen.

Het dorp heeft echter niet het idee dat er zo gedacht wordt aan de fietsvoorziening in 't Haantje. Het fietspad tussen 't Haantje en Noord-Sleen ligt er in erbarmelijke staat bij en er is niet meer met goed fatsoen overheen te fietsen. De staat van de fietspaden (en dat geldt ook voor de weg in Kibbelveen) kan de indiener niet genoeg benadrukken. Al jarenlang wordt dit op alle mogelijke manieren ter sprake gebracht zoals tijdens diverse wijk- en dorpenrondes en ook in onze rechtstreekse contacten. Er is een grote en zorgwekkende stijging in het aantal mensen (ook ouderen en kinderen) dat uitwijkt naar de naastgelegen wegen die daar niet op ingericht zijn. Dit resulteert erin dat veel fietsers zich op de weg begeven. Dit levert regelmatig zeer gevaarlijke situaties op. Op de weg wordt over het algemeen hard gereden en ook vaak met grote voertuigen, denk aan trekkers en vrachtwagens. Zeker voor de schoolgaande jeugd, die dagelijks gebruikmaakt van het fietspad, is dit zeer gevaarlijk. Maar ook voor de recreatieve fietsers. De indiener maakt uit de visie op dat de gemeente Coevorden recreatie in dit gebied erg belangrijk vindt. Door slecht onderhoud aan het fietspad, blijven fietsers uiteindelijk ook weg.

Ook is de visie erg gericht op Schoonoord. Het lijkt erop dat dit het enige dorp is in het Gebiedskompass - Het reusachtige noorden.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 2

Wij waarderen de betrokkenheid door het indienen van een zienswijze. Uiteraard is deze visie voor de gehele gemeente Coevorden en dus ook voor 't Haantje en Kibbelveen. Dit blijkt ook uit de beschrijving van de gebieden onder 4.2. Wij zullen zorgen dat alle plaatsnamen herkenbaar zijn op het gebruikte kaartmateriaal. Uiteraard is het wel zo dat de visie de uitgangspunten en ambities voor de hele gemeente beschrijft en deze vertaalt naar de gebiedskompassen waar dat aan de orde is. Dit betekent dat niet elke plaats en plek genoemd en benoemd is.

De opmerking over de verkeersveiligheid met betrekking tot het fietspad van 't Haantje naar Noord-Sleen is duidelijk. In de Fietsnota "Ruimte voor de fietser" zijn de ambities voor onze fietsvoorzieningen neergelegd. De staat van bestaande fietspaden verbeteren is één van de doelen. Het eerst waar de staat van onderhoud dat vraagt. In de omgeving van 't Haantje hebben we onlangs de asfaltverharding op een aantal fietspaden vervangen door een betonverharding. Het fietspad tussen 't Haantje en Noord-Sleen vraagt vanuit onderhoud aandacht. Op welke wijze het fietspad verbeterd kan worden (gelet op de kabels en leidingen, bestaande bomen en uitritten) hebben we in onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek volgen in de loop van 2023. Op basis daarvan wordt een voorstel aan de raad voorgelegd.

Conclusie

De visie wordt aangepast in die zin dat de plaatsnamen van alle plaatsen herkenbaar zijn op het gebruikte kaartmateriaal van de gebieden en de gebiedskompassen.

2.3 Zienswijze 3

Samenvatting

1. Indiener heeft met veel interesse gekeken naar de passages die betrekking hebben op Toerisme en Recreatie in onze mooie gemeente.
2. Het kaartje van de gemeente op pagina 11 waar o.a. Coevorden Recreatief op vermeld staat (?) is verre van compleet. Indiener adviseert om de juiste afdeling van de gemeente hier bij te betrekken dan wel in overleg te gaan met Stichting ToReCo.
3. In de visie is gebruik gemaakt van diverse gebieds-kompassen. Dit geeft duidelijkheid over de gebieden. Indiener vindt het wel van belang dat dit nog nader wordt uitgewerkt. Wat is nog wel mogelijk op het gebied van recreatie en toerisme? In de gebieden waar niet zo veel mogelijk lijkt vindt indiener dat volop ingezet moet worden op een kwaliteitsimpuls en verduurzaming van bestaande activiteiten. Ook het voorzieningenniveau is hierbij van groot belang.
4. Indiener onderschrijft uiteraard het uitgangspunt om ook in 2040 nog steeds een evenwichtig platteland te hebben MET toerisme en recreatie.
5. Goed is te zien dat er aandacht is voor de vele banen die Toerisme en Recreatie oplevert.
6. Verder wordt aangegeven dat het handelen en het doen binnen de gemeentelijke organisatie durf, eigenheid, grensverleggend, verbindend en trots dient uit te stralen. Indiener kan het hier alleen maar mee eens zijn.
7. De allergrootse uitdaging is om het geheel, onder 6 benoemd, binnen de werkprocessen in te bedden en dat er ook op die wijze wordt gehandeld. Indiener maakt zich zorgen over het grote verloop en de vele vacatures binnen de organisatie van de gemeente Coevorden.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 3

De zienswijze geeft op veel plekken steun aan de visie en de daarin opgenomen uitgangspunten en ambities. Op een aantal punten vraagt het om een reactie. Dat doen we onderstaand.

Het kaartje op bladzijde 11 komt uit het Koevers Kompas en is als illustratie overgenomen. Het bevat inderdaad een (belangrijk) deel van de recreatieve infrastructuur zonder volledigheid na te streven.

De gebiedskompassen zijn, zoals de zienswijze ook benadrukt, een hulpmiddel bij verdere uitwerking. Het geeft houvast bij planvorming en ideeën van zowel de gemeente als van ondernemers. Daarbij zijn in alle gevallen kwaliteitsverbetering en verduurzaming belangrijke aandachtspunten voor de recreatiesector. Net als een onderscheidend aanbod dat meerwaarde heeft voor inwoners, ondernemers en toeristen. Dit is ook de insteek bij het reeds lopende programma Vitale Vakantieparken. Plannen die passen binnen deze uitgangspunten krijgen een warm onthaal.

De huidige arbeidsmarkt maakt dat de bezetting van de eigen gemeentelijke organisatie een uitdaging is. Daar raakt de zienswijze een belangrijk punt. Een uitdaging die we overigens volop aangaan, zodat onze organisatie is ingericht op het kunnen uitvoeren van de ambities uit de visie.

Conclusie

De visie wordt op basis van de zienswijze niet aangepast.

2.4 Zienswijze 4

Samenvatting

Het valt indiener op dat de huidige en toekomstige marktontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid onvoldoende zijn meegenomen in de omgevingsvisie. Denk hierbij aan de ontwikkelingen van geothermische aardwarmte, aquathermie, batterijopslag (in welke vorm dan ook), afkoppeling van het openbare nutsleidingennet en wijkgerichte productie en of opslag. Wij missen de inzet op duurzame mobiliteit.

Ook de ontwikkelingen op het gebied van productie van elektriciteit door middel van werktuigbouwkundige installaties die wind opvangen en groene elektriciteit opwekken. Het is achterhaald dat er alleen maar gesproken wordt over windmolens (VAT of HAT). Ook de plaats van deze installaties kan ruimer worden geïnterpreteerd. Bedrijven moeten, wel of niet bij wet, van de overheid verduurzamen. Niet alle bedrijven hebben de mogelijkheid om fysiek en ruimtelijk deze installaties volgens het huidige beleid te plaatsen. Denk ruimer. De ontwikkelingen en innovaties van de windtechnieken gaan sneller dan het beleid van overheden. Het advies van de indiener is dan ook om meer ruimte te geven dan alleen voor windmolens. Marktpartijen krijgen hierdoor ruimte om op basis van eigen inzicht en binnen de ruimtelijke kaders te verduurzamen. Denk hierbij aan de bevestiging van de genoemde technieken op/aan/naast bedrijfsgebouwen op de industrieterreinen. Tien jaar geleden waren de grootschalige zonneparken ook "not done", nu staat Nederland vol met deze zonneparken. Ook de gemeente Coevorden heeft deze parken binnen haar gemeentegrenzen.

In de visie wordt de wil getoond dat de opbrengst bij wind en zonneparken ten goede komt aan de lokale gemeenschap, lokale ondernemers en/of terrein behorende organisaties. Dit conform het klimaatakkoord. Echter zonder vastgesteld beleid valt er bij de ontwikkelaars, zoals bij u bekend, niets af te dwingen. **Indiener vraagt u dan ook met spoed een algemeen beleid lokaal eigendom en/of participatie vast te stellen. Vergelijkbaar met het beleidskader participatie Zonneroute A37.**

Citaat: *"We zorgen voor kruiden- en bloemrijke bermen door ecologisch groenbeheer en maaibeeld; en natuurlijke oevers langs beken en waterlopen."* Welke rol ziet de gemeente voor zichzelf? Ook de gemeentelijke bermen binnen en buiten de dorpen en met een extra extensief maaibeeld?

Citaat: *Economisch regionaal knooppunt: Coevorden ontwikkelt zich verder als knooppunt in een (internationale) regio. De historische vestingstad is het middelpunt. Er zijn goede verbindingen via weg, water en spoor en er is ruimte voor het bedrijfsleven.* **Wordt hier niet bedoeld de bedrijventerreinen bij Coevorden, i.p.v. een historische binnenstad?**

Citaat: *Samen met onze veiligheidspartners zoals VRD, Politie, Brandweer en GHOR zetten we ons in om deze risico's te beperken waar mogelijk en brand te bestrijden waar nodig. BOCE-verband.* De gemiddelde burger begrijpt deze afkorting niet. **Advies van indiener is om de afkortingen volledig uit te schrijven.**

Citaat: *"Onze uitgangspunten voor milieukwaliteit ... - De vervuiler betaalt en de belanghebbenden betalen mee."*

Belanghebbenden zijn ook personen die een zienswijze indienen, betalen zij ook mee, of is een andere woordkeuze beter?

Verder wil de indiener meegeven, dit buiten de kaders van de omgevingsvisie, om in eerste aanleg bij een initiatief buiten het vigerende bestemmingsplan, meer en direct duidelijkheid te geven over het wel of niet mogelijk maken van het initiatief. Nu bereiken ons berichten dat de marktpartij in eerste aanleg een volledige Quick Scan (soms voor alle locaties) moet aanleveren, alvorens de gemeente een “ja, maar” kan geven. Marktpartijen en inwoners worden onnodig op kosten gejaagd, met het risico dat het initiatief niet van de grond komt en er een economische of sociaal/maatschappelijke achteruitgang ontstaat. Ook bestaat een reëel risico dat de moed wordt ontnomen om te ontwikkelen.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 4

De Omgevingsvisie bevat de algemene principes die wij als gemeente hanteren als het om duurzaamheid gaat in de zin van energietransitie, warmte en klimaatadaptatie en de samenhang met de Regionale Energiestrategie en de warmtevisie. Dat betekent tegelijk ook dat niet elke thema uitputtend aan bod komt. Dat staat innovaties en gesprekken daarover niet in de weg ook al zijn ze niet met zoveel woorden genoemd. Feit blijft dat we voor alle vormen van hernieuwbare energie kijken naar initiatieven die we samen met inwoners en ondernemers kunnen ontwikkelen waarbij de opbrengsten ten goede komen aan de lokale gemeenschap. De indiener vraagt om beleid dat dit principe vastlegt; dat is met het opnemen in deze visie op hoofdlijnen gebeurd. Daarnaast staan deze principes ook in ons duurzaamheidsprogramma. Uiteraard vraagt dit om toepassing in concrete projecten en overeenkomsten maar het principe zal door ons worden toegepast.

Het ecologisch groen- en maaibeleid heeft inderdaad betrekking op de gemeentelijke inzet en het beheer van gemeentelijke bermen, groen en watergangen. Het beheer heeft als doelstelling het versterken van soortenrijkdom. Dit krijgt vorm door een extensief maaibeleid in bermen, biodiversiteitsversterking in bossingels, het minder frequent schonen van watergangen om de waterkwaliteit te bevorderen en de leefomgeving voor fauna te verbeteren, en door gazons binnen de bebouwde kom om te vormen naar ecologisch beheer. Een aandachtspunt hierbij is de afstemming met de Waterschappen over maai- en slootbeheer.

Wat het economische regionaal knooppunt betreft; dit gaat niet alleen over economie in de zin van bedrijventerreinen en bedrijfsvestiging maar ook om de toeristische (aantrekkings-)kracht van de stad Coevorden met het historische centrum. Het draait bij deze ambitie om de totale potentie van Coevorden als economisch knooppunt.

Indiener verzoekt de gebruikte afkortingen te vervangen door uitgeschreven namen. Dat zal worden aangepast.

Indiener vraagt zich af of de term ‘belanghebbende’ goed gekozen is in de zin ‘de vervuiler betaalt en de belanghebbenden betalen mee’. Hiermee wordt niet bedoeld op de bestuursrechtelijke term die in het kader van procedures aan bod. De combinatie met het onderwerp en de term ‘vervuiler’ sluit wat ons betreft verwarring voldoende uit.

De vraag om snelle duidelijkheid aan initiatiefnemers is een logische vraag, maar het antwoord is niet altijd eenvoudig. Wij geven bij principeverzoeken zo snel mogelijk duidelijkheid, en zijn conform de in het bestuursprogramma geformuleerde ambities voortdurend bezig om ons werkproces te optimaliseren. Dit lukt sneller en beter wanneer de aanvragen die wij ontvangen compleet en goed onderbouwd zijn. Let wel, dat dit een principebesluit op hoofdlijnen oplevert. Punt is wel dat eventuele mitsen vaak nader onderzoek en uitwerking vragen. Dit kost soms tijd en energie die we in dat geval wel vragen van de initiatiefnemer.

Conclusie

De visie wordt op basis van de zienswijze aangepast in die zin dat de gebruikte afkortingen bij het eerste gebruik vervangen worden door een volledig uitgeschreven naam.

2.5 Zienswijze 5

Samenvatting

Het gebied ten zuiden van Dalen, (globaal begrensd aan de noordkant door de spoorbaan, aan de zuidkant door de Vliers/Drift, aan de oostkant door de Nieuwe Dalerveensestraat en aan de westkant door de Huidmaten/Reindersdijk), is een landschappelijk fraai gebied. Het is nog een redelijk kleinschalig coulissen landschap. Kenmerkend voor dit landschap zijn de vele houtwallen. Het ligt op de grens van het zand en het veen. Mooie bijkomstigheid is dat ook het sportveld Grootveld, de ijsbaan en de Daoler Tuun binnen het gebied liggen. Veel wandel- en fietsroutes lopen door het gebied.

Het is het uitloopgebied geworden voor de inwoners van Dalen. Er wordt gefietst, gewandeld en getrimd. Daarom is het van belang dat het landschap in zijn huidige vorm blijft bestaan en beter nog is de landschappelijke/natuurwaarden waar mogelijk te verbeteren.

Indiener denkt hierbij aan het onderhoud/renovatie van de houtwallen, ook op particuliere gronden. Het aanbrengen van nieuwe groenelementen w.o. bloemrijke bermen en akkerranden. Natuurvriendelijk inrichten van de twee waterlopen die in het gebied liggen. Ook kleinschalige verkooppunten met streekeigen producten passen hier goed in.

Indiener zou graag zien dat deze zienswijze wordt meegenomen bij het opstellen van de gebiedsvisie en is tevens onderdeel van de plannen van de werkgroep Groen voor de komende periode.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 5

De visie bevat in algemene zin de uitgangspunten voor het behoud en waar mogelijk versterken van de aanwezige landschappelijke waarden. Ze zijn van groot belang voor een goede woon- en leefomgeving. De suggesties voor dit gebied passen dan ook prima. Graag gaan we in overleg over de verdere invulling hiervan voor het gebied ten zuiden van Dalen. Volledigheidshalve merken we daarbij op dat grondeigenaren een eigen verantwoordelijkheid hebben om de landschappelijke waarden op hun perceel in stand te houden en versterken.

Conclusie

De zienswijze en de suggesties leiden niet tot aanpassing van de visie maar worden meegenomen bij de gesprekken met het dorp en de werkgroep groen.

2.6 Zienswijze 6

Samenvatting

Indiener vindt de omgevingsvisie heel globaal en vindt dat er voor Dalen voldoende ontwikkelingsmogelijkheden in staan, zoals bedrijvigheid en wonen.

Indiener zou graag aandacht willen vragen voor het vraagstuk van de biodiversiteit. De gemeente neemt dit als uitgangspunt, maar in de vertaling ziet de indiener daar niet heel veel van terug. Voor landbouw zijn er gebieden aangewezen, waar veel ontwikkeling mogelijk is.

De vertaling van het omgekeerde daarvan is dat je juist in en om de dorpen werkt vanuit een visie gericht op biodiversiteit en extensivering van de landbouw. Dit met het oog op de grote vraagstukken rond landbouw, maar zeker ook met het oog op leefbaarheid, toerisme en recreatie vanuit de dorpen. Dat komt echter niet terug in de visie.

De gemeente geeft in de notitie het volgende aan:

Elders in het land vinden bijvoorbeeld al experimenten plaats met 'landschapsground': een tussenvorm tussen landbouw- en natuurgrond. De gewenste extensieve bedrijfsvoering op deze grond wordt mogelijk gemaakt door 'herwaardering' van de grondwaarde: de boer ontvangt een deel van de grondwaarde onder voorwaarde van extensivering. Wij pleiten voor een dergelijk concept, maar zitten als gemeente niet aan de knoppen.

De gemeente beperkt de eigen inzet tot bermbeheer en houtwallen. Omdat de gemeente niet aan de knoppen zit.

Echter, er zijn ook gemeentelijke gronden, zoals fietspaden, schouwpaden en sloten, en gronden die de gemeente verpacht, waar de gemeente wel invloed op heeft.

Het zou winst zijn als de gemeente zich hierover wat duidelijker uit zou spreken en hier vanuit de eigen visie beter kijkt waar de ruimte ligt.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 6

Indiener maakt terecht het onderscheid tussen de onderdelen waar de gemeente rechtstreeks invloed op heeft (zoals biodiversiteit via bermbeheer, houtwallen en het maairegime) en de plekken en onderwerpen waar dit minder het geval is. Dit speelt met name rond alle ontwikkelingen in het landelijk gebied. Duidelijk is dat daar voor de nabije toekomst veranderingen uit voortvloeien met betrekking tot het perspectief en ruimte om te ondernemen voor de agrariërs en ruimte voor natuur en natuurherstel. Daarbij zullen vast en zeker nieuwe vormen van beheer en afspraken op tafel komen zoals ook in de zienswijze worden geopperd. Echter, omdat de invloed van de gemeente op de uitkomsten en keuzes beperkt is, is de visie op dit punt procesmatig van aard. Het programma voor het landelijk gebied van de provincie en het daaropvolgende programma buitengebied van de gemeente zullen meer antwoorden geven dan nu mogelijk is.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

2.7 Zienswijze 7

Samenvatting

Citaat uit omgevingsvisie: *“Dalen is een centrumdorp met een dynamische houding: ... Dit vraagt aandacht voor goede verbindingen, ook per fiets.”*

De werkgroep Wonen is een actieve werkgroep die graag de wensen van inwoners wil behartigen, samen met de gemeente en andere samenwerkingspartners. Wonen in Dalen staat op de prioriteitenlijst van veel inwoners. Dit blijkt ook uit de 2 opgerichte CPO's (collectief particulier opdrachtgeverschap). Indiener wil graag mede invulling geven aan de ambities in de omgevingsvisie van de gemeente: gezamenlijk overleg tussen gemeente en inwoners van Dalen staat daarbij aan de basis.

Gezien de ambities en genoemde waarden in hoofdstuk 2 heeft indiener vertrouwen in een goede samenwerking met de gemeente, om de ideeën van de inwoners (lees werkgroep en CPO's) ruimte te geven voor planontwikkeling en uitvoering.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 7

Het is goed te lezen dat de visie vertrouwen geeft voor de samenwerking met de gemeente rond het thema wonen. Dat is een goed vertrekpunt voor de verdere en toekomstige samenwerking.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de visie.

2.8 Zienswijze 8

Samenvatting

Om te beginnen wil de indiener zijn waardering uitspreken voor de helderheid en leesbaarheid van het stuk. De vertaling van het door u geschetste toekomstbeeld en de ambities naar gebiedskompassen draagt hieraan bij. Ook verdient het gevolgde proces om tot deze visie te komen en met name de inzet op brede bewonersparticipatie ten tijde van Corona een compliment.

Algemeen

In algemene zin geeft de ontwerp-Omgevingsvisie een goed beeld van de ambities van de gemeente. Indiener vindt het geschetste toekomstbeeld en de ambities een goede stap richting een duurzame en toekomstbestendige gemeente. Er is een goede balans tussen ecologische, maatschappelijke en economische functies. De visie geeft ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, maar met behoud van identiteit en respect voor landschap en natuur.

De komende decennia zullen de gevolgen van klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis nog zicht- en voelbaarder worden. Indiener vraagt daarom om in de Omgevingsvisie nog meer nadruk te leggen op het belang van bodem en water als sturende principes bij alle ruimtelijke ontwikkelingen. Ook vraagt de indiener om nog explicieter aandacht te besteden aan hoe de gemeente op klimaatverandering anticipeert, zowel binnen als buiten de gebouwde omgeving.

2.3 Onze ambities - 1. Eigen thuisbasis - positieve gezondheid (pagina 16)

In deze paragraaf stelt de Omgevingsvisie dat 'rekening houden met gezondheid ook het bewust omgaan met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw betekent, vanwege effecten op de gezondheid van mensen. Met name in kwetsbare zones zoals bij scholen, woningen, recreatieterreinen en drinkwaterwinning.' Indiener vindt dit een zeer belangrijk onderwerp, voor zowel de volksgezondheid als de gezondheid van de natuur. Indiener vraagt daarom om een verduidelijking hoe u deze ambitie nader gaat invullen.

2.3 Onze ambities - 3. Economisch regionaal knooppunt (pag. 20, 21, 69)

De uitgesproken ambitie om in te zetten op lokaal produceren en verkopen (pag. 21) spreekt indiener erg aan. Wel vraagt de indiener zich af hoe deze ambitie zich verhoudt tot de al eerder beschreven ambitie voor lokale en regionale economische ontwikkeling door regionale samenwerking in BOCE-verband, de Dutch Techzone en met partners in de grensregio (pag. 20 - Regionale samenwerking). Ook vindt indiener de aanpalende ambities voor circulaire economie en duurzaamheid nog te smal: deze gaan vooral over de energietransitie. Dit valt ook op in ieder gebiedskompas. In het kompas 'Regiostad' is dit thema zelfs helemaal niet beschreven. Op pagina 69 wordt circulaire economie bovendien gedefinieerd als een systeem waarin in geen afval bestaat en grondstoffen worden hergebruikt. Deze omschrijving sluit niet aan bij de ambities van het Nationaal Programma Circulaire Economie. Wat indiener betreft is er meer aandacht gewenst voor de manier waarop Coevorden gaat inzetten op de vermindering van grondstoffengebruik en de wijze waarop circulaire economie bijdraagt aan biodiversiteits- en milieudoelen.

2.3 Onze ambities - 3. Economisch regionaal knooppunt - Waar zien we ruimte voor bedrijvigheid (pagina 22)

Hier wordt gesteld dat de gemeente de mogelijkheden voor een nieuw bedrijventerrein aan één van de regionale hoofdroutes, in het bijzonder de A37 wil verkennen. De omgeving van Geesbrug lijkt een kansrijke locatie voor (grootschalige) bedrijvigheid. Ook de gemeente Emmen verkent de mogelijkheden voor een bedrijventerrein voor grootschalige bedrijvigheid langs de A37. Om tot goede ruimtelijke keuzes en efficiënt ruimtegebruik te komen en te voorkomen dat er te veel ruimte wordt opgeofferd aan bedrijvigheid zijn wij van mening dat de verkenning voor een nieuw bedrijventerrein langs de A37 in nauwe afstemming met mogelijke ontwikkelingen in de aangrenzende gemeenten, en met name de gemeente Emmen, moet gebeuren.

Ambitiekaart Omgevingsvisie Coevorden (pagina 24)

Op de ambitiekaart staan een aantal ambities die in de tekst niet terugkomen en/of waarvan gezegd wordt dat er juist geen ruimte voor is. Het gaat hier specifiek om de ambitie voor extra woningbouw in Oosterhesselen en Aalden en voor het versterken van bedrijvigheid in Dalen. Indiener vraagt om duidelijkheid te scheppen over deze ambities, aan te geven welke keuze er gemaakt wordt en ervoor te zorgen dat de ambities in de tekst en op de ambitiekaart op elkaar aansluiten. De Natuur en Milieufederatie Drenthe blijft ook in de toekomst bereid om mee te denken en te onderzoeken hoe zij de gemeente Coevorden kan ondersteunen bij haar ambities om een nog groenere, duurzame en toekomstbestendige gemeente te worden, alsmede de vertaling van deze ambities in concrete programma's en uitvoeringsplannen.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 8

Indiener legt terecht de nadruk op de grote opgaven die er liggen rond biodiversiteit en klimaat(adaptatie). Daarbij zijn bodem en water, zoals ook het Rijk aangeeft, sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Indiener vraagt hier nog meer dan al gedaan is de nadruk op te leggen. Dit zou echter een herhaling van zetten betekenen zonder directe toegevoegde waarde. Van belang is dat de gemeente met de Omgevingsvisie deze principes onderschrijft en ze daarmee ook voorwaardelijk maakt voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en in de toekomst te ontwikkelen beleid. Dat is ook de plek waar ze concreet handen en voeten krijgen.

De ambitie om het gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen tegen te gaan in kwetsbare zones verwerken we in het Omgevingsplan. Daarbij sluiten we aan bij het beleid van de provincie en de afdeling milieutaken en handhaving van de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUDD).

Wat betreft de ambitie om in te zetten op lokaal produceren en verkopen merken we op dat dit typisch een ambitie is waarbij de samenleving, en in dit geval specifiek de agrarische sector, nodig is om het toekomstbeeld te verwezenlijken. De gemeente Coevorden hoopt ondernemers te inspireren met deze invalshoek.

In het Nationaal Programma Circulaire Economie spreekt men over een circulaire economie wanneer vrijwel alleen herbruikbare primaire, secundaire en duurzame biograndstoffen in omloop zijn. In een volledige circulaire economie zal er echter altijd een beperkte reststroom zijn die niet nuttig kan worden aangewend en als afval behandeld zal moeten worden. Om een circulaire economie te realiseren, zijn er drie operationele doelstellingen geformuleerd:

1. Het circulair ontwerpen van producten.
2. Het verduurzamen van consumptiepatronen.
3. Het verbeteren van de afvalscheiding en -inzameling.

Als gemeente kunnen we het meeste invloed uitoefenen op de derde doelstelling. Deze staat ook vermeld in de Omgevingsvisie. De uitwerking hiervan vindt plaats in het gemeentelijke afvalbeleid. Voor de volledigheid volgt hieronder een korte uitleg hoe we binnen dit beleidsveld in Coevorden vorm geven aan deze doelstelling.

Onze meest recente sorteeranalyses hebben laten zien dat in het restafval nog veel grondstoffen zitten die voor hergebruik in aanmerking komen. De nadruk leggen wij als gemeente dan ook op het reduceren van de hoeveelheid restafval. We verbeteren daarom de afvalscheiding en -inzameling door het voorzieningenniveau te verbeteren. We richten ons daarbij ook op de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. We zijn daarnaast bezig met het optimaliseren van het OPK-inzamelsysteem om meer oud papier op te kunnen halen, onderzoeken hoe we de milieustraten beter kunnen inrichten om ook de scheiding van grof afval beter te faciliteren en verkennen de invoering van aparte luiერinzameling in combinatie met een nieuwe tariefstructuur van de afvalstoffenheffing. Hiermee verwachten we in 2027 de 100kg restafval per inwoner op jaarbasis te kunnen realiseren.

Als gemeente kunnen we met bedrijven in gesprek gaan over hun circulaire ambities en hier een aanjagende rol in spelen. De uitvoering van dit onderdeel, inclusief het stimuleren van circulaire bedrijfsvoering en lokale gesloten kringlopen, valt onder de pijler Circulaire Economie van het

programma Duurzaamheid. Hier vorm aan geven vraagt nog bestuurlijke keuzes op het gebied van circulaire economie, bijvoorbeeld in relatie tot vestigingsklimaat.

Het verduurzamen van consumptiepatronen is de doelstelling waar wij het minste invloed op kunnen uitoefenen. Het gaat hier in grote mate om gedragsverandering dat met communicatie en educatie aangewakkerd zal moeten worden.

Wij delen de mening van initiatiefnemer dat bij een opgave als het verkennen van locaties voor nieuwe bedrijventerreinen afstemming en overleg met andere overheden noodzakelijk is. Wat betreft nieuwe bedrijventerreinen vindt daarom inderdaad nauw overleg plaats op het niveau van de regio en de provincie. De gemeente Emmen is daar bij betrokken.

Indiener heeft gelijk dat er sprake is van een discrepantie tussen de tekst over kansen voor woningbouw en de ambitiekaart. Naar aanleiding van de zienswijze viel ons bovendien op dat bij Geesbrug het icoon voor woningbouw mist. Deze nemen we daarom als nog op. We passen de visiekaart op dit punt aan. Daarnaast vraagt dit om een wijziging in de tekst.

Tot slot willen wij nog toevoegen dat we blij zijn met de bereidheid van indiener om te blijven meedenken en samen op te trekken. Hier maken we graag gebruik van.

Conclusie

De visie wordt op basis van de zienswijze aangepast in die zin dat de visiekaart in overeenstemming wordt gebracht met de tekst van de Omgevingsvisie.

Oude tekst: Voor woningbouw willen we in de eerste plaats inzetten op de grote kernen Coevorden, Dalen, Sleen en Schoonoord. Ook voor Geesbrug zien we vanwege de strategische ligging en de landschappelijke waarden reële ruimte voor uitbreiding. Met name het cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle gebied rondom Oosterhesselen, Zweeloo, Aalden en Meppen willen we juist ontzien. We geven hier invulling aan door de uitvoering van de in 2021 door de raad vastgestelde woonvisie.

Dit betekent niet dat andere kernen en buurtschappen volledig op slot zitten. Individuele, kleinschalige plannen en wooninitiatieven beoordelen we op hun merites. Plannen die passen in de aard en schaal van een dorp en die kwaliteit toevoegen aan de ruimte en de leefbaarheid zien we graag tegemoet. Denk hierbij aan transformatie van voormalige bedrijfspanden (al dan niet agrarisch), verdichting binnen de lintbebouwing en de combinatie van functies.

Nieuwe tekst: "Voor woningbouw willen we in de eerste plaats inzetten op de grote kernen Coevorden, Dalen, Sleen en Schoonoord. Ook voor Geesbrug zien we vanwege de strategische ligging op lange termijn reële ruimte voor uitbreiding. Met name het cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle gebied rondom Oosterhesselen, Zweeloo, Aalden en Meppen willen we juist ontzien. **Hierbij geldt een uitzondering voor de Wachthoornweg te Aalden en het terrein van voormalig vormingscentrum De Kléncke in Oosterhesselen, waar wel ruimte is voor woningbouw.** We geven hier invulling aan door de uitvoering van de in 2021 door de raad vastgestelde woonvisie.

Dit betekent niet dat andere kernen en buurtschappen volledig op slot zitten. Individuele, kleinschalige plannen en wooninitiatieven beoordelen we op hun merites. Plannen die passen in de aard en schaal van een dorp en die kwaliteit toevoegen aan de ruimte en de leefbaarheid zien we graag tegemoet. Denk hierbij aan transformatie van voormalige bedrijfspanden (al daar niet agrarisch), verdichting binnen de lintbebouwing en de combinatie van functies.

2.9 Zienswijze 9

Samenvatting

Ontwikkelingen

Indiener ziet bereikbaarheid per spoor als belangrijke voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen die ook een mobiliteitsbehoefte hebben. Indiener wil meedenken bij nieuwbouw van woningen langs het spoor in de nabijheid van stations, de verdichting rond stations en de vrije baan. Dat draagt bij aan de duurzame OV-bereikbaarheid in Nederland. Bouwen nabij het spoor is een samenspel met meerdere belangen dat ook afwegingen noodzakelijk maakt. Indiener wil daarbij graag een aantal aandachtspunten benoemen die in de uitwerking een rol zouden moeten spelen, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventueel toekomstige uitbreidingen van ProRail niet worden belemmerd.

Verder verzoekt indiener uw gemeente om haar - vooruitlopend op de Omgevingswet - actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen c.q. afspraken te maken alvorens tot uitvoering zal worden overgegaan.

Aspect Externe Veiligheid

Indiener verzoekt u voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).

Aspect Geluid

Indiener wijst u erop dat voor het aspect Geluid in relatie tot railverkeer in een akoestisch onderzoek de wettelijk verplichte brongegevens uit het geluidregister spoor gebruikt dienen te worden. Het gebruik van deze brongegevens borgt dat de toekomstige bewoners geen hogere geluidbelasting gaan ondervinden dan op basis van de wettelijke geluidproductieplafonds verwacht mag worden.

Aspect Trillingen

Indiener beoogt niet alleen voor gemeenten en provincies die plannen maken in de spooromgeving, maar ook voor toekomstige bewoners rond het spoor een "goede buur" te zijn. Indien de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen, bebouwing dichtbij het spoor mogelijk maken, kan trillinghinder voor de toekomstige bewoners/gebruikers ontstaan als gevolg van treinverkeer. Hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillinghinder in dit soort situaties acht indiener het gewenst dat er in de planvorming wel aandacht voor is. In het kader van de goede ruimtelijke ordening en de zorgvuldige voorbereiding van besluiten raadt indiener u aan om het aspect trillinghinder af te wegen, zoals door [Kenniscentrum InfoMil](#) wordt aanbevolen.

Indiener raadt u dan ook aan om het aspect trillingen te betrekken bij de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen. In dit kader verwijst indiener u naar de [Handreiking Nieuwbouw en Spoortrillingen](#).

Overwegen

Overwegen vormen een risico tussen weg- en spoorverkeer. Indiener verzoekt uw gemeente daarom contact op te nemen met ProRail indien de door uw gemeente voorgestelde visie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen effect kunnen hebben op de bestaande overwegen in uw gemeente. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan gewijzigd gebruik door het realiseren van een ontsluitingsroute voor een nieuwe woonwijk of bedrijventerrein. Ook verwijst indiener uw gemeente graag naar de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020-2025 waarin het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: I en W) haar visie op overwegveiligheid heeft beschreven. Het streven van I en W is om samen met ProRail, decentrale overheden, recreatieve belangenorganisaties en burgers te zorgen voor nul dodelijke slachtoffers en nul verstoringen op en rondom overwegen om een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit (trein- en wegverkeer) te kunnen garanderen. Meer informatie hierover vindt u [hier](#).

Waterpeil/Stabiliteit

De stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen mag niet worden beïnvloed. Uw gemeente dient te borgen dat plannen en/of werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen. Denk daarbij aan de inrichting en/of exploitatie van een Warmte Koude Opslagsysteem of een WADI, maar ook aanpassingen van watergangen.

Spoorwegwetgeving

Indiener wijst u op de in de Spoorwegwet c.a. vastgelegde beperkingengebieden voor hoofdspoorwegen. De beperkingengebieden staan vermeld in [artikel 21](#) van het Besluit hoofdspoorweginfrastructuur en in de [Regeling omgevingsregime hoofdspoorwegen](#). Binnen deze beperkingengebieden is voor te verrichten activiteiten op grond van artikel 19 van de Spoorwegwet een vergunning van ProRail vereist. Nadere informatie kunt u vinden via <https://www.prorail.nl/samenwerken/vergunningen-aanvragen>.

Spoorwegdoeleinden

Indiener verzoekt u zorg te dragen dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst zullen behouden. Ook verzoekt indiener uw gemeente om geen dubbelbestemmingen mogelijk te maken.

Percelen ProRail

In de Omgevingsvisie zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen "ProRail"). Indiener merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. Deze percelen zijn door ProRail benodigd ten behoeve van de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen.

De percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, dienen door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden. Indien u verzoekt u tevens alle percelen van ProRail te voorzien van de bestemming Verkeer-Railverkeer.

Bestaande rechten op percelen van derden ten behoeve van bereikbaarheid van ProRail assets dienen behouden te blijven.

Onderstations

De binnen het plangebied aanwezige onderstations mogen niet komen te vervallen. Deze onderstations zijn cruciaal voor de elektriciteitsvoorziening van de hoofdspoorweginfrastructuur en daarmee voor de bereikbaarheid van het spoor. Tevens verzoekt u indien u ervoor zorg te dragen dat de onderstations - net als in de huidige situatie - te allen tijde bereikbaar zullen zijn voor onderhouds- en hulpdiensten. Met het oog op potentiële risico's voor het bouwen nabij of boven een onderstation dient rekening te worden gehouden met een afstand van 10 meter gemeten vanaf de gevels van het onderstation.

Overige rai/gebonden gebouwen en ondergrondse infra

De binnen het plangebied aanwezige railgebonden gebouwen en ondergrondse infra, deel uitmakende van de hoofdspoorweginfrastructuur, al dan niet gelegen op percelen van ProRail, dienen te allen tijde bereikbaar te zijn en te blijven ten behoeve van het spoorwegaanpak en/of voor hulpdiensten.

Het functioneren van deze voorzieningen mag niet worden beïnvloed door ontwikkelingen in de omgeving.

Zicht op de stationsentree

Doordat de stationsomgeving een ideale plek is om je te vestigen, ziet ProRail de laatste jaren steeds meer verdichting en hoogbouw rond het station. Dit komt de vindbaarheid van een station niet ten goede. Reizigers voelen zich hierdoor onzeker, hetgeen een vorm van stress veroorzaakt. Ondanks dat er bewegwijzering is blijkt uit onderzoek dat zicht op de hoofdingang de beste manier is om het station te vinden. Zichtlijnen naar het station spelen daar een belangrijke rol in en ProRail wil graag dat binnen de planontwikkelingen de zichtlijnen geborgd blijven.

Windbeleving en windhinderrisico's

Hoogbouw rond het station heeft invloed op de windbeleving van de reiziger. Gemiddeld wachten reizigers 7 tot 10 minuten op een trein en dat doen ze bij voorkeur op het perron waar de trein halteert. Wachten met veel wind draagt niet bij aan een positieve stationsbeleving. Reizigers wachten bij voorkeur warm, beschermd en comfortabel. Helaas is er echter niet voldoende wachtgelegenheid voor elke reiziger. Daardoor is het van belang dat in de omgeving rekening wordt gehouden met de windbeleving op het perron. Hoogbouw rond het station heeft ook invloed op de windcirculatie/windstromen en kan risico's opleveren voor omliggende bebouwing (zoals schade aan daken/kappen) door veranderende windbelastingen. Hiermee dient rekening te worden gehouden.

Schaduwwerking op zonnepanelen

ProRail stelt zich als doel om in 2030 CO2 neutraal te opereren. Dat betekent dat vele daken en peronoverkappingen voorzien zijn of worden van zonnepanelen om zo voldoende stroom op te wekken voor verlichting, reisinformatie, liften en roltrappen. Indiener verzoekt derhalve bij het maken van plannen rekening te houden met mogelijke schaduwwerking op de ProRail zonnepanelen en indien nodig met ProRail in contact te treden, zodat voornoemde doelstelling van ProRail voor 2030 haalbaar blijft.

Zonneparken / reflectie in relatie tot hoofdspoorweginfrastructuur

Uit een risicoanalyse moet blijken dat zonnepanelen c.a. op bijvoorbeeld parkeerplaatsen en/of geluidschermen en/of langs spoorwegen geen negatief effect hebben op de hoofdspoorweginfrastructuur. Dat moet onder meer uit de vereiste EMC (elektromagnetische compatibiliteit) berekening blijken. En dan met name de weerstandsbeïnvloeding (geen aarding/aansluitpunten in buurt van het spoor conform bijgevoegde RLN00398) en diverse aspecten met betrekking tot aansluiting op het hoogspanningsnet. Ook voor de weerkaatsing van licht van zonnepanelen dient aangetoond te worden dat aanwezige seinen niet "overstraald" kunnen worden door lichtweerkaatsing door de zonnepanelen. Indiener adviseert u om deze risico's te laten berekenen en voordat gestart wordt met de realisatie van het zonnepark ProRail te voorzien van de uitkomsten.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 9

Indiener vestigt ten aanzien van een groot aantal onderwerpen de aandacht op het feit dat de belangen van indiener bij ontwikkelingen in de nabijheid van spoor, gebouwen of andere eigendommen altijd onderdeel van de afwegingen moeten zijn. En dat bij de ontwikkelingen afstemming plaats moet vinden en gebruik gemaakt moet worden van de daarvoor beschikbare databases (rond geluid en veiligheid). Dit heeft zeker ook betrekking op de onderwerpen die van belang zijn bij de juridische vertaling en borging in nu nog het bestemmingsplan en straks in het (tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente. In algemene zin geldt dat de belangen van en rond het spoor standaard onderwerp zijn van de afwegingen die gemaakt worden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Indiener zal daar in voorkomende gevallen en vroegtijdig bij worden betrokken.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de visie.

2.10 Zienswijze 10

Samenvatting

Het document wekt bij indiener de indruk dat er in zijn totaliteit minder concrete informatie in naar voren wordt gebracht en dito visies, ambities en concrete vergezichten in worden gepresenteerd. Wel worden in voorliggende Omgevingsvisie 2023 steeds terugkerend beleidsdocumenten aangehaald zoals met name de Woonvisie 2021 en de Economische visie 2019.

Maar bijv. het Stedenbouwkundig structuurplan "Het Wensbeeld." van december 2005, om maar eens een beleidsdocument te noemen komt indiener nergens tegen. Terwijl er diverse van de 20 Beslispunten uit dit Wensbeeld nog nimmer gerealiseerd zijn.

Zelfs de Weeshuisweide (punt 5.) waar inmiddels uitvoering aan gegeven wordt en de Markt & Haven (punt 1.) waar onlangs concept plannen voor zijn gepresenteerd wijken zoveel van (de geest van) het Wensbeeld af dat indiener zich afvraagt waar we mee bezig zijn. In ieder geval niet het optimale Stedenbouwkundig eindresultaat voor de binnenstad van Coevorden te bereiken.

Terwijl in dit Wensbeeld alle Stedenbouwkundige problemen integraal waren opgelost en er een prachtige binnenstad zou verrijzen, worden er sinds de eerste dag nadat de gemeenteraad het Wensbeeld in december 2005 UNANIEM heeft vastgesteld tot op de dag van vandaag zaken overhoop gehaald, daarmee nu doelend op de concept plannen voor de Markt & Haven, die (sluipenderwijs stukje voor stukje meer) ten koste gaan het beoogde eindplaatje dat behaald had kunnen worden als men dit Wensbeeld strikt was gevolgd!

Terwijl het opstellen van het Wensbeeld, al die jaren in samenspraak met de Klankbordgroep (bestaande uit ca. 30 verenigingen, stichtingen en organisaties uit het Coevorder middenveld), een kleine acht jaar in beslag heeft genomen en kapitalen gekost heeft wordt er nu simpelweg aan kapitaalvernietiging gedaan. Niet alleen bij de plannen voor Markt & Haven overigens.

Dit toont wel aan dat een gemeente een belangrijke taak heeft en dat is: strak de regie houden als een dergelijk veelomvattend integraal ontwikkeld beleidsstuk is vastgesteld.

Maar ieder nieuw gemeentebestuur en iedere nieuwe ambtenaar die het Wensbeeld onder zijn hoede krijgt geeft er zijn eigen draai aan met als gevolg dat het beoogde eindresultaat nooit gehaald wordt.

Zwakke punten Coevorden (stad) :

- Sociaal zwak (relatief lage inkomens)
- Ligt in een sociaal zwakke regio (zuid-oost Drenthe)

Sterke punten Coevorden (stad) :

- Historie
- Water

Conclusie: doe wat aan de zwakke punten en gebruik daarvoor de sterke punten.

Voorbeelden voor actie: voor de binnenstad van Coevorden is het vrij eenvoudig. Volg het Wensbeeld letterlijk.

– Parkeergarage onder Markt:

Want zolang dat niet gebeurt wordt het parkeren in de binnenstad nooit opgelost! Met een parkeerkelder onder de Markt is het parkeerprobleem voor de hele binnenstad in één keer opgelost. Dan heb je de auto's direct geparkeerd staan waar zij ook willen en moeten zijn, nl. in de KERN van het KERNWINKELGEBIED.

Nergens anders vandaan zul je in het centrum gemiddeld kortere looplijnen kunnen creëren dan daar vandaan! Je beperkt tegelijkertijd het rondrijden van gemotoriseerd verkeer in het van

Coevorden. En last but not least: Service aan de bezoeker van het centrum van Coevorden die geen plaats hen kan bieden.

Kosten parkeergarage onder Markt:

Er wordt altijd direct te berde gebracht dat een parkeergarage te duur is.

Ten eerste betreft het een investering in een betonbak die wel honderd (100) jaar meegaat. De gemeente moet de garage zelf exploiteren zodat ze de tarieven ook relatief laag kan houden. De nieuwe parkeerplaatsen aan de Oostersingel en op de Molenbelt zijn ook relatief duur omdat naast de aanlegkosten ook de gedeerde inkomsten gerekend dienen te worden gezien het feit dat de grond niet als bouwgrond verkocht gaat worden, wat conform het Wensbeeld en de daaruit voortgekomen vigerende bestemmingsplannen wel het geval zou zijn geweest. Verlies voor beide parkeerplaatsen te samen ca Euro 2.000.000,00. Geld dat aan de parkeergarage onder de Markt besteed had kunnen worden. Ook het realiseren van bebouwing op de Markt zelf levert weer een flinke som op die in de parkeergarage geïnvesteerd kan worden. In combinatie met de parkeergarage onder de Markt moet de gemeente het parkeren van auto's binnen de grachten met hetzelfde (goedkope) tarief als geld in de parkeergarage gaan belasten. Dan zal blijken dat iedereen die met de auto de binnenstad bezoekt in de parkeergarage gaat parkeren. Want centraal gelegen.

De bewoners van hetzelfde gebied krijgen dan een ontheffing voor het parkeren van hun auto.

Het huidige parkeerbeleid leidt op den duur tot verschuiving van het winkelbestand richting de nieuwe parkeerplaatsen Oostersingel en Molenbelt/Gansenhof.

Toen de parkeerplaats op de Weeshuisweide verscheen, die nu dus wordt geamoveerd, zag je exact dezelfde beweging. Winkels wisten niet hoe snel ze zich rond het kruispunt Rikkerstraat/Kromme Elleboog – Friesestraat moesten vestigen.

Gevolg: De winkelpanden rond de Markt worden minder interessant en komen wellicht zelfs leeg te staan. Men zal in ieder geval minder klandizie ontvangen en de tering naar de nering moeten zetten.

Ook de horeca rond de Markt zou op termijn nog weleens van een koude kermis thuis kunnen komen. Winkelend publiek verdwijnt er immers langzaam maar zeker.

- Waterwijk Coevorden: verleid mensen met hogere inkomens in Coevorden te komen wonen. Precies de categorie mensen met inkomens die in het inkomensgebouw van de stad Coevorden (te veel) ontbreken. De top van de pyramide om het beeldend uit te drukken. Dit zijn bovendien mensen die in hun vrije tijd vaak de kar trekken in het culturele circuit en/of voorzitter worden van één of andere vereniging, stichting of organisatie. En dus ook de sociale structuur van de stad niet alleen versterken maar ook veelzijdiger en diverser maken. Dat verleiden van die categorie mensen zou je kunnen doen door een Waterwijk te creëren. Daarvoor heeft indiener gebied aan het Alte Picardiekanaal in gedachten. (Percelen Vroege v.h. Kimman.) Een schets zal indiener z.s.m. aanreiken.
- Verleggen N34 richting Steenwijksmoer: nadere uitleg volgt evenals de tekening daarvan met de daarbij behorende motivatie.
- Fly-Over als aanvulling op of zelfs ter vervanging van de Spoorboog: nadere uitleg volgt evenals de tekening daarvan met de daarbij behorende motivatie.
- Werk aan een Binnenstad vol met winkels: nadere uitleg volgt.
- Duurzaamheid: ombouw tot gasloze stad. Nadere uitleg volgt.

De inhoudelijke onderbouwing van alle aangegeven punten volgt zo spoedig mogelijk evenals bijbehorende aanvullingen daarop.

REACTIE GEMEENTE OP ZIENSWIJZE 10

Wij stellen het op prijs dat indiener een uitgebreide zienswijze heeft ingediend. Het detailniveau van de opmerkingen in de zienswijze is echter een andere dan het abstractieniveau van de omgevingsvisie, die een toekomstbeeld op hoofdlijnen wil geven. De opmerkingen hebben eerder betrekking op het programma Binnenstad dan op de Omgevingsvisie.

Volledigheidshalve willen we hier nog wel opmerken dat de heer Khandekar, opsteller van het Wensbeeld, altijd nog door ons als supervisor van dat Wensbeeld wordt geconsulteerd. Zo ook bij het maken en vaststellen van de Ruimtelijke en Programmatische Visie Markt, Haven, Citadelpunt en Weeshuisweide (Visie Kasteelpark, De Zwarte Hond 2019). De nog te realiseren zaken vanuit het Wensbeeld zijn hierin nadrukkelijk een onderlegger geweest. Hiervoor is de heer Khandekar dan ook geconsulteerd en betrokken. Hij heeft zijn akkoord en enthousiasme uitgesproken op de Visie Kasteelpark. Er is in deze vastgestelde visie nadrukkelijk gekozen voor het schrappen van de parkeergarage onder de Markt.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de visie.

3 Wijzigingen omgevingsvisie

De zienswijzen leiden tot de volgende wijzigingen in de omgevingsvisie.

Het kaartmateriaal van de gebieden en gebiedskompassen wordt voorzien van alle plaatsnamen.

Afkortingen worden, waar mogelijk, de eerste keer dat ze gebruikt worden uitgeschreven.

Op pagina 17 aanpassen van de tekst

~~" Voor woningbouw willen we in de eerste plaats inzetten op de grote kernen Coevorden, Dalen, Sleen en Schoonoord. Ook voor Geesbrug zien we vanwege de strategische ligging en de landschappelijke waarden reële ruimte voor uitbreiding. Met name het cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle gebied rondom Oosterhesselen, Zweeloo, Aalden en Meppen willen we juist ontzien. In zoveel mogelijk dorpen zoeken we ruimte voor woningbouw. Wel willen we in de eerste plaats inzetten op de grote kernen Coevorden, Dalen, Sleen en Schoonoord. Ook voor Geesbrug zien we vanwege de strategische ligging ruimte voor uitbreiding. Het cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle beekdalgebied rondom Oosterhesselen, Zweeloo, Aalden en Meppen ontzien we daarbij niet. Hierbij geldt een uitzondering voor de Wachthoornweg te Aalden en het terrein van voormalig vormingscentrum De Klencke in Oosterhesselen, waar wel ruimte is voor woningbouw.. We geven hier invulling aan door de uitvoering van de in 2021 door de raad vastgestelde woonvisie."~~

~~Dit betekent niet dat andere kernen en buurtschappen volledig op slot zitten. Individuele, kleinschalige plannen en wooninitiatieven beoordelen we op hun merites. Plannen die passen in de aard en schaal van een dorp en die kwaliteit toevoegen aan de ruimte en de leefbaarheid zien we graag tegemoet. Denk hierbij aan transformatie van voormalige bedrijfspanden (al dan niet agrarisch), verdichting binnen de lintbebouwing en de combinatie van functies.~~

Ambitiekaart: het icoon woningbouw voegen we toe bij Geesbrug.

Bijlage

1. Zienswijzen

Zienswijze 1

Gemeente Coevorden
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 2
7740 AA Coevorden

Datum : 17 mei 2023
Betreft : **Zienswijze ontwerp-Omgevingsvisie Coevorden**

Per aangetekende post
Per reguliere post

Geachte gemeenteraad,

De afgelopen periode is het ontwerp van de Omgevingsvisie Coevorden opgesteld. Dit ontwerp doorloopt een zienswijze- en overlegprocedure voor de periode van zes weken tot en met 20 juni 2023.

Namens de cumelabedrijven (leden) van Cumela Nederland die in de gemeente Coevorden zijn gevestigd en werkzaam zijn, wordt een zienswijze ingediend in relatie tot de Omgevingsvisie. In deze zienswijze worden naast de motivatie als belanghebbende, de activiteiten van de cumelasector en diens maatschappelijke uitdagingen nader toegelicht. Tot slot wordt ingegaan op enkele inhoudelijke thema's.

Belanghebbende

Cumela Nederland is de brancheorganisatie van de ondernemers die met mensen en materieel als specialisten in de groen-, grond- en infrasector werken. Dat doen zij als dienstverlener voor belangrijke opdrachtgevers als agrariërs, gemeenten, waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat, bedrijven en natuurschappen. De werkzaamheden van cumelabedrijven bestaan onder andere uit (agrarisch) loonwerk, grondwerkzaamheden, cultuurtechnische werkzaamheden, mestaanwending, infrastructurele projecten, be- en verwerking van meststoffen, compostering en onderhoud van (openbare) groenvoorzieningen, natuurgebieden en oppervlaktewater.

Eén van de kerntaken van Cumela Nederland is het behartigen van de belangen van de bedrijven in deze sector in de breedste zin van het woord. Namens onze leden die in de gemeente Coevorden zijn gevestigd wordt deze zienswijze ingediend.

Binnen de gemeente Coevorden zijn deze bedrijven nagenoeg allemaal in het buitengebied en/of landelijk gebied van uw gemeente gevestigd. Deze bedrijven bieden een stabiele werkgelegenheid en dragen bij aan een sterk markteconomisch aandeel van het landelijk gebied. Deze ondernemingen 'bewerken' op enigerlei wijze, als cumelabedrijf in de vorm van verhuur of (onder)aanneming, op basis van inschatting 80 - 85% van de gronden (landbouw, watergangen, natuur, infrastructuur, groen-blauwe sector, stedelijk gebied etc.) binnen de gemeente.

Cumela Nederland kan derhalve worden aangemerkt als belanghebbende. Om de belangen van en omgevingswaarden voor deze bedrijven in het buitengebied te beschermen is deze zienswijze ingediend.

Maatschappelijke uitdagingen en verantwoordelijkheden van de cumelasector

De cumelasector speelt met haar dienstverlening een belangrijke rol bij veel maatschappelijke uitdagingen in het algemeen alsmede bij 'uitdagingen' welke u als gemeente ook grotendeels benoemd in onderhavige visie, waarvan de meeste direct of indirect een positieve bijdrage leveren aan:

- De verbetering van lucht- en water- en bodemkwaliteit;
- De verbetering van waterveiligheid;
- Ecologisch verantwoord beheer van de groene ruimte;
- Bestendigen van duurzame landbouw en voedselproductie;
- Het creëren van korte circulaire stromen waarbij minder afval ontstaat;
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid;
- Het versnellen van de energietransitie;
- Het versterken van het landschap en natuur;
- Het behouden en versterken van werkgelegenheid en participatie in plattelandsgemeenten.

Hoe dragen cumelabedrijven bij aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen en wat hebben ze daarvoor nodig

Cumelabedrijven dragen bij aan deze maatschappelijke opgaven vanuit hun technologische kennis, hun natuurlijke drang om te innoveren en hun mentaliteit om altijd hard te willen werken en probleemoplossend bezig te zijn. Hieronder zijn de belangrijkste pijlers voor cumelabedrijven weergegeven.

1. Vakbekwaam en goed opgeleid personeel

De basis voor ieder cumelabedrijf is gemotiveerd, goed opgeleid en getraind personeel. Maatschappelijke ontwikkelingen verlangen een steeds bredere en diepere vakkennis van de ondernemer en diens medewerkers. Ze moeten niet alleen kunnen uitleggen wat ze doen, maar ook waarom ze dit doen. Ondernemers doen dit door hun vakkrachten voortdurend op te leiden, te trainen en bij te scholen. Naast persoonlijke opleidingen en trainingen maakt ook procescertificering op bedrijfsniveau hier onderdeel van uit. Bovendien hebben cumelabedrijven door hun jarenlange ervaring zeer nuttige regio-specifieke gebiedskennis waardoor zij hun werkzaamheden effectief en rendabel realiseren.

Kennis van cumelabedrijven door opleiding of certificering bestaat o.a. uit:

- Veiligheid
- Keuring en onderhoud machines
- Green Deal 'Het nieuwe draaien' (efficiënt & zuinig machines bedienen)
- Bodemkunde
- Bemesting & teelt (precisielandbouw)
- (Water-)bodemverbetering
- Voedselveiligheid

2. Innovatief machinepark & dito werkwijze

Naast vakbekwame mensen is het moderne machinepark de tweede belangrijke pijler voor een cumela-ondernemer. Cumela-ondernemers onderhouden hun machines zorgvuldig, maken optimaal gebruik van technologische mogelijkheden en innovaties en staan regelmatig zelf aan de wieg van nieuwe ontwikkelingen. Oplossingen die zij voor de maatschappelijke uitdagingen bedenken zijn zeer uiteenlopend en divers.

Concrete voorbeelden zijn:

- Precisielandbouw met gebruik van
 - o GPS-technologie
 - o Drone-technologie
 - o Drukwisselsystemen / lage bandendruk
- Natuurbeheer met gebruik van bovengenoemde systemen
- Gebruik van een jong machinepark, vervanging iedere 6 – 10 jaar
- Uitrusting nieuwe machines met
 - o Roetfilter en scr.-katalysator
 - o Hybride technologie
 - o Retrofit nabehandelingssystemen
- Gebruik schonere biobrandstoffen
- Ontwikkeling en aanschaf van emissievrije aandrijvingen
 - o Elektrisch
 - o Waterstof
 - o Mierenzuur

3. Moderne bedrijfslocaties, lokaal in het landelijk werkgebied

Cumela-ondernemers onderzoeken bij bestaande en nieuwe bedrijfslocaties steeds de mogelijkheden om de impact op de omgeving te minimaliseren en hun bedrijfsprocessen optimaal in te richten. Keuzes op het gebied van bovengenoemde maatschappelijke doelen worden weloverwogen gemaakt. Bij cumelabedrijven c.q. loonbedrijven heeft er de laatste jaren inherent aan de ontwikkelingen van het buitengebied in brede zin, een herverdeling van werkvelden plaatsgevonden. Niet enkel de agrariërs zijn beheerder van het buitengebied of opdrachtgever voor het uitvoeren van werken.

***Cumelasector:** De bedrijven in de cumelasector zijn uniek in hun soort. De sector bestaat uit circa 3.000 bedrijven met een gemiddelde bedrijfsomvang van circa 15 FTE per bedrijf. De gemiddelde bedrijfsoppervlakte bedraagt ongeveer 1,25 hectare. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat de cumelasector de grootste werkgever is voor personeel in (en uit) het landelijk gebied met een totale jaarlijkse bruto omzet van vier miljard euro. Circa 90% - 95% van de bedrijven in de cumelasector zijn gevestigd in het buitengebied.*

***Definitie cumelabedrijf:** bedrijf dat geheel of in overwegende mate gericht is op het leveren van goederen en diensten in het landelijk gebied, aan agrarische bedrijven, niet-agrarische bedrijven en overheden, waaronder begrepen dienstverlening ten behoeve van landbouw, grondverzet, groenbeheer, natuur, bosbouw, cultuurtechniek en infra, waarbij gebruik wordt gemaakt van (landbouw-)voertuigen, motorrijtuigen met beperkte snelheid, werktuigen (graafmachines / shovels) en transportmaterieel, met inbegrip van een strategische werkvoorraad aan hulp-, bouw-, grond- of reststoffen (circulariteit).*

De feitelijke activiteiten en de aard van de cumelabedrijven op de bedrijfslocatie, zijn de afgelopen jaren beperkt gewijzigd. De ruimte van het bedrijfsterrein van een cumelabedrijf wordt hoofdzakelijk gebruikt voor:

- Stalling van landbouwmachines, motorrijtuigen met beperkte snelheid, werktuigen en overige hulpmiddelen.
- Onderhoud en reparatie aan eigen materieel.
- Ruimte t.b.v. een strategische werkvoorraad van grond- en circulaire stoffen, welke primair vrijkomen bij eigen werkzaamheden en weer lokaal toegepast kunnen worden (hoofdzakelijk groen en grond).
- Voldoende ranggeerruimte om veilig te kunnen werken.

Tot slot is de beschikbaarheid van een bedrijfswoning essentieel in de organisatie van de cumelabedrijven. Door de platte organisatie is een korte lijn tussen directie en uitvoering zowel bedrijfsmatig als economisch van groot belang.

Cumelabedrijven zijn hoofdzakelijk actief in het buitengebied. Het is derhalve essentieel dat deze bedrijven centraal in het werkgebied zijn gelegen met de bedrijfslocatie. Het is van groot belang dat deze positie van deze specifieke bedrijfstak in én voor het landelijk gebied (in brede zin) erkend wordt en behouden blijft, zodat deze bedrijven met inachtneming van de omgevingswaarden de bijdrage kunnen blijven leveren (continuïteit) voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie gemeente Coevorden

Middels deze zienswijze verzoeken wij u, om het bestaansrecht van onze (lid-)bedrijven – in het buitengebied – te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving. Dit geldt in relatie tot de vigerende vestigingslocatie alsmede aangaande de uitvoering van werken i.c. ‘de plicht’ die onze bedrijven hebben om invulling te geven aan de omgevingswaarden, beheer en behoud van de openbare ruimte in brede zin alsmede op het gebied van lokale circulaire economie en duurzaamheid. Wij vragen u dan ook om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied mogelijk te maken om uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities.

Aangaande de ambitie in de visie vervullen de cumelabedrijven reeds een belangrijke rol voor het landelijk gebied in relatie tot aanleg, behouden en versterken van natuur, landschap, economie en passend hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing.

Gezien de omvang van de activiteiten, deels agrarisch maar ook aanverwant niet-agrarisch, het materieel en materiaal dat wordt toegepast en de ligging ten aanzien van de opdrachtgevers (veelal in het buitengebied) is de ligging van de bedrijfslocaties van cumelabedrijven in het buitengebied essentieel. In de visie wordt een transformatie van de landbouw beoogd. Dit kan en gaat niet zonder de inbreng en participatie van de cumelabedrijven. Zij zorgen voor een groot deel van het agrarische beheer en productie van de landbouwgronden. Daarnaast dragen de bedrijven zorg voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van de overige gronden binnen de gemeente.

Een belangrijk kenmerk hierbij is, zoals genoemd, de vestigingsplaats van de cumelabedrijven in het buitengebied. Dit typeert deze bedrijfstak, alsmede de concurrentiepositie in de sector.

Door cumelabedrijven niet naar een industrieterrein te verplaatsen worden mogelijke hinderlijke situaties voorkomen. Ontsluitingswegen nabij een industrieterrein zijn vaak niet op de machines berekend en het werk is veelal in het buitengebied. Zo worden onnodige verkeersbewegingen voorkomen.

Vanuit Cumela Nederland nemen wij (tevens) onze verantwoordelijkheid aangaande landbouwverkeer, milieueffecten, natuur, biodiversiteit, energie en duurzaamheid alsmede circulariteit (circulaire economie).

Deze thema's zien wij ook reeds terug in uw visie. Aangaande deze onderwerpen kan de cumelasector een belangrijke bijdrage leveren in uw gemeente. De transitie naar een circulaire economie zal voor alle economische sectoren een omschakeling in productie- en logistieke processen betekenen. Uitdagingen hierbij zijn onder meer:

- de optimalisatie van de inzet van energie en grondstoffen;
- ketensamenwerking en het sluiten van kringlopen;
- zoeken naar andere productieprocessen en verdienmodellen.

Het hoogwaardig hergebruik van afval- en reststromen staat volop in de belangstelling. In september 2016 heeft het Kabinet het Rijksbrede programma Nederland circulair in 2050 gepresenteerd. Hierin zet zij het perspectief op een circulaire economie uiteen: een economie waarin onder meer biotische grondstoffen efficiënt worden ingezet en optimaal worden hergebruikt. Ook beleidsambities met betrekking tot de biobased economy leiden tot een herwaardering van (met name organische) reststromen, namelijk als grondstof voor hoogwaardige biobased producten.

Als organisatie en de afzonderlijke bedrijven zijn wij reeds doende met genoemde 'transitie'. Voormelde ontwikkelingen zijn voor opdrachtgevers en cumelabedrijven reeds aanleiding om 'anders' te 'kijken' naar de reststromen die zij produceren, bijvoorbeeld groenafvalstromen die vrijkomen bij het beheer van groenstroken en wegbermen of grond die beschikbaar komt als gevolg van verschraling van natuurgebieden. Niet langer zien zij deze stromen als 'waardeloos afval', maar veel meer als potentiële grondstoffen voor nuttige toepassingen. Voor het uitvoering geven van een circulaire economie is voldoende (buiten)opslag noodzakelijk.

Resumé

Zonder uitputtend te zijn herkennen wij ons als organisatie (namens onze leden) reeds in grote mate in de voorliggende visie. Desalniettemin zijn er ook diverse thema's c.q. aspecten, zoals voormeld, welke specifiek en in belangrijke mate voor deze 'unieke' bedrijven bijzondere aandacht behoeven en redelijkerwijs erkend dan wel betrokken dienen te worden in de visie (en bij de verdere uitwerking van instrumenten in het kader van de Omgevingswet).

In de visie komt de uitnodiging om het met elkaar te doen nadrukkelijk tot uiting. Als organisatie gaan wij graag op deze uitnodiging in. Ten eerste via deze reactie / zienswijze, maar ook op andere wijze willen / kunnen wij participeren bij de verdere uitwerking van de ambities.

Gewijzigd vaststellen

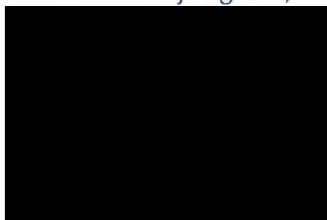
Verzocht wordt deze zienswijze gegrond te verklaren en conform de beleidslijn van de Omgevingswet, waarbij de gedachte gericht is op 'Ja, mits.....', de ontwerp-omgevingsvisie gemeente Coevorden op grond van de genoemde aspecten gewijzigd vast te stellen i.c. de genoemde aspecten in deze visie c.q. bestemmingsplan (later: omgevingsplan) te betrekken.

Verzocht wordt om samen met ons als belangrijke sector in het buitengebied te kijken naar reële mogelijkheden om het buitengebied / grondgebied van de gemeente Coevorden veiliger, mooier en beter te maken. Wij verzoeken u derhalve om met inachtneming van onderhavige zienswijze deze belangen en gevolgen te heroverwegen.

Indien nadere informatie of een toelichting gewenst is, dan zijn wij uiteraard meer dan bereid om daaraan te voldoen. U en uw medewerkers zijn van harte welkom bij enkele van onze cumelabedrijven om een beter inzicht te krijgen in de uitdagingen en verantwoordelijkheden die onze leden elke dag weer aangaan en thema's gerelateerd aan het buitengebied zoals ruimtegebruik, duurzaamheid, verkeersveiligheid, de kringloop economie en afstanden tot gevoelige objecten te bespreken.

Voor (inhoudelijke) vragen, toelichting e.d. wordt verzocht u te wenden tot ondergetekende, [REDACTED]
[REDACTED] (M: 06 [REDACTED] / E: [REDACTED]@cumela.nl).

Met vriendelijke groet,

Juridisch adviseur Omgevingsrecht

Cumela Nederland is een handelsnaam van de Vereniging Cumela Nederland. Statutair gevestigd aan de Nijverheidsstraat 13 in Nijkerk en ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 40477842.

Zienswijze 2

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 14 juni 2023 17:06
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Omgevingsvisie Coevorden

Geachte mevrouw [REDACTED],

Naar aanleiding van uw mail van 11 mei jl. sturen wij u hierbij onze zienswijze.

Wij zijn verbaasd over hoe weinig er in de omgevingsvisie wordt gesproken over 't Haantje en Kibbelveen. In de inleiding is de eerste zin: *De Omgevingsvisie is een visie op de leefomgeving in onze gemeente*. Wij vragen ons echter af wat de visie van de gemeente Coevorden is voor 't Haantje en Kibbelveen. Dit kunnen wij niet opmaken uit deze omgevingsvisie.

Op de Ambitiekaart op pagina 24 staan 't Haantje en Kibbelveen niet eens vermeld. Waarom worden hier niet alle dorpen genoemd? Zelfs Den Hool en Padhuis staat vermeld. Ook in het hoofdstuk het Gebiedskompas - Het reusachtige noorden worden wij niet vermeld op de kaart.

In het Gebiedskompas - Het reusachtige noorden staat op pagina 36 de volgende alinea:

In lintdorpen gaat het meeste (en ook doorgaande) verkeer over de hoofdweg door het dorp. Dat vraagt van ons voortdurende aandacht voor doorstroming, verkeersveiligheid en verblijfskwaliteit. Want deze wegen zijn ook de routes voor de (recreatieve) fietsers en de 'ader' waar de meeste voorzieningen aan liggen.

Wij hebben als dorp echter niet het idee dat er zo gedacht wordt aan de fietsvoorzieningen in 't Haantje. Het fietspad tussen 't Haantje en Noord-Sleen ligt er in erbarmelijke staat bij en er is niet meer met goed fatsoen overheen te fietsen. De staat van de fietspaden (en dat geldt ook voor de weg in Kibbelveen) kunnen we niet genoeg benadrukken. Al jarenlang brengen we dit op alle mogelijke manieren ter sprake zoals tijdens diverse wijk- en dorpenrondes en ook in onze rechtstreekse contacten. We zien een grote en zorgwekkende stijging in het aantal mensen (ook ouderen en kinderen) dat uitwijkt naar de naastgelegen wegen die daar niet op ingericht zijn. Dit resulteert erin dat veel fietsers zich op de weg begeven. Dit levert regelmatig zeer gevaarlijke situaties op. Op de weg wordt over het algemeen hard gereden en ook vaak met grote voertuigen, denk aan trekkers en vrachtwagens. Zeker voor de schoolgaande jeugd, die dagelijks gebruikmaakt van het fietspad, is dit zeer gevaarlijk. Maar ook voor de recreatieve fietsers. Uit de visie maken wij op dat de gemeente Coevorden recreatie in dit gebied erg belangrijk vindt. Door slecht onderhoud aan het fietspad, blijven fietsers uiteindelijk ook weg.

Minder verlichting in de dorpen is zeer begrijpelijk. Echter moet het geen gevaarlijke situaties opleveren. Dat gebeurt nu wel. Op het eerder genoemde fietspad is op een bepaald stuk geen verlichting. Op dit stuk fiets je door dichte bebossing en kan je daardoor niet zien waar je fiets als het donker is. Ook in het fietstunneltje is de verlichting slecht. Heeft de gemeente wel eens gedacht aan lantaarnpalen die aangaan wanneer er iemand aankomt?

Ook is de visie erg gericht op Schoonoord. Het lijkt erop dat dit het enige dorp is in het Gebiedskompas - Het reusachtige noorden.

Uiteraard begrijpen wij dat de gemeente Coevorden uit veel kleine dorpen bestaat die allemaal hun eigen wensen hebben. Niet alle wensen kunnen vervuld worden. Echter kunnen wij op basis van deze omgevingsvisie niet opmaken waar de gemeente heen wil met onze dorpen. Wat is de visie op 't Haantje en Kibbelveen?

Met vriendelijke groet,

namens [REDACTED],

[REDACTED]

secretaris

Zienswijze 3

Gemeenteraad gemeente Coevorden

Kasteel 1

7741 GC Coevorden

[REDACTED]

Haven 4

7741 JV Coevorden

Coevorden, 08-06-2023

Betreft: Algemene zienswijze Omgevingsvisie Gemeente Coevorden

Geachte Raad,

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van de Omgevingsvisie Gemeente Coevorden.

Graag geven wij in algemene zin onze zienswijze m.b.t. de omgevingsvisie.

1. Met veel interesse hebben wij gekeken naar de passages die betrekking hebben op Toerisme en Recreatie in onze mooie gemeente.
2. Het kaartje van de gemeente op pagina 11 waar o.a. Coevorden Recreatief op vermeld staan is verre van compleet. Advies onzerzijds is om de juiste afdeling van de gemeente hier bij te betrekken dan wel in overleg te gaan met Stichting ToReCo.
3. In de visie is gebruik gemaakt van diverse gebieds-compassen. Ons inziens geeft dit duidelijkheid voor de gebieden. Echter wij vinden het wel van belang dat dit nog nader wordt uitgewerkt. Wat is nog wel mogelijk op het gebied van recreatie en toerisme? In de gebieden waar niet zo veel mogelijk lijkt vinden wij dat volop ingezet moet worden op een kwaliteitsimpuls en verduurzaming van bestaande activiteiten. Ook het voorzieningenniveau is hierbij van groot belang.
4. Uiteraard onderschrijven wij het uitgangspunt om ook in 2040 nog steeds een evenwichtig platteland te hebben MET toerisme en recreatie.
5. Goed is te zien dat er aandacht is voor de vele banen die Toerisme en Recreatie oplevert.
6. Verder wordt aangegeven dat het handelen en het doen binnen de gemeentelijke organisatie durf, eigenheid, grensverleggend, verbindend en trots dient uit te stralen. Wij kunnen het hier alleen maar mee eens zijn.
7. De allergrootse uitdaging is om het geheel, onder 5 benoemd, binnen de werkprocessen in te bedden en dat er ook op de wijze wordt gehandeld. Ook wij maken ons zorgen over het grote verloop en de vele vacatures binnen de organisatie van de gemeente Coevorden.

Hopende u hiermee van dienst te zijn geweest.

Namens het Bestuur van [REDACTED]

[REDACTED] voorzitter

Zienswijze 4

Geacht college,

De door u gestarte ruimtelijke procedure vraagt ons te reageren. Wij stellen het voor de toekomst op prijs om kennis te nemen van ruimtelijke procedures die van invloed zijn op ons dorp Dalen. Het bericht ontvingen wij erg laat, hetgeen ons minder tijd geeft te reageren. Wij vragen u dan ook om dergelijke procedures schriftelijk aan ons kenbaar te maken en niet alleen te steunen op www.overheid.nl. Immers uw college en Dorpsbelangen Dalen staan samen midden in de samenleving.

Het valt ons op dat de huidige en toekomstige marktontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid onvoldoende zijn meegenomen in de omgevingsvisie. Denk hierbij aan de ontwikkelingen van geothermische aardwarmte, aquathermie, batterijopslag (in welke vorm dan ook), afkoppeling van het openbare nutsleidingennet en wijkgerichte productie en of opslag. Wij missen de inzet op duurzame mobiliteit.

Ook de ontwikkelingen op het gebied van productie van elektriciteit door middel van werktuigbouwkundige installatie die wind opvangen en groene elektriciteit opwekken. Het is achterhaald dat er alleen maar gesproken wordt over windmolens (VAT of HAT). Ook de plaats van deze installaties kan ruimer worden geïnterpreteerd. Bedrijven moeten, wel of niet bij wet, van de overheid verduurzamen. Niet alle bedrijven hebben de mogelijkheid om fysiek en ruimtelijk deze installaties volgens het huidige beleid te plaatsen. Denk ruimer. De ontwikkelingen en innovaties van de windtechnieken gaan sneller dan het beleid van overheden. Ons advies is dan ook om meer ruimte te geven dan alleen voor windmolens. Marktpartijen krijgen hierdoor ruimte om op basis van eigen inzicht en binnen de ruimtelijke kaders te verduurzamen. Denk hierbij aan de bevestiging van de genoemde technieken op/aan/naast bedrijfsgebouwen op de industrieterreinen. Tien jaar geleden waren de grootschalige zonneparken ook “not done”, nu staat Nederland vol met deze zonneparken. Ook de gemeente Coevorden heeft deze parken binnen haar gemeentegrenzen.

In de visie wordt de wil getoond dat de opbrengst bij wind en zonneparken ten goede komt aan de lokale gemeenschap, lokale ondernemers en/of terrein behorende organisaties. Dit conform het klimaatakkoord. Echter zonder vastgesteld beleid valt er bij de ontwikkelaars, zoals bij u bekend, niets af te dwingen. **Wij vragen u dan ook met spoed een algemeen beleid lokaal eigendom en/of participatie vast te stellen. Vergelijkbaar met het beleidskader participatie Zonneroute A37.**

Citaat: We zorgen voor kruiden- en bloemrijke bermen door ecologisch groenbeheer en maaibeeld; en natuurlijke oevers langs beken en waterlopen. Welke rol ziet de gemeente voor zichzelf? Ook de gemeentelijke bermen binnen en buiten de dorpen en met een extra extensief maaibeeld?

Citaat: Economisch regionaal knooppunt: Coevorden ontwikkelt zich verder als knooppunt in een (internationale) regio. De historische vestingstad is het middelpunt. Er zijn goede verbindingen via weg, water en spoor en er is ruimte voor het bedrijfsleven. **Wordt hier niet bedoeld de bedrijventerreinen bij Coevorden, i.p.v. een historische binnenstad?**

Citaat: Samen met onze veiligheidspartners zoals VRD, Politie, Brandweer en GHOR zetten we ons in om deze risico's te beperken waar mogelijk en brand te bestrijden waar nodig. BOCE-verband. De gemiddelde burger begrijpt deze afkorting niet. **Ons advies is de afkortingen volledig uit te schrijven.**

Citaat: Onze uitgangspunten voor milieukwaliteit Voor verschillende milieuaspecten gelden landelijke en Europese regels. We hebben als gemeente de ruimte om daar op onderdelen een eigen lijn in te kiezen en verschillen te maken waar dat nodig is. Want elk gebied is anders en vraagt maatwerk. Daarom werken we vanuit de volgende uitgangspunten: - De kwaliteitseisen die door het Rijk zijn vastgesteld vormen voor ons het minimale niveau. - De milieukwaliteit blijft bij ontwikkelingen behouden en verbetert bij voorkeur zelfs. - We zorgen dat de milieukwaliteit in een gebied aansluit bij de functie van een gebied. - We bieden ruimte om te experimenteren. In die gevallen laten we een plan onder voorwaarden toe en zullen we de milieukwaliteit steeds monitoren om zo nodig aan de hand daarvan bij te stellen. - We kiezen bij de verbetering en bescherming van milieukwaliteit bij voorkeur voor een aanpak bij de bron. - ***De vervuiler betaalt en de belanghebbenden betalen mee.***

Belanghebbenden zijn ook personen die een zienswijze indienen, betalen zij ook mee, of is een andere woordkeuze beter?

Verder willen wij u meegeven, dit buiten de kaders van de omgevingsvisie, om in eerste aanleg bij een initiatief buiten het vigerende bestemmingsplan, meer en direct duidelijkheid te geven over het wel of niet mogelijk maken van het initiatief. Nu bereiken ons berichten dat de marktpartij in eerste aanleg een volledige Quick Scan (soms voor alle locaties) moet aanleveren, alvorens de gemeente een “ja, maar” kan geven. Marktpartijen en inwoners worden onnodig op kosten gejaagd, met het risico dat het initiatief niet van de grond komt en er een economische of sociaal/maatschappelijke achteruitgang ontstaat. Ook bestaat een reëel risico dat de moed wordt ontnomen om te ontwikkelen.

Was getekend de werkgroep Duurzaam Dalen

VZ.

Zienswijze 5

Zuinig op het buitengebied.

Het gebied ten zuiden van Dalen,(globaal begrensd aan de noordkant door de spoorbaan, aan de zuidkant door de Vliers/Drift, aan de oostkant door de Nieuwe Dalerveensestraat en aan de westkant door de Huidmaten/Reindersdijk), is een landschappelijk fraai gebied. Het is nog een redelijk kleinschalig coulissen landschap. Kenmerkend voor dit landschap zijn de vele houtwallen. Het ligt op de grens van het zand en het veen. Mooie bijkomstigheid is dat ook het sportveld Grootveld, de ijsbaan en de Daoler Tuun binnen het gebied liggen. Veel wandel- en fietsroutes lopen door het gebied

Het is het uitloopgebied geworden voor de inwoners van Dalen. Er wordt gefietst, gewandeld en getrimd. Daarom is het van belang dat het landschap in zijn huidige vorm blijft bestaan en beter nog is de landschappelijke/natuurwaarden waar mogelijk te verbeteren

Hierbij denken we aan, het onderhoud/renovatie van de houtwallen, ook op particuliere gronden. Het aanbrengen van nieuwe groenelementen w.o. bloemrijke bermen en akkerranden. Natuurvriendelijk inrichten van de twee waterlopen die in het gebied liggen. Ook kleinschalige verkooppunten met streekeigen producten passen hier goed in.

Wij zouden graag zien dat deze zienswijze wordt meegenomen bij het opstellen van de gebiedsvisie en is tevens onderdeel van de plannen van de werkgroep Groen voor de komende periode.

Zienswijze 6

Van: [REDACTED]

Verzonden: zondag 11 juni 2023 18:29

Aan: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: Omgevingsvisie vanuit de werkgroep SamenDalen

Beste allen,

We hebben als werkgroep gekeken naar de omgevingsvisie. Die is heel globaal en voor Dalen vinden we dat er voldoende ontwikkelingsmogelijkheden in staan, zoals bedrijvigheid en wonen.

Graag zouden we aandacht willen vragen voor het vraagstuk van de biodiversiteit. De gemeente neemt dit als uitgangspunt, maar in de vertaling zien we daar niet heel veel van terug. Voor landbouw zijn er gebieden aangewezen, waar veel ontwikkeling mogelijk is.

De vertaling van het omgekeerde daarvan is dat je juist in en om de dorpen werkt vanuit een visie gericht op biodiversiteit en extensivering van de landbouw. Dit met het oog op de grote vraagstukken rond landbouw, maar zeker ook met het oog op leefbaarheid, toerisme en recreatie vanuit de dorpen. Dat komt echter niet terug in de visie.

De gemeente geeft in de notitie het volgende aan:

Elders in het land vinden bijvoorbeeld al experimenten plaats met 'landschapsgrond': een tussenvorm tussen landbouw- en natuurgrond. De gewenste extensieve bedrijfsvoering op deze grond wordt mogelijk gemaakt door 'herwaardering' van de grondwaarde: de boer ontvangt een deel van de grondwaarde onder voorwaarde van extensivering. Wij pleiten voor een dergelijk concept, maar zitten als gemeente niet aan de knoppen.

De gemeente beperkt de eigen inzet tot bermbeheer en houtwallen. Omdat de gemeente niet aan de knoppen zit.

Echter, er zijn ook gemeentelijke gronden, zoals fietspaden, schouwpaden en sloten, en gronden die de gemeente verpacht, waar de gemeente wel invloed op heeft.

Het zou winst zijn als de gemeente zich hierover wat duidelijker uit zou spreken en hier vanuit de eigen visie beter kijkt waar de ruimte ligt.

Voorbeelden in Dalen (hoeft er niet bij)

Verdwenen wal bij het schelpenpad bij de Bosweg op gemeenteground (door boer)

Verdwenen begroeiing Burg Bouwmeesterstraat (idem)

Onkruidverdelger op het fietspad naast de Bongerd

Intensief bemest raaigrasperceel op de Koekamp itt tot de schrale paardenweiden of daarvoor de natte weide. Alle begroeiing is uit de sloot gehaald.

Dat was het, succes!

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

Zienswijze 7

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 27 juni 2023 15:09
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Fwd: inh Reactie wg Wonen op Omgevingsvisie

En nu de inhoud.....

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED]
Onderwerp: Reactie wg Wonen op Omgevingsvisie
Datum: 8 juni 2023 om 21:04:07 CEST
Aan: [REDACTED]
Kopie: [REDACTED]

Beste [REDACTED]

Dit is de reactie van de werkgroep Wonen op de omgevingsvisie.

Citaat uit omgevingsvisie:

“Dalen is een centrumdorp met een dynamische houding: kijk maar naar de vele jaarlijkse evenementen die het dorp organiseert. Het is een actief en geliefd woondorp. Uit de Woonvisie blijkt een behoorlijke woningbouwopgave voor het dorp. Om deze opgave te realiseren kijken we naar uitbreidingsmogelijkheden ten zuiden en ten noorden van het dorp, maar vooral ook naar dorpsvernieuwing om woningen te realiseren binnen de bebouwde omgeving. Omgevingskwaliteit staat hierbij voorop. Voor de andere dorpen en buurtschappen in dit deelgebied kiezen we voor woningbouw in het ritme van het dorp: voor wooninitiatieven uit de lokale gemeenschap zoeken we naar mogelijkheden. Waarbij we geen waardevolle groene plekken in het dorp willen opofferen voor woningbouw en rekening houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Vanwege de nabijheid van de stad Coevorden met alle voorzieningen zijn de omringende dorpen echte, ‘woondorpen’. Dit vraagt aandacht voor goede verbindingen, ook per fiets.”

Reactie:

De werkgroep Wonen is een actieve werkgroep die graag de wensen van inwoners wil behartigen, samen met de gemeente en andere samenwerkingspartners. Wonen in Dalen staat op de prioriteitenlijst van veel inwoners. Dit blijkt ook uit de 2 opgerichte CPO's (collectief particulier opdrachtgeverschap). Als werkgroep willen we graag mede invulling geven aan de ambities in de omgevingsvisie van de gemeente: gezamenlijk overleg tussen gemeente en inwoners van Dalen staat daarbij aan de basis.

Gezien de ambities en genoemde waarden in hoofdstuk 2 hebben we vertrouwen in een goede

samenwerking met de gemeente, om de ideeën van de inwoners (lees werkgroep en cpo's) ruimte te geven voor planontwikkeling en uitvoering.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter werkgroep Wonen Dorpsbelangen Dalen.

--

Dit e-mailbericht is met Avast-antivirussoftware gecontroleerd op virussen.

www.avast.com

Zienswijze 8

Het Drentse Landschap

Gemeente Coevorden
t.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 2
7740 AA COEVORDEN

Assen, 16 juni 2023
Betreft: Zienswijze op ontwerp-Omgevingsvisie Coevorden

Geachte raad,

Met veel interesse hebben wij kennisgenomen van de ontwerp-Omgevingsvisie Coevorden. Om te beginnen willen we onze waardering uitspreken voor de helderheid en leesbaarheid van het stuk. De vertaling van het door u geschetste toekomstbeeld en de ambities naar gebiedskompassen draagt hieraan bij. Ook verdient het gevolgde proces om tot deze visie te komen en met name de inzet op brede bewonersparticipatie ten tijde van Corona een compliment.

Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze op de ontwerp-Omgevingsvisie te geven en u nog een aantal inhoudelijke punten mee te geven voor de verdere behandeling en vaststelling. Dat doen we eerst in algemene zin en vervolgens op een paar specifieke punten waarbij we verwijzen naar de plek in het document.

Algemeen

In algemene zin geeft de ontwerp-Omgevingsvisie een goed beeld van de ambities van de gemeente. We vinden het geschetste toekomstbeeld en de ambities een goede stap richting een duurzame en toekomstbestendige gemeente. Er is een goede balans tussen ecologische, maatschappelijke en economische functies. De visie geeft ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, maar met behoud van identiteit en respect voor landschap en natuur.

De komende decennia zullen de gevolgen van klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis nog zicht- en voelbaarder worden. Wij vragen u daarom om in uw Omgevingsvisie nog meer nadruk te leggen op het belang van bodem en water als sturende principes bij alle ruimtelijke ontwikkelingen. Ook vragen wij u om nog explicieter aandacht te besteden hoe de gemeente op klimaatverandering anticipeert, zowel binnen als buiten de gebouwde omgeving.

2.3 Onze ambities - 1. Eigen thuisbasis - positieve gezondheid (pagina 16)

In deze paragraaf stelt de Omgevingsvisie dat 'rekening houden met gezondheid ook het bewust omgaan met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw betekent, vanwege effecten op de gezondheid van mensen. Met name in kwetsbare zones zoals bij scholen, woningen, recreatieterreinen en drinkwaterwinning.' Wij vinden dit een zeer belangrijk onderwerp, voor zowel de volksgezondheid als de gezondheid van de natuur. Wij vragen u daarom om een verduidelijking hoe u deze ambitie nader gaat invullen.

2.3 Onze ambities - 2. Evenwichtig platteland - Ontwikkeling van de agrarische sector (pagina 18)

In deze paragraaf wordt de ambitie uitgesproken voor veerkrachtige en rendabele landbouwpraktijken die productiviteit combineren met behoud van ecosystemen. Wij denken dat gezien de opgaven in de landbouw en het landelijk gebied hier niet alleen een kans ligt voor de combinatie van productiviteit met het behoud van ecosystemen, maar juist een combinatie van een gezond economisch perspectief voor agrariërs in combinatie met het herstel en de versterking van ecosystemen, onder meer door middel van ecosysteemdiensten.

2.3 Onze ambities - 3. Economisch regionaal knooppunt (pag. 20, 21, 69)

De uitgesproken ambitie om in te zetten op lokaal produceren en verkopen (pag. 21) spreekt ons erg aan. Wel vragen wij ons af hoe deze ambitie zich verhoudt tot de al eerder beschreven ambitie voor lokale en regionale economische ontwikkeling door regionale samenwerking in BOCE-verband, de Dutch Techzone en met partners in de grensregio. (pag. 20 - Regionale samenwerking). Ook vinden we de aanpalende ambities voor circulaire economie en duurzaamheid nog te smal: deze gaan vooral over de energietransitie. Dit valt ook op in ieder gebiedskompas. In het kompas 'Regiostad' is dit thema zelfs helemaal niet beschreven. Op pagina 69 wordt circulaire economie bovendien gedefinieerd als een systeem waarin in geen afval bestaat en grondstoffen worden hergebruikt. Deze omschrijving sluit niet aan bij de ambities van het Nationaal Programma Circulaire Economie. Wat ons betreft is er meer aandacht gewenst voor de manier waarop Coevorden gaat inzetten op de vermindering van grondstoffengebruik en de wijze waarop circulaire economie bijdraagt aan biodiversiteits- en milieudoelen.

2.3 Onze ambities - 3. Economisch regionaal knooppunt - Waar zien we ruimte voor bedrijvigheid (pagina 22)

Hier wordt gesteld dat de gemeente de mogelijkheden voor een nieuw bedrijventerrein aan één van de regionale hoofdroutes, in het bijzonder de A37 wil verkennen. De omgeving van Geesbrug lijkt een kansrijke locatie voor (grootschalige) bedrijvigheid. Ook de gemeente Emmen verkent de mogelijkheden voor een bedrijventerrein voor grootschalige bedrijvigheid langs de A37. Om tot goede ruimtelijke keuzes en efficiënt ruimtegebruik te komen en te voorkomen dat er te veel ruimte wordt opgeofferd aan bedrijvigheid zijn wij van mening dat de verkenning voor een nieuw bedrijventerrein langs de A37 in nauwe afstemming met mogelijke ontwikkelingen in de aangrenzende gemeenten, en met name de gemeente Emmen, moet gebeuren.

Ambitiekaart Omgevingsvisie Coevorden (pagina 24)

Op de ambitiekaart staat een aantal ambities die in de tekst niet terugkomen en/of waarvan gezegd wordt dat er juist geen ruimte voor is. Het gaat hier specifiek om de ambitie voor extra woningbouw in Oosterhesselen en Aalden en voor het versterken van bedrijvigheid in Dalen. Wij vragen u om duidelijkheid te scheppen over deze ambities, aan te geven welke keuze er gemaakt wordt en ervoor te zorgen dat de ambities in de tekst en op de ambitiekaart op elkaar aansluiten.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe blijft ook in de toekomst bereid om mee te denken en te onderzoeken hoe zij de gemeente Coevorden kan ondersteunen bij haar ambities om een nog groenere, duurzame en toekomstbestendige gemeente te worden, alsmede de vertaling van deze ambities in concrete programma's en uitvoeringsplannen.

Met vriendelijke groet,
Natuur en Milieufederatie Drenthe,
mede namens Stichting Het Drentse Landschap en
Vereniging Natuurmonumenten

Adjunct directeur
E-mail: [\[redacted\]@nmfdrenthe.nl](mailto: [redacted]@nmfdrenthe.nl)

Zienswijze 9

AANGETEKEND

Gemeenteraad van Coevorden
Postbus 2
7740 AA COEVORDEN

Gemeente Coevorden

Ing. 14 JUNI 2023

Aan

Class nr.

Datum 12 juni 2023
Ons kenmerk LJV / PLA / ZW / #16599
Onderwerp Coevorden, zienswijze ontwerp-
Omgevingsvisie
Zaak: 24792-2023

Eigenaar [REDACTED]
Telefoonnummer 088 [REDACTED]
E-mail [REDACTED]@prorail.nl

Geachte Raad,

Financiën
Leefomgeving, Juridische
zaken en Vastgoed

Bezoekadres
Tulpenburgh
Moreelsepark 2
3511 EP Utrecht
Nederland

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht
Nederland

www.prorail.nl

De ontwerp Omgevingsvisie, welke met ingang van 8 mei tot en met 16 juni 2023 ter inzage ligt, geeft ProRail aanleiding om de volgende zienswijze in te brengen.

ProRail heeft, als landelijk spoorbeheerder, een visie op de omgeving van het spoor. We delen deze graag met u, zodat u dit mee kunt nemen in uw Omgevingsvisie. Meer informatie vindt u hier: https://www.prorail.nl/siteassets/homepage/samenwerken/overheden/documenten/pr_document-prorail-en-de-omgevingsvisies.pdf

Ontwikkelingen

ProRail ziet bereikbaarheid per spoor als belangrijke voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen die ook een mobiliteitsbehoefte hebben. ProRail wil meedenken bij nieuwbouw van woningen langs het spoor in de nabijheid van stations, de verdichting rond stations en de vrije baan. Dat draagt bij aan de duurzame OV-bereikbaarheid in Nederland. Bouwen nabij het spoor is een samenspel met meerdere belangen dat ook afwegingen noodzakelijk maakt. ProRail wil daarbij graag een aantal aandachtspunten benoemen die in de uitwerking een rol zouden moeten spelen, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventueel toekomstige uitbreidingen van ProRail niet worden belemmerd.

Verder verzoekt ProRail uw gemeente om haar - vooruitlopend op de Omgevingswet - actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen c.q. afspraken te maken alvorens tot uitvoering zal worden overgegaan.

Aspect Externe Veiligheid

ProRail verzoekt u voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).

Aspect Geluid

ProRail wijst u erop dat voor het aspect Geluid in relatie tot railverkeer in een akoestisch onderzoek de wettelijk verplichte brongegevens uit het geluidregister spoor gebruikt dienen te worden. Het gebruik van deze brongegevens borgt dat de toekomstige bewoners geen hogere geluidbelasting gaan ondervinden dan op basis van de wettelijke geluidproductieplafonds verwacht mag worden.

Aspect Trillingen

ProRail beoogt niet alleen voor gemeenten en provincies die plannen maken in de spooromgeving, maar ook voor toekomstige bewoners rond het spoor een "goede buur" te zijn. Indien de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen, bebouwing dichtbij het spoor mogelijk maken, kan trillinghinder voor de toekomstige bewoners/gebruikers ontstaan als gevolg van treinverkeer. Hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillinghinder in dit soort situaties acht ProRail het gewenst dat er in de planvorming wel aandacht voor is. In het kader van de goede ruimtelijke ordening en de zorgvuldige voorbereiding van besluiten raadt ProRail u aan om het aspect trillinghinder af te wegen, zoals door Kenniscentrum InfoMil wordt aanbevolen.

Zie <https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/milieuthema/tril/>.

ProRail raadt u dan ook aan om het aspect trillingen te betrekken bij de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen. In dit kader verwijst ProRail u naar de Handreiking Nieuwbouw en Spoortrillingen

(https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2019Z15245&did=2019D31337).

Overwegen

Overwegen vormen een risico tussen weg- en spoorverkeer. ProRail verzoekt uw gemeente daarom contact op te nemen met ProRail indien de door uw gemeente voorgestelde visie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen effect kunnen hebben op de bestaande overwegen in uw gemeente. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan gewijzigd gebruik door het realiseren van een ontsluitingsroute voor een nieuwe woonwijk of bedrijventerrein. Ook verwijst ProRail uw gemeente graag naar de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020-2025 waarin het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: IenW) haar visie op overwegveiligheid heeft beschreven. Het streven van IenW is om samen met ProRail, decentrale overheden, recreatieve belangenorganisaties en burgers te zorgen voor nul dodelijke slachtoffers en nul verstoringen op en rondom overwegen om een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit (trein- en wegverkeer) te kunnen garanderen. Meer informatie hierover vindt u hier:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/05/beleidsagenda-spoorveiligheid-2020-2025>.

Waterpeil/Stabiliteit

De stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen mag niet worden beïnvloed. Uw gemeente dient te borgen dat plannen en/of werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen. Denk daarbij aan de inrichting en/of exploitatie van een Warmte Koude Opslagsysteem of een WADI, maar ook aanpassingen van watergangen.

Spoorwegwetgeving

ProRail wijst u op de in de Spoorwegwet c.a. vastgelegde beperkingengebieden voor hoofdspoorwegen. De beperkingengebieden staan vermeld in artikel 21 van het Besluit hoofdspoorweginfrastructuur <https://wetten.overheid.nl/BWBR0017626/2017-01-01> en in de Regeling omgevingsregime hoofdspoorwegen <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038197/2016-10-01>. Binnen deze beperkingengebieden is voor te verrichten activiteiten op grond van artikel 19 van de Spoorwegwet een vergunning van ProRail vereist.

Nadere informatie kunt u vinden via <https://www.prorail.nl/samenwerken/vergunningen-aanvragen> of contact opnemen met ProRail via het e-mailadres vergunningaanvraag@prorail.nl.

ProRail merkt in dit kader nu reeds op dat onder de Omgevingswet - voor initiatieven binnen het beperkingengebied hoofdspoor - uw gemeente het bevoegde gezag is voor meervoudige aanvragen, waarbij vergunning alleen verleend kan worden nadat ProRail haar gemandateerde advies met instemming heeft gegeven.

Bij enkelvoudige aanvragen blijft de minister bevoegd gezag en zal ProRail namens de minister vergunning verlenen.

Spoorwegdoeleinden

ProRail verzoekt u zorg te dragen dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst zullen behouden. Ook verzoekt ProRail uw gemeente om geen dubbelbestemmingen mogelijk te maken.

Percelen ProRail

In de Omgevingsvisie zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen "ProRail"). ProRail merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. Deze percelen zijn door ProRail benodigd ten behoeve van de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen.

De percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, dienen door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden. ProRail verzoekt u tevens alle percelen van ProRail te voorzien van de bestemming Verkeer-Railverkeer.

Bestaande rechten op percelen van derden ten behoeve van bereikbaarheid van ProRail assets dienen behouden te blijven.

Onderstations

De binnen het plangebied aanwezige onderstations mogen niet komen te vervallen. Deze onderstations zijn cruciaal voor de elektriciteitsvoorziening van de hoofdspoorweginfrastructuur en daarmee voor de berijdbaarheid van het spoor. Tevens verzoekt ProRail u ervoor zorg te dragen dat de onderstations - net als in de huidige situatie - te allen tijde bereikbaar zullen zijn voor onderhouds- en hulpdiensten. Met het oog op potentiële risico's voor het bouwen nabij of boven een onderstation dient rekening te worden gehouden met een afstand van 10 meter gemeten vanaf de gevels van het onderstation.

Overige railgebonden gebouwen en ondergrondse infra

De binnen het plangebied aanwezige railgebonden gebouwen en ondergrondse infra, deel uitmakende van de hoofdspoorweginfrastructuur, al dan niet gelegen op percelen van ProRail, dienen te allen tijde bereikbaar te zijn en te blijven ten behoeve van het spoorwegbeheer en/of voor hulpdiensten.

Het functioneren van deze voorzieningen mag niet worden beïnvloed door ontwikkelingen in de omgeving.

Zicht op de stationsentree

Doordat de stationsomgeving een ideale plek is om je te vestigen, ziet ProRail de laatste jaren steeds meer verdichting en hoogbouw rond het station. Dit komt de vindbaarheid van een station niet ten goede. Reizigers voelen zich hierdoor onzeker, hetgeen een vorm van stress veroorzaakt. Ondanks dat er bewegwijzering is blijkt uit onderzoek dat zicht op de hoofdingang de beste manier is om het station te vinden. Zichtlijnen naar het station spelen daar een belangrijke rol in en ProRail wil graag dat binnen de planontwikkelingen de zichtlijnen geborgd blijven.

Windbeleving en windhinderrisico's

Hoogbouw rond het station heeft invloed op de windbeleving van de reiziger. Gemiddeld wachten reizigers 7 tot 10 minuten op een trein en dat doen ze bij voorkeur op het perron waar de trein halteert. Wachten met veel wind draagt niet bij aan een positieve stationsbeleving. Reizigers wachten bij voorkeur warm, beschut en comfortabel. Helaas is er echter niet voldoende wachtgelegenheid voor elke reiziger. Daardoor is het van belang dat in de omgeving rekening wordt gehouden met de windbeleving op het perron. Hoogbouw rond het station heeft **ook invloed op de windcirculatie/windstromen en kan risico's opleveren voor omliggende bebouwing** (zoals schade aan daken/kappen) door veranderende windbelastingen. Hiermee dient rekening te worden gehouden.

Schaduwwerking op zonnepanelen

ProRail stelt zich als doel om in 2030 CO2 neutraal te opereren. Dat betekent dat vele daken en perronoverkappingen voorzien zijn of worden van zonnepanelen om zo voldoende stroom op te wekken voor verlichting, reisinformatie, liften en roltrappen. ProRail verzoekt u derhalve bij het maken van plannen rekening te houden met mogelijke schaduwwerking op de ProRail zonnepanelen en indien nodig met ProRail in contact te treden, zodat voornoemde doelstelling van ProRail voor 2030 haalbaar blijft.

Zonneparken / reflectie in relatie tot hoofdspoorweginfrastructuur

Uit een risicoanalyse moet blijken dat zonnepanelen c.a. op bijvoorbeeld parkeerplaatsen en/of geluidschermen en/of langs spoorwegen geen negatief effect hebben op de hoofdspoorweginfrastructuur. Dat moet onder meer uit de vereiste EMC (elektromagnetische compatibiliteit) berekening blijken. En dan met name de weerstandsbeïnvloeding (geen aardingen/aansluitpunten in buurt van het spoor conform bijgevoegde RLN00398) en diverse aspecten met betrekking tot aansluiting op het hoogspanningsnet. Ook voor de weerkaatsing van licht van zonnepanelen dient aangetoond te worden dat aanwezige seinen niet "overstraald" kunnen worden door lichtweerkaatsing door de zonnepanelen. **ProRail adviseert u om deze risico's te laten berekenen en voordat gestart wordt met de realisatie van het zonnepark ProRail te voorzien van de uitkomsten.**

ProRail neemt aan u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en behoudt zich het recht voor in de verder procedure aanvullende c.q. nieuwe opmerkingen/zienswijzen kenbaar te maken.

Met vriendelijke groet,

Directeur a.i. Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

3511EP UTRECHT
THE NETHERLANDS

R Aangetekend

D-A-1

Frankering betaald

postnl

GEMEENTERAAD VAN COEVORDEN

Postbus 2

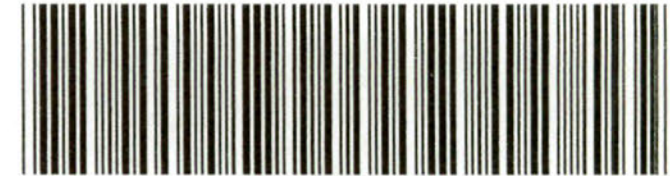
7740AA COEVORDEN

3SYKMR223634

Recommandé

NL

P2202

3SYKMR223634

HGV-B HGVVS 1020/
1040(M)

Postbus 2 7740AA

Naam: Gemeente Coevorden

Adres: ALEIDA KRAMERSINGEL 4, 7741GE

Zienswijze 10

**ONTWERP
OMGEVINGSVISIE GEMEENTE COEVORDEN**

19 Juni 2023

ZIENSWIJZE op de hierboven omschreven Ontwerp Omgevingsvisie.

Bureau voor Bouwkunst en Ruimtelijke Ordening Kranenburg Coevorden

Markt 16 Postbus 36 7740 aa Coevorden tel. [REDACTED] fax 0524-514059 E-mail : [REDACTED]

Coevorden, 19 juni 2023

Aan de Leden van de Gemeenteraad
van de gemeente Coevorden
Kasteel 1 7741 GC Coevorden
Postbus 2 7740 AA Coevorden

Betreft : "Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Coevorden."
Onderwerp : Zienswijze op hoofdlijnen n.a.v. bestudering onderhavig Ontwerp Omgevingsvisie.
Onderdeel : Coevorden (stad)

Zaaknummer : 24792-2023

Geachte Leden van de Gemeenteraad, mijne Dames en Heren,

Naar aanleiding van Uw publicatie van de "Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Coevorden 2023.", als in het hoofd van dit schrijven gedefinieerd, maakt ondergetekende hierbij gebruik van de mogelijkheid zijn zienswijze op diverse onderdelen van onderhavige Omgevingsvisie aan U voor te leggen.
De opmerkingen hebben hoofdzakelijk betrekking op Coevorden (stad)

Inleiding.

Vol verwachting klopte mijn hart toen mij voor het eerst ter ore kwam dat er voor het komende decennium een nieuwe Omgevingsvisie (v.h. Structuurvisie genaamd) in de maak was.

Wat voor een visies, ambities en vergezichten zou de gemeente wel niet voor ons in petto hebben voor het komende decennium.

Daarbij had ondergetekende de Structuurvisie 2012 - 2022 nog voor ogen. Een zeer uitgebreid document van 148 bladzijden A4.

Dan is het wel even wennen aan de Omgevingsvisie 2023 die nu ter beoordeling voorligt.

Het kan aan mij liggen, maar het document wekt bij mij de indruk dat er in zijn totaliteit minder concrete informatie in naar voren wordt gebracht en dito visies, ambities en concrete vergezichten in worden gepresenteerd.

Wel worden in voorliggende Omgevingsvisie 2023 steeds terugkerend beleidsdocumenten aangehaald zoals met name de Woonvisie 2021 en de Economische visie 2019.

Maar bijv. het Stedenbouwkundig structuurplan "Het Wensbeeld." van december 2005, om maar eens een beleidsdocument te noemen kom ik nergens tegen. Terwijl er diverse van de 20 Beslispunten uit dit Wensbeeld nog nimmer gerealiseerd zijn.

Zelfs de Weeshuisweide (punt 5.) waar inmiddels uitvoering aan gegeven wordt en de Markt & Haven (punt 1.) waar onlangs concept plannen voor zijn gepresenteerd wijken zoveel van (de geest van) het Wensbeeld af dat ik mij afvraag waar we mee bezig zijn. In ieder geval niet het optimale Stedenbouwkundig eindresultaat voor de binnenstad van Coevorden te bereiken.

Terwijl in dit Wensbeeld alle Stedenbouwkundige problemen integraal waren opgelost en er een prachtige binnenstad zou verrijzen, worden er sinds de eerste dag nadat de gemeenteraad het Wensbeeld in december 2005 UNANIEM heeft vastgesteld tot op de dag van vandaag zaken overhoop gehaald, daarmee nu doelend op de concept plannen voor de Markt & Haven, die (sluipenderwijs stukje voor stukje meer) ten koste gaan het beoogde eindplaatje dat behaald had kunnen worden als men dit Wensbeeld strikt was gevolgd !

Terwijl het opstellen van het Wensbeeld, al die jaren in samenspraak met de Klankbordgroep (bestaande uit ca. 30 verenigingen, stichtingen en organisaties uit het Coevorder middenveld), een kleine acht (8) jaar in beslag heeft genomen en kapitalen gekost heeft wordt er nu simpelweg aan kapitaalvernietiging gedaan. Niet alleen bij de plannen voor Markt & Haven overigens.

Genoeg daar over.

Dit toont wel aan dat een gemeente een belangrijke taak heeft en dat is :

Strak de regie houden als een dergelijk veelomvattend integraal ontwikkeld beleidsstuk is vastgesteld.

Maar ieder nieuw gemeentebestuur en iedere nieuwe ambtenaar die het Wensbeeld onder zijn hoede krijgt geeft er zijn eigen draai aan met als gevolg dat het beoogde eindresultaat nooit gehaald wordt.

Zwakke punten Coevorden (stad) :

- Sociaal zwak. (relatief lage inkomens)
- Ligt in een sociaal zwakke regio zuid-oost Drenthe)

Sterke punten Coevorden (stad) :

- Historie
- Water

Conclusie : Doe wat aan de zwakke punten en gebruik daarvoor de sterke punten.

Voorbeelden voor Actie :

- Voor de binnenstad van Coevorden is het vrij eenvoudig. Volg het Wensbeeld letterlijk.

Parkeergarage onder Markt.

Want zolang dat niet gebeurd wordt het parkeren in de binnenstad nooit opgelost !

Met een parkeerkelder onder de Markt is het parkeerprobleem voor de hele binnenstad in één keer opgelost. Dan heb je de auto's direct geparkeerd staan waar zij ook willen en moeten zijn, nl. in de KERN van het KERNWINKELGEBIED.

Nergens anders vandaan zul je in het centrum gemiddeld kortere looplijnen kunnen creëren dan daar vandaan ! Je beperkt tegelijkertijd het rondrijden van gemotoriseerd verkeer in het van Coevorden.

En last but not least : Service aan de bezoeker van het centrum van Coevorden die geen plaats hen kan bieden.

Kosten parkeergarage onder Markt.

Er wordt altijd direct te berde gebracht dat een parkeergarage te duur is.

Ten eerste betreft het een investering in een betonbak die wel honderd (100) jaar meegaat.

De gemeente moet de garage zelf exploiteren zodat ze de tarieven ook relatief laag kan houden.

De nieuwe parkeerplaatsen aan de Oostersingel en op de Molenbelt zijn ook relatief duur omdat naast de aanlegkosten ook de gederfde inkomsten gerekend dienen te worden gezien het feit dat de grond niet als bouwgrond verkocht gaat worden, wat conform het Wensbeeld en de daaruit voortgekomen vigerende bestemmingsplannen wel het geval zou zijn geweest.

Verlies voor beide parkeerplaatsen te samen ca Euro 2.000.000,00

Geld dat aan de parkeergarage onder de Markt besteed had kunnen worden.

Ook het realiseren van bebouwing op de Markt zelf levert weer een flinke som op die in de parkeergarage geïnvesteerd kan worden.

In combinatie met de parkeergarage onder de Markt moet de gemeente het parkeren van auto's binnen de grachten met hetzelfde (goedkope) tarief als geld in de parkeergarage gaan belasten. Dan zal blijken dat iedereen die met de auto de binnenstad bezoekt in de parkeergarage gaat parkeren. Want centraal gelegen. De bewoners van hetzelfde gebied krijgen dan een ontheffing voor het parkeren van hun auto.

Het huidige parkeerbeleid leidt op den duur tot verschuiving van het winkelbestand richting de nieuwe parkeerplaatsen Oostersingel en Molenbelt/Gansenhof.

Toen de parkeerplaats op de Weeshuisweide verscheen, die nu dus wordt geamoveerd, zag je exact dezelfde beweging. Winkels wisten niet hoe snel ze zich rond het kruispunt Rikkerstraat/Kromme Elleboog – Friesestraat moesten vestigen.

Gevolg : De winkelpanden rond de Markt worden minder interessant en komen wellicht zelfs leeg te staan.

Men zal in ieder geval minder klandizie ontvangen en de toring naar de nering moeten zetten.

Ook de horeca rond de Markt zou op termijn nog weleens van een koude kermis thuis kunnen komen.

Winkelend publiek verdwijnt er immers langzaam maar zeker.

Waterwijk Coevorden.

Verleid mensen met hogere inkomens in Coevorden te komen wonen.

Precies de categorie mensen met inkomens die in het inkomensgebouw van de stad Coevorden (te veel) ontbreken. De top van de pyramide om het beeldend uit te drukken.

Dit zijn bovendien mensen die in hun vrije tijd vaak de kar trekken in het culturele circuit en/of voorzitter worden van één of andere vereniging, stichting of organisatie. En dus ook de sociale structuur van de stad niet alleen versterken maar ook veelzijdiger en diverser maken.

Dat verleiden van die categorie mensen zou je kunnen doen door een Waterwijk te creëren.

Daarvoor heb ik het gebied aan het Alte Picardiekanaal in gedachten. (Percelen Vroege v.h. Kimman.)

Een schets zal ondergetekende U z.s.m. aanreiken.

Verleggen N34 richting Steenwijksmoer.

Nadere uitleg volgt evenals de tekening daarvan met de daarbij behorende motivatie.

Fly-Over als aanvulling op of zelfs ter vervanging van de Spoorboog.

Nadere uitleg volgt evenals de tekening daarvan met de daarbij behorende motivatie.

Werk aan een Binnenstad vol met winkels.

Nadere uitleg volgt.

Duurzaamheid.

Ombouw tot gasloze stad.

Nadere uitleg volgt.

Vanwege de tijd, het moment van uiterlijke indiening, breek ik mijn zienswijze op hier af.

De inhoudelijke onderbouwing van alle aangegeven punten volgt zo spoedig mogelijk evenals bijbehorende aanvullingen daarop.

Ondergetekende behoud zich het recht voor te allen tijde aanvullingen en wijzigingen op deze zienswijze in te mogen dienen.

Dat wij in samenwerking tot een veelzijdiger en completere Omgevingsvisie gemeente Coevorden 2023 mogen komen !

Ik hoop U met deze zienswijze interessante ideeën en voorstellen te hebben aangedragen die in eerste instantie in het belang zijn van Coevorden (stad) zijn maar indirect zeker ook voor de hele gemeente Coevorden.

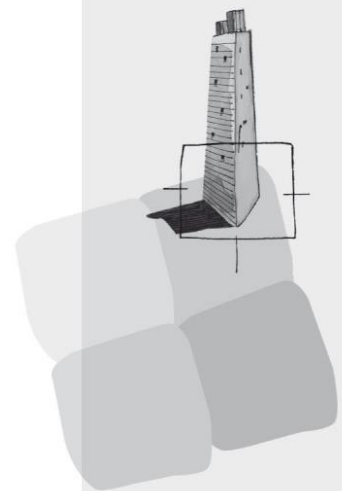
Want als het de hoofdkern, van willekeurig welke gemeente dan ook, niet voor de wind gaat lijdt de gehele gemeente daar (financieel) onder. Het omgekeerde is dus ook waar.

Hoogachtend,

[Redacted signature]

Tel. [Redacted] / Mobiel [Redacted]
E-mail [Redacted]

Colofon

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart NZ 48-50
9401 GN Assen

T 0592-31 62 06

E info@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort